

การประเมินหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต

ฉบับปรับปรุง ปีพุทธศักราช 2562

คณะการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

The Evaluation of Bachelor of Traditional Chinese Medicine

Program (Revised Edition 2019),

Faculty of Chinese Medicine, Huachiew Chalermprakiet University

อรภา ศิลมัฐ

ธรรมรัช เชี่ยวพรหมคุณ

ภารวี ขวัญแก้ว

ธนกร ชาญนวงศ์

วรพงษ์ ปะดุกา

สุวิมล ผลชารี

พรพรรณ กิตติคุณาภรณ์

กุลนันท์ ไชยหาญ

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ปีการศึกษา 2565

ชื่อเรื่อง การประเมินหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต
ฉบับปรับปรุง ปีพุทธศักราช 2562
คณะกรรมการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ผู้วิจัย อรภา ศิลมัฐ
ธรรมธัช เชี่ยวพรหมคุณ
ภารวี ขวัญแก้ว
ธนกร ชาญนวงศ์
วรพงษ์ ปะตุกา
สุวิมล ผลขารี
พรพรรณ กิตติคุณาภรณ์

สถาบัน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ปีที่พิมพ์ 2567

สถานที่พิมพ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

แหล่งเก็บรายงานฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

จำนวนหน้าวิจัย 102 หน้า

คำสำคัญ การประเมินหลักสูตร หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2562) โดยมีเนื้อหาครอบคลุม 4 ประเด็นหลัก คือ 1) ด้านบริบท ของหลักสูตร ได้แก่ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และ เนื้อหาสาระของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยป้อนเข้า ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา และปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 3) ด้านกระบวนการผลิต ได้แก่ การบริหารและการบริการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและ ประเมินผลการสอน และ 4) ด้านคุณภาพของผลผลิต ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย นักศึกษา อาจารย์ที่ ร่วมสอนในหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต

ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท พบว่า ภาษาที่ใช้ในการแสดงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม มีความเหมาะสมในการใช้ อธิบายหรือแสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา ทักษะ เจตคติ และความสามารถในการนำไปปฏิบัติ ในส่วนของโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในกลุ่มวิชาชีพ

ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยป้อนเข้า พบว่า จุดเด่นของคุณลักษณะของอาจารย์และนักศึกษา คือ มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรักและภูมิใจในวิชาชีพ มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ และทันต่อเหตุการณ์ ตามลำดับ ส่วนในด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน พบว่า มีความเพียงพอ ความสะดวกในการใช้งานและคุณภาพในระดับมาก มีความทันสมัยระดับปานกลาง

ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการผลิต พบว่า การบริหารและบริการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียน มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก

ผลการประเมินคุณภาพของผลผลิต (บัณฑิต) จากการศึกษาที่ บัณฑิตประเมินตนเองและจากการประเมินโดยผู้ใช้บัณฑิตทำให้ทราบว่า บัณฑิตมีความสามารถ ในการทำงานโดยทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยการประเมินจากผู้ใช้บัณฑิตสูงที่สุด แต่ควรปรับปรุงในเรื่องการวางแผนการทำงานให้เป็นระบบ และการใช้ภาษาอังกฤษ

สำหรับความสามารถในการทำงานตามหลักวิชาชีพพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าคุณเองมีความสามารถในการทำงานตามหลักวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนำความรู้จากกลุ่มวิชาการฝั่งกลุ่มวิชาการฝั่งเข้มและนวัตกรรม เป็นด้านที่บัณฑิตนำไปใช้ในการทำงานมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ เป็นด้านที่บัณฑิตนำไปใช้น้อยที่สุด สำหรับความเห็น ของผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ทักษะการสอบถามอาการผู้ป่วย ทักษะการฝังเข็ม ทักษะการครอบแก้ว และทักษะในการแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และทักษะการใช้ยาจีน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

Research Title	The Evaluation of Bachelor of Traditional Chinese Medicine Program (Revised Edition 2019), Faculty of Chinese Medicine, Huachiew Chalermprakiet University
Researchers	Orapa sinlamuth Thamatat Chiaopromkun Pharavee Quankaew Thanakorn Charnuwong Worrapong Paduka Suwimon Phoncharee Pornpun Kittikunaporn Kullanan Chaihan
Year of Publication	2024
Publisher	Huachiew Chalermprakiet University
Source	Huachiew Chalermprakiet University
No. of Pages	102 pages
Keywords	Evaluation of Curriculum / Bachelor of TCM

Abstract

The objective of this research is to evaluate the Bachelor of Chinese Medicine (Revised Version, 2019) curriculum, covering four main aspects: 1) Curriculum context, including curriculum objectives, curriculum structure, and content of the curriculum. 2) Curriculum input factors, involving lecturer, students, and factors influencing teaching and learning. 3) Curriculum process factors, encompassing curriculum management, teaching and learning processes, and assessment. 4) Curriculum output quality, focusing on the assessment of graduates. The target population for this study consists of students, faculty members involved in teaching the Chinese Medicine program, graduates, and employment users and specialist from several sections.

The evaluation of the curriculum's context reveals that the language used to express the curriculum's objectives is clear, aligned with societal needs, and appropriate. It effectively explains or demonstrates the development of students in terms of intellectual capacity, skills, attitudes, and practical abilities. In terms of the curriculum's structure and content, it is highly suitable, particularly in professional subjects.

Regarding input factors, the strengths of lecturer and students include a sense of responsibility, the ability to work collaboratively, enthusiasm and pride in their profession, and an interest in acquiring new knowledge and adaptability. The factors influencing teaching and learning are generally sufficient, providing good accessibility and high quality. In terms of the factors supporting teaching and learning, there is an adequate level of convenience, usability, and overall high quality, with a moderate level of up-to-dateness.

The evaluation of the process factors indicates that curriculum management, teaching and learning processes, and assessment are highly appropriate. These factors demonstrate a high level of suitability in facilitating effective teaching and learning experiences.

Regarding output quality, the assessment of graduates indicates that they possess overall excellent competence for employment. The highest-rated aspect is ethics and professionalism. However, improvements are needed in terms of work planning and English language proficiency. The self-assessment by graduates and feedback from users of the graduates provide valuable insights into their abilities, with the highest-rated aspect being ethics and professionalism. However, there is room for improvement in terms of work planning systemization and English language proficiency.

Regarding professional competence, graduates believe they possess the highest level of competence in their overall professional abilities. The knowledge gained from subjects related to acupuncture, Chinese herbal medicine, and Tuina massage are the areas where graduates apply their skills the most, while the foundational subjects are the areas where graduates apply their skills the least. Feedback from users of the graduates indicates that the highest-rated skills are the ability to interview patients, acupuncture skills, cupping skills, and the ability to provide counseling and advice to patients. The lowest-rated skill is the ability to use Chinese medicine effectively.

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยประเมินหลักสูตรนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรคณะแพทยแผนจีน เพื่อให้เข้ากับแนวทางและแผนการพัฒนาอุดมศึกษาของประเทศในระยะยาว เพื่อให้คณะแพทยแผนจีนสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสายวิชาการระดับบัณฑิตศึกษาและวิชาชีพที่ตรงตามความต้องการของประเทศ วิจัยฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์คุณภาพของหลักสูตรคณะแพทยแผนจีนและช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณบุคลากรแผนกหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา สำนักพัฒนา วิชาการ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยตรวจสอบ ความถูกต้องของเอกสารเป็นอย่างดี ขอขอบคุณอาจารย์ภายในหลักสูตรทุกท่าน ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต รวมถึง นักศึกษา บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิตทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ทำยนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ได้กรุณาให้ทุนอุดหนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

มิถุนายน 2566

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 นิยามตัวแปร	3
1.5 คำจำกัดความ	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร	5
2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร	7
2.3 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร	12
2.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร	14
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร	32
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	41
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	41
3.3 การรวบรวมข้อมูล	42
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	43
4.1 ด้านบริบทของหลักสูตร	43
4.2 ด้านปัจจัยป้อนเข้า	56
4.3 ด้านกระบวนการผลิต	67
4.4 ด้านคุณภาพของผลผลิต	72
4.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม	79
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	89
5.1 สรุปผลการดำเนินงานวิจัย	89
5.2 ข้อเสนอแนะ	99
บรรณานุกรม	101

สารบัญตาราง

	หน้า
4-1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำแนกตามเพศ อายุและชั้นปี	44
4-2 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งทางวิชาการ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอนและด้านการบริหาร	44
4-3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินรายชื่อของอาจารย์ที่มีต่อ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในเรื่องของความชัดเจนของภาษา	46
4-4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินรายชื่อของอาจารย์ที่มีต่อ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในเรื่องของความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม	48
4-5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินรายชื่อของอาจารย์ที่มีต่อ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในเรื่องของการพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ	49
4-6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินรายชื่อของอาจารย์ที่มีต่อ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในเรื่องของความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง	50
4-7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินของนักศึกษาที่มีต่อโครงสร้าง ของหลักสูตร	51
4-8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินของอาจารย์ที่มีต่อโครงสร้าง ของหลักสูตร	52
4-9 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อเนื้อหาของหลักสูตร	53
4-10 ความคิดเห็นของอาจารย์ต่อเนื้อหาของหลักสูตร	54
4-11 คุณลักษณะของอาจารย์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	56
4-12 คุณลักษณะของนักศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน (นักศึกษาประเมิน ตนเองและความคิดเห็นของอาจารย์)	58
4-13 ความเพียงพอของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน (ส่วนความคิดเห็น ของนักศึกษาและอาจารย์)	59
4-14 คุณภาพของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	62
4-15 ความทันสมัยของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	64
4-16 ความสะดวกในการใช้งานของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
4-17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินรายชื่อของนักศึกษาที่มีต่อ กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร	69
4-18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินรายชื่อของอาจารย์ประจำสาขา วิชา ที่มีต่อการบริหารและการบริการหลักสูตร	72
4-19 ผลการประเมินรายชื่อของบัณฑิตที่มีต่อตนเองด้านความสามารถในการทำงาน โดยทั่วไป	74
4-20 ผลการประเมินรายชื่อของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อความสามารถในการทำงาน โดยทั่วไปของบัณฑิต	76
4-21 ผลการประเมินรายชื่อของบัณฑิตที่มีต่อตนเองด้านความสามารถ/ทักษะ การปฏิบัติงานในวิชาชีพ	79
4-22 ผลการประเมินรายชื่อของผู้ใช้บัณฑิตด้านความสามารถ/ทักษะการปฏิบัติงาน ในวิชาชีพ	81

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

หลักสูตรการศึกษาเป็นแหล่งกำเนิดของความรู้และทักษะที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากร ในสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลักสูตรที่มีคุณภาพสามารถเตรียมความพร้อมและสร้างสรรค์บัณฑิตที่มีศักยภาพในการทำงานและเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ เป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งที่ทำให้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องด้วยหลักสูตรเป็นแผนหรือแนวทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมาย และยังเป็นแนวทางในการวางแผนงานวิชาการ เป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษา เป็นสิ่งที่กำหนดความมุ่งหมาย ขอบข่ายของเนื้อหา เป็นแนวทางสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อแหล่งการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนการสอน ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพนั่นเอง ในปัจจุบันประชาชนชาวไทยหันมาสนใจในการรักษาสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีนเป็นจำนวนมาก เนื่องจากหลักการรักษาของการแพทย์แผนจีนซึ่งเน้นการรักษาโดยปรับสมดุลองค์รวมของร่างกายและไม่ใช้สารเคมี ทำให้ไม่มีผลกระทบบตามมา ดังนั้นด้วยแนวโน้มในการใช้แพทย์ทางเลือกที่มากขึ้น การผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในประเทศไทย คณะแพทย์แผนจีนที่มีคุณภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาสุขภาพของประชาชน และในการบริการด้านการแพทย์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปิดดำเนินการโดยมีรากฐานจากโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย วิทยาลัยหัวเฉียว และพัฒนามาเป็นมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติเป็นสถาบันที่มีความพร้อมของบุคลากรทั้งในสาขาวิชาภาษาจีนและสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ตลอดจนจนตรพยากรสนเทศ และอาคารสถานที่ต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษา เล็งเห็นความต้องการบุคลากรทางแพทย์แผนจีนของประเทศไทย ดังนั้นจึงกำหนดให้มีหลักสูตรการแพทย์แผนจีนขึ้นในระดับอุดมศึกษาเพื่อผลิตและฝึกอบรมบุคลากรทางการแพทย์แผนจีน เพื่อสนองความต้องการของสังคมและเพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนแพทย์แผนจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยการแพทย์แผนจีนเซี่ยงไฮ้ จัดตั้งหลักสูตรการแพทย์แผนจีน และได้เริ่มรับนักศึกษาเข้าศึกษาในปีการศึกษา 2547 คณะแพทย์แผนจีนมีความเชี่ยวชาญทางด้านศาสตร์การแพทย์แผนจีน และสามารถประยุกต์ใช้ในการวินิจฉัยรักษา ส่งเสริมสุขภาพได้หลากหลาย คณะผู้วิจัยและผู้บริหารจึงเน้นการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการแพทย์แผนจีนเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมและการพัฒนาในวงการทางการแพทย์ การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการแพทย์แผนจีนเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้หลักสูตรสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการและเทคโนโลยีทางการแพทย์ โดยการปรับปรุงหลักสูตรนี้ต้องพิจารณาถึงความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมถึงความต้องการของผู้เรียน ผู้สอน และผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิตแพทย์แผนจีน หลักสูตรการแพทย์แผนจีนเน้นการฝึกอบรมและการเรียนรู้ที่มีความรู้

ความเข้าใจทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ซึ่งต้องมีวิธีการสอนที่เหมาะสม เช่น การจำลองฝึกทักษะจริง ในห้องเรียน การฝึกปฏิบัติในสถานพยาบาลการแพทย์แผนจีน การใช้เครื่องมือ การรักษา และการดูแลผู้ป่วย รวมถึงการฝึกทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม การเรียนการสอนในหลักสูตรการแพทย์แผนจีนให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในศาสตร์การแพทย์แผนจีน เช่น การตรวจ วินิจฉัยโรค การสังเกต การแนะนำให้คำปรึกษาและการรักษาด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีน การปรับปรุง หลักสูตรการแพทย์แผนจีนควรเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน บัณฑิต และผู้มี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิตแพทย์แผนจีนโดยได้มีการปรับปรุงหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี โลกาภิวัตน์ รวมทั้งความ เหมาะสมตามความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยการแพทย์แผนจีนเชียงใหม่ ที่ได้จัดอาจารย์ผู้สอนมาสอนนักศึกษาที่ ประเทศไทย และในปี 2562 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและ ดำเนินการใช้หลักสูตรปรับปรุงปีพุทธศักราช 2562 จนถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ. 2566 คณะผู้วิจัย ในฐานะของ ผู้ใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงบริหารหลักสูตรให้ได้มาตรฐานการจัดการการศึกษา เห็นว่ามี ความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะ ทำการประเมินหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต ฉบับปีพุทธศักราช 2562 เพื่อ ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรที่ได้ดำเนินการจัดการศึกษาว่ามีคุณภาพดีหรือไม่อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา หลักสูตร การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแก่คณาจารย์และผู้บริหารและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ บัณฑิตต่อไป

1.2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อประเมินหลักสูตรฯ โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน และสื่อการเรียนการสอน
2. เพื่อประเมินกระบวนการ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน และการบริหารหลักสูตร
3. เพื่อประเมินด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพบัณฑิต

1.3. ขอบเขตของงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. นักศึกษาคณะการแพทย์แผนจีน ชั้นปี 5 รหัสนักศึกษา 61xxxx ชั้นปีที่ 4 รหัส 62xxxx
ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2565 (รหัส 61xxxx) จำนวน 61 คน
ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2565 (รหัส 62xxxx) จำนวน 31 คน
2. อาจารย์ผู้สอนรายวิชา ในหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต จำนวน 15 คน
3. บัณฑิตการแพทย์แผนจีนบัณฑิต คณะการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (รหัสนักศึกษา 60xxxx) จำนวน 86 คน สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2566
4. ผู้ใช้บัณฑิตการแพทย์แผนจีนบัณฑิต คณะการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (รหัสนักศึกษา 60xxxx) จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

1.4. นิยามตัวแปร

- 1.1.1. ตัวแปรต้น ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต
- 1.1.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นที่มีผลต่อการใช้บัณฑิตหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในด้านต่างๆ ประกอบด้วย
 1. ด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร
 2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน สื่อการเรียนการสอน
 3. ด้านกระบวนการ ได้แก่ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน การบริหารหลักสูตรและรายวิชา
 4. ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะบัณฑิตตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.5. คำจำกัดความ

หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต คณะการแพทย์แผนจีน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562)

บัณฑิต หมายถึง บัณฑิตที่จบจากหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) คณะการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (รหัสนักศึกษา 60xxxx) สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2565

นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาคณะการแพทย์แผนจีน

1. ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2565 (รหัส 61xxxx)
2. ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2565 (รหัส 62xxxx)

อาจารย์ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต คณะการแพทย์
แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ผู้ใช้บัณฑิต หมายถึง ผู้ใช้บัณฑิตที่จบจากหลักสูตรการแพทย์แผนจีน คณะการแพทย์แผนจีน
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติรหัสนักศึกษา60xxxx

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงปัญหาและข้อบกพร่องของหลักสูตร สามารถนำผลที่ได้จากการ
วิจัยไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการพิจารณาวางแผนพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต
ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้แตกต่างกัน ดังนี้ เดวิส (Davis, 1978: 49) การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้ข้อมูล เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร

คาร์เตอร์กู๊ด (Good: 1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินหลักสูตรเน้นที่การประเมินผลของกิจกรรม การเรียนภายในขอบข่ายของการสอน โดยเน้นจุดประสงค์ของการตัดสินใจในความถูกต้องของจุดมุ่งหมาย ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเนื้อหาและผลสัมฤทธิ์ของวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจในการ วางแผนและการหมุนเวียนของกิจกรรมโครงการต่างๆที่จะจัดให้มีขึ้น

สุจริต เพียรชอบ (2520) การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญในการหาคำตอบว่าหลักสูตรสามารถ บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่ตั้งไว้ได้หรือไม่ และมีการเน้นการประเมินทั้งโปรแกรมการศึกษาทั้งหมดไม่ใช่แค่ผลการ เรียนปีสุดท้าย โดยควรพิจารณาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย

สมิทร คุณานุก (2523) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเน้นการหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนด ไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และอะไรที่เป็นสาเหตุในการประเมินหลักสูตรเพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลของ หลักสูตรนั้น มีขอบเขตรวมถึงการวิเคราะห์ตัวหลักสูตร การวิเคราะห์กระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน และการวิเคราะห์โครงการประเมินหลักสูตร

ชมพันธุ์ ภูษธร ณ อยุธยา (2530: 17) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรเกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรที่ต้องการตรวจสอบว่าหลักสูตรนั้นได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือไม่เพียงใดและจะปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนให้ดีที่สุดอย่างไร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ให้ความหมายการประเมินหลักสูตรไว้ว่า หมายถึงการรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ หาข้อบกพร่องหรือปัญหา ช่วยในการปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของ หลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นหรือตัดสินหาคุณค่าของหลักสูตรนั้นๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการเก็บรวบรวมและศึกษาข้อมูลรวมถึง การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบหลักสูตร และตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณค่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

สุเทพ อ่วมเจริญ (2555) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปตัดสินใจ เกี่ยวกับความคุ้มค่าและประสิทธิภาพของโปรแกรม รวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจาก โปรแกรมในอนาคต เมื่อนำโปรแกรมไปใช้ หรือปรับเปลี่ยน

มารุต พัฒนา (2562) การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงมาจากระบบการบริหารหลักสูตรและระบบร่างหลักสูตร ซึ่งเป็นกระบวนการวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ความเป็นระบบและมีความเสถียรภาพ

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2564: 287) การประเมินหลักสูตรคือการศึกษารวบรวมข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณค่าและคุณภาพของหลักสูตร และนำมาวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์เพื่อตัดสินใจให้คุณค่าแก่หลักสูตรว่าหลักสูตรมีข้อดีและข้อเสียในเรื่องใด รวมทั้งผลการใช้หลักสูตรและตัดสินใจว่าหลักสูตรมีคุณค่าตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลหลักสูตรเป็นขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรเพราะจะทำให้ทราบว่าหลักสูตรประสบผลสำเร็จเพียงใด

การประเมินหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณค่าหรือผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร และควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยเมื่อครบหนึ่งปีหลังจากครบกำหนดเวลาการศึกษาตามหลักสูตร และผลที่ได้จากการประเมิน จะทำให้เกิดการคิดหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ สอดคล้องกับสังคมในเวลานั้นๆ จนกลายเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม พร้อมทั้งจะรับการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อไป (คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา, 2565)

จากความหมายการประเมินหลักสูตรที่กล่าวข้างต้น จะเห็นว่า นักการศึกษาได้ให้ความหมายการประเมินหลักสูตรไว้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ให้ความหมายในแง่เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องทำการประเมิน

2. ให้ความหมายในแง่ของกระบวนการประเมินผล และการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจข้อบกพร่อง เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของ หลักสูตร ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา เป้าหมายหลักของการประเมินคือการตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยการประเมินนั้นเน้นการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการตัดสินใจที่เป็นมาตรฐาน การประเมินหลักสูตรมีหลายแนวทางและความหมายที่แตกต่างกัน โดยนักการศึกษามีการนิยามและอธิบายการประเมินในแง่ต่างๆ เช่น การอธิบายการประเมินเพื่อใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร หรือการนิยามการประเมินว่าเป็นกระบวนการที่ใช้ในการหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินหลักสูตรไม่เพียงแต่การตรวจสอบผลการเรียนปีสุดท้ายเท่านั้น แต่ควรเน้นการวัดและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน รวมถึงการวิเคราะห์ตัวหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ และสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญที่เกิดจากการต้องการหาคำตอบว่าหลักสูตรสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และจำเป็นต้องมีผู้ประเมินที่มีความรู้ด้านหลักสูตรและการประเมินผลเพื่อให้การประเมินเป็นไปอย่างเป็นระบบและเป็นประโยชน์ การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกับระบบการบริหารหลักสูตรและระบบร่างหลักสูตร

ซึ่งจะใช้ข้อมูลและข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผนการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการรายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นการประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้หลักสูตรมีคุณค่าและคุณภาพที่เหมาะสมกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.2 จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

นักวิชาการที่มีชื่อเสียงในสาขาหลักสูตรหลายท่านกล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร ไว้ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

สันต์ ธรรมบำรุง (2527: 140) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรมีเช่นกันที่เกี่ยวข้องกับการหาคุณค่าของหลักสูตร การอธิบายและตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร และการตัดสินคุณภาพของหลักสูตร การบริหารด้านวิชาการและการบริหารด้านหลักสูตร รวมถึงติดตามผลผลิตจากหลักสูตรนั้นๆ

สมบัติ คชสิทธิ์(2536 :9) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงตัวหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน รวมถึงปรับปรุงระบบการบริหารและการปฏิบัติงานของบุคลากร

แมคเนล (Mcneil. 1981) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมาย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ ประกอบการตัดสินใจในการเลือกหลักสูตร เพื่อนักพัฒนาหลักสูตรจะได้รู้ว่า ควรจะปรับปรุง หลักสูตรตรงไหนและอย่างไร และเพื่อที่จะให้ครูใช้หาคำตอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียน

ทาบา (Taba. 1962) กล่าวว่า การประเมินผลหลักสูตร กระทำขึ้นเพื่อศึกษากระบวนการต่างๆ ที่กำหนดไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษาซึ่งการประเมินดังกล่าว จะครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตรและกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่จุดประสงค์ขอบเขตของ เนื้อหาสาระ คุณภาพของผู้บริหารและผู้ใช้หลักสูตร สมรรถภาพ ของผู้เรียน ความสัมพันธ์ของวิชาต่างๆ การใช้สื่อ และวัสดุการสอน ฯลฯ

ทิตินา แคมมณี(กรมวิชาการ.2545:13) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายในการหาค่าของหลักสูตรว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ ตรวจสอบความสอดคล้องของการวางเค้าโครง รูปแบบหลักสูตร การบริหารงาน และการสอนตามหลักสูตร เพื่อวัดผลผลิตว่าผู้เรียนมีพัฒนาการอย่างไร

เอกวิทย์ ณ ถลาง (กรมวิชาการ. 2525) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรเพื่อติดตามให้รู้ว่าหลักสูตรเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ ในแง่สิ่งแวดล้อมและผู้เรียน รวมถึงการปรับปรุงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรเพื่อติดตามให้รู้ว่าหลักสูตรเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ ในแง่สิ่งแวดล้อมและผู้เรียน รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อความเหมาะสมและคุณภาพของการศึกษาต่อไป

วิชัย ดิสสระ, (2535)การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยขั้นตอนของการกำหนดจุดมุ่งหมาย กำหนดเนื้อหาวิชา และรูปแบบของหลักสูตร การวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้และการนำหลักสูตรไปใช้ การประเมิน

หลักสูตรและการเรียนการสอนรวมทั้งสิ้น 4 ขั้นตอน ซึ่งการประเมินหลักสูตรจะทำหน้าที่วิเคราะห์ ตรวจสอบหาความสอดคล้องกันเป็นอย่างดีก็ถือว่ามีประสิทธิภาพ ถ้าไม่มีความสัมพันธ์กันก็ถือว่า หลักสูตรนั้นๆ ไม่มีประสิทธิภาพ

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ได้ถูกกล่าวถึงโดยนักวิชาการที่มีชื่อเสียงมีความหมายหลากหลายแต่สรุปโดยรวมได้ดังนี้:

1. หาคคุณค่าของหลักสูตรเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรที่จัดทำสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ และหลักสูตรมีคุณค่าและความสอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษาและสังคมหรือไม่
2. อธิบายและตรวจสอบความสอดคล้องเพื่อวิเคราะห์และตรวจสอบว่าองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรสอดคล้องกับหลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลหรือไม่
3. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร การประเมินผลในลักษณะนี้มักจะดำเนินในช่วงที่การพัฒนาหลักสูตรยังคงดำเนินการอยู่ เพื่อที่จะพิจารณาว่า องค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร เช่น จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหา การวัดผล ฯลฯ มีความสอดคล้องและเหมาะสมหรือไม่ สามารถนำไปปฏิบัติในช่วงการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ หรือในขณะที่ต้องการใช้หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ได้มากน้อยเพียงใดได้ผลเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรค อะไร จะได้เป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ทันท่วงที
4. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การประเมินผล ในลักษณะนี้จะดำเนินการใน ขณะที่มีการนำหลักสูตรไปใช้จะได้ช่วยปรับปรุงหลักสูตรให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
5. เพื่อช่วยให้การตัดสินใจของผู้บริหารว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการหลังจากที่ใช้ หลักสูตรไปแล้ว ระยะเวลาหนึ่ง แล้วจึงประเมินเพื่อสรุปผลตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่บรรลุ ตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้มากน้อยเพียงใดสนองความต้องการของสังคมเพียงใดและ เหมาะสมกับการนำไปใช้ต่อไปหรือไม่
6. เพื่อต้องการทราบคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตร ว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตร หลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วหรือไม่ อย่างไร การประเมินผลในลักษณะนี้จะดำเนินการในขณะที่มีการนำหลักสูตรไปใช้ หรือหลังจากที่ใช้หลักสูตรไปแล้วระยะหนึ่งก็ได้

จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรที่ปฏิบัติกันส่วนใหญ่มีอยู่ 2 ประการ คือ

1. การประเมินเพื่อการปรับปรุงหลักสูตร คือ การประเมินในระหว่างการพัฒนาหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ผลการประเมินนั้น ให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยมีการวัดผลเป็นระยะๆ ในระหว่างการพัฒนาหลักสูตร แล้วนำผลจากการวัดมาประเมินว่าแต่ละขั้นตอนของหลักสูตร มีความ

เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักพัฒนาหลักสูตร ในการที่ปรับปรุงส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรได้ถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้จริงต่อไป

2. การประเมินเพื่อสรุปผลว่าคุณค่าของการพัฒนาหลักสูตร มีความเหมาะสมหรือไม่ หลักสูตรได้สนองความต้องการของผู้เรียนและของสังคมเพียงใด ควรจะใช้ได้ต่อไป หรือควรจะยกเลิก หรืออาจจะยกเลิกเพียงบางส่วนและปรับแก้ในส่วนใดส่วนหนึ่ง

โบซอง (Beauchamp, 1975) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรอย่างน้อยที่สุด จะต้องครอบคลุมใน 4 ด้าน ดังนี้

1. ประเมินผลการใช้หลักสูตรของครู
2. ประเมินรูปแบบของหลักสูตร
3. ประเมินผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน
4. ประเมินระบบหลักสูตร

กาเย่ (Gagne 1967) มีความเห็นว่า สิ่งที่สำคัญของการประเมินหลักสูตรก็คือหาวิธีตรวจสอบความเหมาะสมของการเลือกและการจัดเนื้อหา เพื่อจะได้ทราบว่า เนื้อหาบางตอนในหลักสูตรนั้นไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้เด็กเกิดความสับสนทำให้เกิดการเรียนรู้ช้าลงหรือไม่ การจัดลำดับเนื้อหาในหลักสูตร ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีหรือไม่ การวิเคราะห์งานเป็นไปอย่างถี่ถ้วน เพียงใดสิ่งเหล่านี้รวมทั้งหลักการในการออกแบบหลักสูตรนั้น ยากที่จะตรวจสอบโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์แต่ก็มีความจำเป็นจะต้องหาวิธีการศึกษาให้ได้

สังต์ อุทรานันท์ (2527) ได้สรุปว่า การประเมินหลักสูตรประกอบด้วยสิ่งที่จะต้องประเมิน ดังนี้

1. การประเมินเอกสารหลักสูตร
2. การประเมินการใช้หลักสูตร
3. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร
4. การประเมินระบบหลักสูตร

แพรท (Pratt 1980) ได้เสนอว่า การประเมินหลักสูตรจะมีลักษณะสำคัญที่ต้องประเมินดังนี้

1. การประเมินภายในตัวหลักสูตร ซึ่งจะต้องพิจารณาสิ่งต่างๆ ที่กำหนดไว้ คือ จุดมุ่งหมายเหตุผลของการสร้างหลักสูตร วัตถุประสงค์ เกณฑ์การประเมินผลการเรียน การจัดระดับ ผลการเรียนรู้สภาวะแวดล้อม คุณลักษณะของผู้เรียน การสอน การแก้ปัญหาความแตกต่างของผู้เรียน การจัดการทรัพยากร การทดลองใช้หลักสูตร การประเมินโปรแกรมของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และผลผลิตจากหลักสูตร ซึ่งการประเมินในขั้นนี้ จะกระทำโดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เช่น ครูบุคลากรในชุมชน

2. การประเมินการทดลองใช้หลักสูตร มีการดำเนินงานเป็น 2 ชั้น คือ การทดสอบกับกลุ่มเล็ก (Pilot Testing) และการทดสอบจริง (Field Testing)

3. การประเมินผลโปรแกรม เป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรหลังจากที่ได้นำหลักสูตรไปใช้จริงแล้ว ซึ่งการประเมินลักษณะนี้จะต้องประเมินหลายๆด้าน ทั้งจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผลการเรียนรู้ของนักเรียน คุณลักษณะของผู้เรียน การสอนและการจัดการทรัพยากร ฯลฯ

ผลสรุปของนักวิชาการที่มีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องการประเมินหลักสูตร

1. ตัวหลักสูตรที่ได้รับการออกแบบหรือพัฒนาขึ้น ซึ่งสามารถพิจารณารายละเอียดต่างๆ ได้จากสิ่งที่กำหนดไว้ในเอกสารหลักสูตร

2. การนำหลักสูตรไปใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้หลักสูตรโดยครูซึ่งมักจะมีการปฏิบัติตามคำแนะนำ ที่มีอยู่ในคู่มือการใช้หลักสูตร หรืออาจมีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพของโรงเรียน นักเรียนหรือท้องถิ่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเข้าใจและความรู้ความสามารถของครูผู้สอน

3. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ทั้งในลักษณะของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณสมบัติต่างๆ ตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป

4. ระบบหลักสูตรหมายถึง ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีอยู่ในระบบและกระบวนการของหลักสูตร ในการประเมินหลักสูตรนั้น ไม่ว่าจะเป็นการประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ซึ่งจะประเมินผลในระหว่างการปฏิบัติงานพัฒนาหลักสูตร เพื่อมุ่งการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรในช่วงเวลาต่างๆ กันเป็นสิ่งสำคัญ หรือจะเป็นการประเมินผลสรุป(Summation Evaluation) ซึ่งจะประเมินเมื่อการพัฒนาหลักสูตรครบวงจร หรือใช้หลักสูตรมาเป็นเวลานานพอสมควร เพื่อมุ่งการตัดสินว่า หลักสูตรนั้นควรดำเนินการต่อหรือยกเลิก ควรมีการประเมินให้ต่อเนื่องกันและสิ่งที่จะต้องประเมิน สามารถแบ่งได้ดังนี้

- I. การประเมินเอกสารหลักสูตร เป็นการตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรว่า จุดหมาย จุดประสงค์โครงสร้าง เนื้อหาสาระและวิธีการวัดและประเมินผล มีความสอดคล้องเหมาะสมครอบคลุมและถูกต้องตามหลักการ พัฒนาหลักสูตรหรือไม่ เพียงใดภาษาที่สามารถใช้สื่อให้เข้าใจ และมีความชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติหรือไม่ หลักสูตรที่สร้างขึ้นเหมาะสมกับผู้เรียน กลุ่มเป้าหมายหรือไม่และสามารถสนองความต้องการของสังคมและผู้เรียนมากน้อยเพียงใด การประเมินเอกสารหลักสูตรมักใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)
- II. การประเมินการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบว่า หลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีกับสถานการณ์จริงเพียงใด การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรทำอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรใน การใช้หลักสูตร เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น และสามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ วิธีการประเมินอาจจะใช้การสังเกต สัมภาษณ์และส่งแบบสอบถามให้ผู้ใช้ คือ ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น การประเมินการใช้หลักสูตรวิชาในเทศการศึกษา และพัฒนาหลักสูตรหรืออาจจะประเมินเพียงบางส่วนของการใช้หลักสูตรก็ได้ เช่น ประเมินเฉพาะ ประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์หรือบรรยากาศการเรียนการสอนในชั้นเรียน

- III. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร เป็นการตรวจสอบสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย สัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ (Academic achievement) ได้แก่ ความรู้ ความสามารถในวิชาการต่างๆ ที่เรียน และสัมฤทธิ์ผลที่ไม่ใช่ทางวิชาการ (Nonacademic achievement) ได้แก่บุคลิกภาพ ความรับผิดชอบ ความสามัคคีความซื่อสัตย์ เป็นต้น การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรนั้น นอกจากจะประเมินผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่แล้ว ยังควรติดตามผลความก้าวหน้าของผู้สำเร็จการศึกษาว่า สามารถนำความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงาน และประสบผลสำเร็จในการทำงาน หรือศึกษาต่อหรือไม่เพียงใด มีความรู้และทักษะเพียงพอที่แก้ปัญหาและปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ดีหรือไม่ โดยติดตามสอบถามจากผู้เรียน ผู้สำเร็จการศึกษา นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ซึ่งวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การส่งแบบสอบถาม เป็นต้น
- IV. การประเมินระบบหลักสูตร ในการประเมินหลักสูตรหากประเมินในแต่ละส่วน อาจทำให้มองเห็นภาพรวมไม่ชัดเจนไม่ถูกต้อง จึงควรมีการประเมินหลักสูตรทั้งระบบพร้อมกันไป เพราะการประเมินเอกสารหลักสูตร การประเมินการใช้หลักสูตร และการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร เป็นสิ่งที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน รูปแบบของการประเมินระบบหลักสูตรมีหลายรูปแบบ จะเห็นได้ว่าการประเมินหลักสูตร จำเป็นต้องพิจารณาตัดสินหลายสิ่งหลายอย่างที่เกิดขึ้นจากการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งบางเรื่อง บางองค์ประกอบ ก็สามารถจะหาเครื่องมือหรือวิธีการต่างๆ มาวัดหรือ ประเมินได้โดยง่าย แต่บางเรื่อง บางองค์ประกอบ ก็ยากที่จะดำเนินการ อย่างไรก็ตาม เราจำเป็นต้องหาวิธีการศึกษาให้ได้รับคำตอบในทุกๆ ด้านออกมา โดยพยายามให้ข้อมูลมีความเป็นปรนัยให้มากที่สุด

2.3 รูปแบบของการประเมินหลักสูตร (CIPP MODEL)

การประเมินรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นรูปแบบการประเมินที่นิยมใช้ประเมินหลักสูตรหรือโครงการ เน้นให้ข้อมูลในด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา โดยมีประเด็นในการประเมิน 4 ด้านหรือที่เรียกว่า CIPP Model ดังนี้: 1) ด้านบริบท (C: Context Evaluation): เป็นการประเมินเกี่ยวกับสถานะแวดล้อม ความต้องการจำเป็นของบุคคลหรือหน่วยงาน และความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อใช้ในการตัดสินใจวางแผนหลักสูตรและกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Input Evaluation): เป็นการประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับทรัพยากร โครงสร้าง เนื้อหาหลักสูตร และทรัพยากรสนับสนุนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อใช้ในการตัดสินใจวางแผนโครงสร้างเนื้อหาและการจัดเตรียมทรัพยากรสนับสนุนต่าง ๆ 3) ด้านกระบวนการ (P: Process Evaluation): เป็นการประเมินเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อใช้ในการตัดสินใจนำหลักสูตรไปปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร การจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล 4) ด้านผลผลิต (P: Product Evaluation): เป็นการประเมินเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและการบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อใช้ในการตัดสินใจทบทวนหลักสูตร ปรับปรุง ขยาย หรือยุบหลักสูตร รูปแบบนี้เหมาะสำหรับการพิจารณาข้อมูลเพื่อตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรเป็นขั้นตอน ๆ ซึ่งทำควบคู่ไปพร้อมกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบนี้เป็นการประเมินที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไปได้ (Aziz, Mahmood, & Rehman, 2018: 192-194)

CIPP Model

บริบท (Context)	-	ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรกับปรัชญา กฎหมาย แผนพัฒนา นโยบาย
ปัจจัยนำเข้า (Input)	-	ความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
	-	ความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร
	-	คุณลักษณะของนิสิต
กระบวนการ (Process)	-	ภาระงานของอาจารย์
	-	ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบัน
	-	แหล่งความรู้
	-	การใช้หลักสูตร
	-	พฤติกรรมการสอน
	-	การนำทรัพยากรมาใช้
	-	การบริหารหลักสูตร
	-	การปฏิบัติงานในระบบ
ผลผลิต (Product)	-	คุณภาพของบัณฑิต
	-	สมรรถภาพในการทำงาน
	-	ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

2.4 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

2.4.1. จำนวนสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรการแพทย์แผนจีน (ปริญญาตรี)

สถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรการแพทย์แผนจีน (ปริญญาตรี) ที่ปรากฏอยู่ในระบบการจัดเก็บข้อมูลหลักสูตร และคุณวุฒิที่ก.พ.รับรอง (ณ วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2564) มีจำนวน 9 สถาบัน ดังนี้

- 1) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- 3) วิทยาลัยนครราชสีมา
- 4) วิทยาลัยเชียงใหม่
- 5) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- 6) มหาวิทยาลัยพะเยา
- 7) มหาวิทยาลัยรังสิต
- 8) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 9) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

2.4.2. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ(TQF)

ทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่21 ประกอบด้วย 4 กลุ่มหลัก ได้แก่

- (1) กลุ่มวิชาหลัก (core subjects)
 - (2) กลุ่มทักษะชีวิตและอาชีพ (life and career skills)
 - (3) กลุ่มทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (learning and innovation skills) และ
 - (4) กลุ่มทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (information, media, and technology skills)
- โดยทักษะสำคัญที่คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมาก คือ

1) กลุ่มทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่

- (1) การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา (critical thinking and problem solving)
- (2) นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ (innovation and creativity)
- (3) การสื่อสาร และความร่วมมือกัน (communication and collaboration)

2) กลุ่มทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (information, media, and technology skills)

ประกอบด้วย การรู้สารสนเทศ (information literacy) การรู้สื่อ (media literacy) และ การรู้ ICT (ICT literacy)

3) กลุ่มทักษะชีวิตและอาชีพ (life and career skills) ประกอบด้วยความสามารถในการปรับตัวและยืดหยุ่น (adaptability and flexibility) ความคิดริเริ่มและการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (initiative and self direction) ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม (social and cross-cultural interaction) ความรับผิดชอบ และความสามารถผลิตผลงาน (accountability and productivity) ความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม (leadership and social responsibility)

มาตรฐานการอุดมศึกษา ที่ปรากฏตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 11 มีนาคม 2565

“มาตรฐานการอุดมศึกษา” หมายความว่า ข้อกำหนดขั้นต่ำเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และเกณฑ์อื่นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ข้อกำหนดขั้นต่ำของหลักสูตรการศึกษา และข้อกำหนดขั้นต่ำของเกณฑ์ในการขอตำแหน่งทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานอื่น ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริม การกำกับดูแล การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ประกอบด้วย

(1) มาตรฐานการอุดมศึกษาต้องกำหนดให้ทันสมัยตามพัฒนาการของโลกและสังคม

(2) มาตรฐานการอุดมศึกษาต้องกำหนดโดยคำนึงถึงความหลากหลายของประเภทและกลุ่มของสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา

(3) มาตรฐานการอุดมศึกษาต้องให้ความสำคัญกับความรู้ สมรรถนะ ทักษะ เจตคติ ซึ่งเป็นผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ซึ่งเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนและสามารถวัดได้ การกำหนดวิธีการจัดการศึกษา ต้องกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นตามมาตรฐานสากล เพื่อเป็นการประกันคุณภาพขั้นต่ำ โดยไม่กระทบต่อความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการศึกษา

(4) ต้องรับฟังความคิดเห็นของสถาบันอุดมศึกษา ผู้เรียน คณาจารย์ และผู้ใช้บัณฑิต อย่างกว้างขวาง

(5) มีระบบให้ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานการ อุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเป็นระยะ และมีระบบการให้สถาบันอุดมศึกษาอุทธรณ์คำวินิจฉัย หรือคำสั่ง กมอ.ได้

(6) หลักการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง นอกเหนือจากมาตรฐานการอุดมศึกษาที่เป็นมาตรฐานแม่บทแล้ว คณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดทำ มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา ตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2565 เพื่อนำไปสู่การพัฒนา สถาบันอุดมศึกษาตามกลุ่มสถาบันที่มีปรัชญา วัตถุประสงค์และพันธกิจในการจัดตั้งที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลประกอบด้วยมาตรฐานหลัก 2 ด้าน คือ 1.มาตรฐานศักยภาพและความพร้อมมาตรฐาน 2.การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ของสถาบันอุดมศึกษาและกำหนดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่ม ก มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา

กลุ่ม ข มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

กลุ่ม ค มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2565 ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการอุดมศึกษา และเพื่อเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาโดยกำหนดให้คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 4 ด้าน คือ

- (1) ด้านความรู้
- (2) ด้านทักษะ
- (3) ด้านจริยธรรม
- (4) ด้านลักษณะบุคคล

นอกจากผลลัพธ์การเรียนรู้ข้างต้นนั้น คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดผลลัพธ์ การเรียนรู้ด้านอื่นเพิ่มเติม หรือกำหนดรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้เพิ่มขึ้นตามความจำเป็นทางวิชาการ หรือวิชาชีพของแต่ละสาขาหรือ สาขาวิชา โดยประกาศเป็นมาตรฐานคุณวุฒิในสาขาหรือสาขาวิชาก็ได้ (ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการ อุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 (20 กรกฎาคม พ.ศ. 2565)

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2551-2565) เน้นการปฏิรูปและพัฒนาระบบอุดมศึกษาเพื่อเข้า สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปที่กำลังเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ แผนนี้มุ่งหวังให้ประเทศพ้นจาก กับดักของรายได้ปานกลาง และเน้นการพัฒนาทั้งในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนเพื่อให้เป็นกำลังขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2560-2574) เน้นการเปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา ประเทศ มุ่งหวังให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งรัฐและเอกชนเป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนา และให้ผลผลิตและผลลัพธ์ของ ระบบอุดมศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพตามมาตรฐานระดับสากล

แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มุ่งเน้นทั้งการปรับทิศทาง โครงสร้างความสัมพันธ์ ยุทธศาสตร์ และรูปแบบองค์กรใหม่ของสถาบันอุดมศึกษา และเชื่อมโยงภารกิจและความรับผิดชอบร่วมกันกับ หน่วยงานภายนอกและภายในระบบอุดมศึกษา เพื่อให้อุดมศึกษาของประเทศไทยมีขนาดและการดำเนินงานที่เหมาะสม และสามารถรองรับบริบทใหม่ๆ ในยุคศตวรรษที่ 21 แผนยังสร้างกลไกการประเมินคุณภาพให้สอดคล้องกับกลุ่ม สถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถเป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง ในระดับภูมิภาค เพื่อรองรับการดำรงชีพในอนาคต แผนยังมีเป้าหมายในการพัฒนาให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีความสุขตาม ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนมุ่งเน้นการจัด การศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศ การสร้างโอกาสความเท่าเทียมทางการศึกษา การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม และพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา แผนยังมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การสร้างโอกาสความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางการศึกษา การจัดการศึกษา เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา แผนยัง มุ่งเน้นการประกันคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดกลไกการประเมินคุณภาพให้สอดคล้องกับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ได้ บัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถเป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาค สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานธุรกิจและบุคคลในภูมิภาคเพื่อรองรับการ

ดำรงชีพในอนาคต แพลนยังมุ่งเน้นการปฏิรูประบบอุดมศึกษาเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางที่ต้องการ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้ออกแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570 โดยมุ่งเน้นในการพัฒนาประเทศตามเป้าหมายวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจแบบเดิมไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศได้มีโอกาสพัฒนาเป็นกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง แพลนยังมุ่งเน้นให้มีการร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน สถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัยต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน แพลนยังมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ การสร้างโอกาสความเท่าเทียมและความเสมอภาคทางการศึกษา การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา อุดมศึกษา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคนที่มีศักยภาพและความสามารถระดับสูงในสายวิชาการและวิชาชีพด้านต่าง ๆ ในปัจจุบันพบว่ากำลังคนระดับสูงที่มีคุณสมบัติความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการของประเทศยังมีจำนวนไม่เพียงพอ รวมถึงความต้องการผลการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตไปจนถึงการสร้างนวัตกรรมสินค้าและบริการจำนวนมาก ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน แพลนยังมีแนวคิดในการปฏิรูประบบอุดมศึกษาเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางที่ต้องการ โดยการปรับทิศทาง ปรับโครงสร้างความสัมพันธ์ ปรับยุทธศาสตร์ และปรับรูปแบบองค์กรใหม่ เพื่อสร้างความชัดเจนในอัตลักษณ์บนศักยภาพของสถาบัน และเชื่อมโยงภารกิจ ความรับผิดชอบร่วมกันกับหน่วยงานทั้งภายนอกและภายในระบบอุดมศึกษาอย่างมีพลวัตเพื่อให้อุดมศึกษาของประเทศมีขนาดและการดำเนินงานที่เหมาะสม สามารถรองรับบริบทใหม่ ๆ ในยุคศตวรรษที่ 21 รวมทั้งเข้ามามีส่วนในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและทิศทางการพัฒนาอุดมศึกษาตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริงที่เป็นการเปลี่ยนระบบอุดมศึกษาใหม่ ("Reset Higher Education System") ใน 4 มิติหลักของอุดมศึกษา คือ การปรับทิศทาง ปรับโครงสร้างความสัมพันธ์ ปรับยุทธศาสตร์ และปรับรูปแบบองค์กรใหม่ เพื่อสร้างความชัดเจนในอัตลักษณ์บนศักยภาพของสถาบัน และเชื่อมโยงภารกิจ ความรับผิดชอบร่วมกันกับหน่วยงานทั้งภายนอกและภายในระบบอุดมศึกษาอย่างมีพลวัตเพื่อให้อุดมศึกษาของประเทศมีขนาดและการดำเนินงานที่เหมาะสม ซึ่งสถาบันมีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานธุรกิจและบุคคลในภูมิภาค เพื่อรองรับการดำรงชีพต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและต้องสร้างกลไกการประเมินคุณภาพให้สอดคล้องกับกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถเพียงพอในการขับเคลื่อนและการปรับเปลี่ยนในระดับภูมิภาค

และเพื่อเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์แห่งชาติ แผนอุดมศึกษาระยะยาว และแผนของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวจึงได้ออกแผนยุทธศาสตร์ 5 ปี ระยะที่ 7 (พ.ศ.2565-2569) โดยมีแผนดังนี้ 1. มุ่งสู่ความเป็นเลิศด้านจีนศึกษาและวิทยาศาสตร์สุขภาพ 2. พัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

ตลอดชีวิตสำหรับคนสามวัย และการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม เพื่อก่อให้เกิดธุรกิจ Startup 3. มุ่งเน้นนวัตกรรมวิจัย ที่นำไปต่อยอดเชิงพาณิชย์ และงานวิจัยเชิงพื้นที่ ตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม โดยได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก 4. การบริการวิชาการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม และการบริการวิชาการที่มีรายได้ ตามพันธกิจของทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัย 5. ขับเคลื่อนทุนทางศิลปวัฒนธรรม เพื่อยกระดับและสร้างรายได้ให้กับมหาวิทยาลัย ชุมชนและสังคม 6. บริหารจัดการมหาวิทยาลัยและสิ่งแวดล้อม อย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน ทางคณะกรรมการแพทย์แผนจีนได้ตอบรับยุทธศาสตร์ของทางมหาวิทยาลัยโดยได้กำหนดเป้าหมายหลักของทางคณะในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2565-2569) ดังนี้

1. เป็นผู้นำทางวิชาการด้านศาสตร์การแพทย์แผนจีน
2. แหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนสามวัย (Lifelong Learning University)
3. ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณลักษณะ 3 ประการ HCU (H = Hard Skills (Super hard skills)/C = Chinese / U = Unique Innovation / Digital Literacy)
4. คณะการแพทย์แผนจีนเป็นคณะที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ (Quality University)
5. มีขนาดที่เหมาะสม โปร่งใส และพึ่งพาตนเองได้ (Lean, Clean and Self-supporting)
6. คณะที่รักษาสิ่งแวดล้อม ตามนโยบายมหาวิทยาลัยสีเขียว (Green University)
7. คณะที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามนโยบายมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (University for Sustainable Development)

2.4.3 กฎหมายทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการแพทย์แผนจีน

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการแพทย์แผนจีนในประเทศไทยประกอบด้วย ราชกิจจานุเบกษา ประกาศคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน เรื่อง หลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตปริญญา หรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาสาขาการแพทย์แผนจีน พ.ศ. 2561 และ เกณฑ์มาตรฐานการรับรองสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสาขาการแพทย์แผนจีน

1. ราชกิจจานุเบกษา ประกาศคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน เรื่อง หลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตปริญญา หรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาสาขาการแพทย์แผนจีน พ.ศ. 2561

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 23 (5) และ (11) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะพ.ศ. 2542 ประกอบกับมาตรา 33 (7) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย

พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 คณะกรรมการวิชาชีพ สาขากการแพทย์แผนจีน จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการวิชาชีพสาขากการแพทย์แผนจีน เรื่อง หลักเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญา สาขากการแพทย์แผนจีน พ.ศ. 2561”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก

(1) ประกาศคณะกรรมการวิชาชีพสาขากการแพทย์แผนจีน ฉบับที่ 1/2554 เรื่อง เกณฑ์และแบบประเมินเพื่อการรับรองสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญา สาขากการแพทย์แผนจีน พ.ศ. 2554

(2) ประกาศคณะกรรมการวิชาชีพสาขากการแพทย์แผนจีน ฉบับที่ 2/2554 เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานการรับรองสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญา สาขากการแพทย์แผนจีน พ.ศ. 2554

ข้อ 4 ในประกาศนี้ “สถาบันการศึกษา” หมายถึง สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศไทยที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งตามกฎหมาย และผลิตบัณฑิตปริญญาหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญา สาขากการแพทย์แผนจีน

“ส่วนราชการ” หมายถึง หน่วยงานตั้งแต่ระดับกรมขึ้นไปหรือที่มีฐานะเทียบเท่ากรม

“คณะกรรมการวิชาชีพ” หมายถึง คณะกรรมการวิชาชีพสาขากการแพทย์แผนจีน

หมวด 1

การรับรองสถาบันการศึกษา

ข้อ 5 สถาบันการศึกษาที่ประสงค์จะขอรับรองสถาบันการศึกษาจากคณะกรรมการวิชาชีพต้องปฏิบัติตามประกาศนี้

ข้อ 6 การขอรับรองสถาบันการศึกษาของรัฐให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ยื่นคำขอการรับรองสถาบันการศึกษา ต่อผู้อำนวยการสำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

สำหรับสถาบันการศึกษาของเอกชนให้ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคลของสถาบันการศึกษา

เป็นผู้ยื่นคำขอการรับรองสถาบันการศึกษาต่อผู้อำนวยการสำนักสถานพยาบาล และการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข คำขอการรับรองสถาบันการศึกษาให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดท้ายประกาศนี้

ข้อ 7 ให้สถาบันการศึกษายื่นคำขอการรับรองสถาบันการศึกษาพร้อมแบบประเมินตนเองตามแบบที่กำหนดท้ายประกาศนี้ ณ สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

ข้อ 8 ให้คณะกรรมการวิชาชีพแต่งตั้งคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน ด้านการประเมินเพื่อการรับรองสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรการแพทย์แผนจีน ควรประกอบด้วย ผู้แทนคณะกรรมการวิชาชีพ ผู้แทนคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนด้านพัฒนาวิชาการและมาตรฐานวิชาชีพ ผู้แทนคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนด้านการพิจารณาขึ้นทะเบียนและจัดสอบความรู้ ผู้แทนคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนด้านกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพ และผู้แทนสำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่น โดยให้ผู้แทนสำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะเป็นอนุกรรมการวิชาชีพและเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้ประธานกรรมการวิชาชีพเป็นผู้เลือกประธานอนุกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน ด้านการประเมินเพื่อการรับรองสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรการแพทย์แผนจีน

ข้อ 9 ให้คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนด้านการประเมินเพื่อการรับรองสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรการแพทย์แผนจีนดำเนินการตรวจประเมินและให้คำแนะนำในการพัฒนาสถาบันการศึกษาพร้อมเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการวิชาชีพให้แล้วเสร็จภายใน 180 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอรับการประเมินจากสถาบันการศึกษา

ข้อ 10 ค่าใช้จ่ายในการตรวจประเมินสถาบันการศึกษาที่ขอการรับรองสถาบันการศึกษาให้สถาบันการศึกษาที่ขอการรับรองเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง และค่าที่พักของคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนด้านการประเมินเพื่อการรับรองสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรการแพทย์แผนจีนตามที่จ่ายจริง แต่ไม่สูงกว่าอัตราที่ทางราชการกำหนด

หมวด 2

เกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษา

ข้อ 11 สถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการวิชาชีพจะพิจารณาให้การรับรองจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการรับรองสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสาขาแพทย์แผนจีนตามที่แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ 12 คณะกรรมการวิชาชีพ ต้องออกหนังสือการรับรองสถาบันการศึกษาให้แก่สถาบันการศึกษา เมื่อผลการพิจารณาผ่านเกณฑ์การประเมินการรับรองสถาบันการศึกษาตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการวิชาชีพกำหนดหนังสือรับรองสถาบันการศึกษาให้มีอายุ 5 ปีนับแต่วันที่คณะกรรมการวิชาชีพได้มีมติรับรองสถาบันการศึกษานั้น การออกหนังสือรับรองสถาบันการศึกษาให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ 13 หากผลการประเมินสถาบันการศึกษาของสถาบันการศึกษาใดไม่ผ่านตามเกณฑ์การประเมินสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษานั้นจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการรับรองสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการวิชาชีพกำหนด ให้แล้วเสร็จภายใน 120 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการประเมินพร้อมแจ้งคณะอนุกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนด้านการประเมินเพื่อการรับรองสถาบันการศึกษา หากยังไม่ผ่านการประเมินตามกำหนดเวลาในวรรคหนึ่ง หรือไม่ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด สถาบันการศึกษาต้องยื่นคำขอการรับรองสถาบันการศึกษาใหม่ พร้อมแบบประเมินตนเอง เพื่อขอรับการประเมินการรับรองใหม่

ข้อ 14 สถาบันการศึกษาที่ครบกำหนดระยะเวลาการรับรอง 5 ปี จะต้องยื่นคำขอการรับรองสถาบันการศึกษาพร้อมแบบประเมินตนเอง เพื่อขอรับการประเมินการรับรองสถาบันศึกษาล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 180 วันก่อนครบกำหนด 5 ปีนับแต่วันที่ออกหนังสือรับรองสถาบันการศึกษา ในกรณีที่สถาบันการศึกษายื่นคำขอมาแล้ว แต่คณะกรรมการวิชาชีพพิจารณายังไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่า คณะกรรมการวิชาชีพให้การรับรองจนกว่าผลการพิจารณาจะเป็นอย่างอื่น

ข้อ 15 หากสถาบันการศึกษาได้มีการปรับปรุงหลัก สูตรของสถาบันการศึกษาสถาบันการศึกษานั้นจะต้องยื่นคำขอการรับรองสถาบันการศึกษาใหม่ทุกครั้ง โดยจะต้องยื่นคำขอการรับรองสถาบันการศึกษาพร้อมแบบประเมินตนเอง เพื่อขอรับการประเมินการรับรองสถาบันศึกษาล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 180 วันนับแต่วันที่มีการปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันการศึกษา

หมวด 3

การติดตามคุณภาพการจัดการศึกษา

ข้อ 16 ให้คณะอนุกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีนด้านการประเมินเพื่อการรับรองสถาบันการศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรการแพทย์แผนจีน ติดตามและตรวจเยี่ยมผลการดำเนินการของสถาบันการศึกษาที่ผ่านการรับรอง เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการรับรองสถาบันการศึกษา

ข้อ 17 หากคณะกรรมการวิชาชีพพบว่าสถาบันการศึกษาได้มีการบริหารหลักสูตร ไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการรับรองสถาบันการศึกษา ให้แจ้งให้สถาบันการศึกษามีการปรับปรุงแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน 90 วันนับแต่วันที่แจ้งให้สถาบันการศึกษาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข คณะกรรมการวิชาชีพอาจจะเพิกถอนการรับรอง

สถาบันการศึกษา หากปรากฏว่าผู้ดำเนินการหรือผู้บริหารสถาบันการศึกษา บริหารสถาบันการศึกษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการรับรองสถาบันการศึกษา เมื่อคณะกรรมการวิชาชีพได้เพิกถอนการรับรองสถาบันการศึกษาใดแล้ว ให้แจ้งสถาบันการศึกษาทราบภายใน 90 วันนับแต่วันเพิกถอนการรับรองสถาบันการศึกษา กรณีการถูกเพิกถอนการรับรองสถาบันการศึกษา ผู้ดำเนินการหรือผู้บริหารสถาบันศึกษามีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะภายใน 30 วันนับแต่วันที่รับแจ้งการเพิกถอนการรับรองสถาบันการศึกษา

ข้อ 18 สถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการวิชาชีพได้ให้การรับรองสถาบันศึกษาก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือว่าสถาบันศึกษานั้นได้รับรองตามประกาศนี้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาที่คณะกรรมการวิชาชีพได้ให้การรับรองหากสถาบันการศึกษาใดจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามประกาศฉบับนี้ ให้สถาบันศึกษานั้นปรับปรุงให้เป็นไปตามประกาศฉบับนี้ ให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับโดยยื่นขอปรับปรุงสถาบันการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษาในหมวด 2

หมวด 4

การรับรองสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ

ข้อ 19 ผู้ที่มีความประสงค์จะไปศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาการแพทย์แผนจีนในต่างประเทศให้ยื่นหลักสูตรล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 180 วัน เพื่อขอรับการรับรองสถาบันการศึกษาตามแบบการรับรองสถาบันการศึกษาในต่างประเทศที่กำหนดแนบท้าย และให้คณะกรรมการวิชาชีพพิจารณารับรองให้เรียบร้อยก่อนที่จะเดินทางไปศึกษาภายในระยะเวลา 5 ปี ก่อนประกาศนี้ใช้บังคับให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในต่างประเทศที่คณะกรรมการวิชาชีพยังมีได้ให้การรับรอง ให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศยื่นหลักสูตรการศึกษาของสถาบันการศึกษาจากต่างประเทศ และผลการศึกษาลดหลักสูตรต่อคณะกรรมการวิชาชีพเพื่อพิจารณาให้การรับรอง ทั้งนี้ สถาบันการศึกษาในต่างประเทศนั้นจะต้องผ่านการรับรองมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานที่ควบคุมมาตรฐานการศึกษาของประเทศนั้น ๆ คณะกรรมการวิชาชีพจะพิจารณาให้การรับรองสถาบันการศึกษาของต่างประเทศตามเกณฑ์มาตรฐานการรับรองสถาบันการศึกษาการแพทย์แผนจีนที่มีมาตรฐานเทียบเท่าหลักสูตร 5 ปีของคณะกรรมการวิชาชีพ เป็นรายบุคคลสถาบันการศึกษาของต่างประเทศจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการแพทย์แผนจีนตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการแพทย์แผนจีน และผ่านการรับรองสถาบันการศึกษาโดยหน่วยงานที่ควบคุมมาตรฐานการศึกษาของประเทศนั้น ๆ การรับรองสถาบันการศึกษาในต่างประเทศให้เป็นไปตามเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่คณะกรรมการวิชาชีพประกาศกำหนด คณะกรรมการวิชาชีพจะพิจารณาให้การรับรองสถาบันการศึกษาของต่างประเทศตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการแพทย์แผนจีน โดยนำข้อ 10 มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ข้อ 20 สถาบันการศึกษาที่ยื่นคำขอการรับรองสถาบันการศึกษา และอยู่ระหว่างการพิจารณาก่อนที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นสถาบันการศึกษาที่อยู่ระหว่างการพิจารณาตามประกาศนี้

ข้อ 21 ในกรณีที่มีปัญหาตามประกาศนี้ให้คณะกรรมการวิชาชีพเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

2. เกณฑ์มาตรฐานการรับรองสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสาขาการแพทย์แผนจีน

ข้อ 1 สถาบันการศึกษาที่มีความประสงค์จะจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการแพทย์แผนจีน ต้องมีคุณสมบัติ มีความพร้อมในการจัดการศึกษา และมีทรัพยากรด้านต่าง ๆ ครบถ้วนตามรายการต่อไปนี้

- 1.1 ด้านคุณสมบัติของสถาบันอุดมศึกษาที่ขอเปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต
- 1.2 ด้านบุคลากรทางด้านอาจารย์
- 1.3 ด้านคุณสมบัติผู้เข้าศึกษา
- 1.4 ด้านหลักสูตร และแผนการเรียนการสอน
- 1.5 ด้านความพร้อมในการจัดการศึกษา
- 1.6 ด้านระบบการดูแลนักศึกษา ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา
- 1.7 ด้านอาคารสถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนการสอน
- 1.8 ด้านสวัสดิการ สถานที่สำหรับกีฬาและนันทนาการ
- 1.9 ด้านห้องสมุด สื่อสารสนเทศ
- 1.10 ด้านการบริหารจัดการ
- 1.11 ด้านงบประมาณ
- 1.12 ด้านการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการประเมินสถาบัน

ข้อ 2 ด้านคุณสมบัติของสถาบันอุดมศึกษาที่ขอเปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต มีดังนี้

2.1 เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการให้การรับรอง และมีการจัดการศึกษาระดับปริญญา มีบรรยากาศทางวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณสมบัติในการใฝ่รู้ให้แก่นักศึกษา

2.2 มีหน่วยงานรับผิดชอบอย่างน้อยเทียบเท่าภาควิชาในสถาบันการศึกษาดำเนินการโดยผู้บริหารสถาบันการศึกษาและคณะที่รับผิดชอบดำเนินการ ต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานและการพัฒนาสถาบัน สำหรับผู้ที่จะเป็นหัวหน้าหน่วยงาน และผู้บริหารหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตจะต้องเป็นผู้มีความสามารถในการเป็นผู้นำ มีคุณวุฒิและความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการแพทย์แผนจีนและการวิจัยมีความสามารถในการดำเนินการผลิตบัณฑิตสาขาการแพทย์แผนจีน โดยคำนึงถึงควมมีคุณภาพทั้งด้านความรู้ความสามารถและทักษะของนักศึกษาตลอดหลักสูตร

2.3 มีปณิธานมุ่งผลิตบัณฑิตแพทย์แผนจีน ที่มีความรู้ความสามารถและคุณสมบัติสอดคล้องกับความต้องการและระบบบริการสุขภาพของประเทศ

2.4 มีระบบบริหารที่ชัดเจนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุตามปณิธาน ได้แก่ การบริหารงานทั่วไป การบริหารการศึกษา เป็นต้น ระบบบริหารงานดังกล่าวให้ทำเป็นระเบียบของสถาบันการศึกษา และสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทั่วกัน

2.5 ก่อนเปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต สถาบันการศึกษาต้องมีความพร้อมในการจัดการศึกษา และทรัพยากรต่างๆ โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอน และอุปกรณ์การเรียนการสอน ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อแสดงความพร้อมดังกล่าว ก่อนเริ่มการศึกษาของแต่ละชั้นปีอย่างน้อย ๑ ปีการศึกษา

ข้อ 3 ด้านบุคลากรทางด้านอาจารย์

สถาบันการศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตต้องบริหารจัดการให้มีอาจารย์ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

3.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีอาจารย์ประจำปฏิบัติงานเต็มเวลาอย่างน้อย 5 คน โดยต้องมีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน อย่างน้อย 2 คน

3.2 อัตราส่วนอาจารย์ผู้สอน ในการเรียนภาคทฤษฎีให้เป็น สัดส่วน อาจารย์: นักศึกษา เป็น 1:25 อัตราส่วนอาจารย์ผู้สอน ในการเรียนภาคปฏิบัติให้เป็นสัดส่วน อาจารย์: นักศึกษา เป็น 1:8 เป็นเกณฑ์เฉลี่ยสำหรับจำนวนอาจารย์และนักศึกษาทุกชั้นปีตลอดหลักสูตร สำหรับการเรียนการสอนบางส่วนของหลักสูตรหรือบางรายวิชา ซึ่งต้องการการสอนและการควบคุมดูแลอย่าง

ใกล้ชิด จะต้องจัดให้มีจำนวนอาจารย์ผู้สอนเพียงพอต่อการเรียนการสอนในส่วนนั้นๆ

3.3 คุณวุฒิของอาจารย์ อัตราส่วนอาจารย์ที่จบการศึกษาระดับปริญญาเอก : ปริญญาโท: ปริญญาตรี ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและมีอาจารย์ที่มีคุณวุฒิสาขากการแพทย์แผนจีนอย่างน้อย สัดส่วน ระดับปริญญาเอก : ระดับปริญญาโท : ระดับปริญญาตรีเป็น 30 : 65 : 5

3.4 ภาระงานของอาจารย์ ภาระงานการสอนไม่ควรเกิน ๒๐ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่ออาจารย์ ๑ คน ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติทั้งนี้เพื่อให้อาจารย์มีเวลาในการออกแบบ วางแผน การเตรียมการสอนและการประเมินผล เพื่อให้การเรียนการสอนและการประเมินผลมีคุณภาพ หากอาจารย์ต้องมีภาระหน้าที่อื่น เช่น งานบริการงานบริหารงานวิจัย ฯลฯ จำนวนชั่วโมงสอนต้องลดลงและสถาบันการศึกษาต้องเพิ่มจำนวนอาจารย์จากเกณฑ์ปกติเพื่อชดเชย

3.5 อาจารย์พิเศษ ที่จะเชิญมาช่วยสอนต้องมีคุณวุฒิความรู้และประสบการณ์วิชาชีพและประสบการณ์การสอนเหมาะสม ต้องมีเวลาเพียงพอที่จะเตรียมการสอน และติดตามประเมินผลนักศึกษา

3.6 การพัฒนาอาจารย์ สถาบันการศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตต้องจัดทำแผนพัฒนาอาจารย์ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านวิจัย และด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อ 4 ด้านคุณสมบัติผู้เข้ารับการศึกษา

สถาบันการศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตจะต้องดำเนินการดังนี้

4.1 กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาให้สอดคล้องกับเกณฑ์ของผู้สมัครสอบคัดเลือกของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

4.2 กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการคัดเลือกนักศึกษาที่ชัดเจนมีความโปร่งใสและยุติธรรมดังนี้

- (1) นักศึกษาต้องจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- (2) กำหนดให้มีการคัดเลือกตามระบบของกระทรวงศึกษาธิการโดยตรงโดยสถาบันการศึกษา รับตามโครงการข้างเฟือง รับโดยการเทียบโอนในผู้มีประสบการณ์และวิทยุติสูง
- (3) กำหนดให้มีเกณฑ์การคัดเลือกทักษะด้านภาษาจีนควบคู่กับเกณฑ์อื่น ๆ ของสถาบันการศึกษา

4.3 กำหนดจำนวนนักศึกษาที่จะรับได้ในแต่ละปีการศึกษา ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ข้อ 5 ด้านหลักสูตรและแผนการเรียนการสอน

สถาบันการศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตจะต้องจัดทำหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต ดังนี้

5.1 ปรัชญาและวัตถุประสงค์การศึกษา

ปรัชญาและวัตถุประสงค์การศึกษาของหลักสูตรจะต้องสอดคล้องกับเกณฑ์ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและปรัชญาของสถาบันการศึกษา

5.2 โครงสร้างหลักสูตร

การจัดหมวดวิชาและหน่วยกิตของหมวดวิชาในหลักสูตรต้องเป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และคณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนจีน ในกรณีที่ได้รับนักศึกษาที่มีคุณวุฒิสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น รับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงอาจยกเว้นรายวิชาได้ตามความเหมาะสมตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และหลักเกณฑ์การเทียบโอนของสถาบันนั้นๆในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าศึกษาสาขาการแพทย์แผนจีนนั้น สถาบันการศึกษาต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านภาษาจีนกลางแก่นักศึกษา โดยให้มีการเรียนการสอนภาษาจีนกลางตั้งแต่เข้าศึกษาอย่างน้อย 1 ปีการศึกษา (2 ภาคการศึกษา และ 1 ภาคฤดูร้อน) และให้มีการประเมินระดับ

ความรู้และทักษะด้านภาษาจีนกลางของนักศึกษา ซึ่งกำหนดให้นักศึกษาควรมีความรู้ภาษาจีนกลางไม่ต่ำกว่า HSK ระดับ 4 ก่อนศึกษาวิชาทางการแพทย์แผนจีน และต้องมีความรู้ภาษาจีนกลางไม่ต่ำกว่า HSK ระดับ 5 ก่อนการศึกษาภาคปฏิบัติ

โครงสร้างหลักสูตรการแพทย์แผนจีน ประกอบด้วยหมวดวิชาและเกณฑ์ขั้นต่ำของกลุ่มวิชาหรือรายวิชาในแต่ละหมวดดังนี้

5.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

ระยะเวลาศึกษาประกอบด้วยระยะเตรียมความพร้อมด้านภาษาจีนกลาง 1 ปี และระยะศึกษาตามหลักสูตรอย่างน้อย ๕ ปีและไม่เกิน 2 เท่าของระยะเวลาตามหลักสูตร โดยต้องมีหน่วยกิต ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 174 หน่วยกิต ประกอบด้วย รายละเอียดดังนี้

(1) กลุ่มวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาที่สำคัญดังต่อไปนี้

- (ก) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
- (ข) กลุ่มมนุษยศาสตร์
- (ค) กลุ่มวิชาภาษา
- (ง) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

(2) กลุ่มวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ไม่น้อยกว่า 35 หน่วยกิต

เพื่อให้เป็นพื้นฐานการศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน และให้สามารถติดตามผลงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ทางการแพทย์แผนจีนได้โดยเนื้อหาครอบคลุมวิชาต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (ก) กายวิภาคศาสตร์เนื้อเยื่อวิทยาและศัลยวิทยา
- (ข) จุลชีววิทยา ปรสิตรและภูมิคุ้มกันวิทยา
- (ค) สรีรวิทยา ชีวเคมี
- (ง) พยาธิวิทยา โรค และสาเหตุการเกิดโรค
- (จ) ภูมิคุ้มกันและพันธุศาสตร์
- (ฉ) ภาพทางการแพทย์หรือเวชนิทัศน์
- (ช) เภสัชวิทยา และเภสัชพิษศาสตร์

(ซ) การตรวจวินิจฉัยโรคแผนปัจจุบันหรืออาการหรือการตรวจร่างกายหรือ การสืบค้นภาวะการเกิดโรคหรือการบำบัดรักษา (การใช้ยา การผ่าตัด เคมีบำบัด รังสีวิทยา ฯลฯ)

(ณ) เวชศาสตร์ทั่วไป (อายุรศาสตร์โรคแผนปัจจุบันเบื้องต้นศัลยศาสตร์)

(ญ) กฎหมาย จรรยาบรรณและจิตวิทยาทางการแพทย์

(ฎ) ระบบสาธารณสุขไทย

(ฏ) สถิติและระเบียบวิธีวิจัยทางการแพทย์

(3) กลุ่มวิชาชีพเฉพาะ (การแพทย์แผนจีน) ต้องจัดให้ครอบคลุมความรู้ในกลุ่ม ดังนี้ไม่น้อยกว่า

73 หน่วยกิต

(ก) กลุ่มวิชาการแพทย์แผนจีน ๑ ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ประกอบด้วยวิชาต่างๆ ดังนี้

(1) ทฤษฎีการแพทย์แผนจีน

(2) สมุนไพรจีน

(3) ตำรับยาจีน

(4) การตรวจวินิจฉัยแยกโรคตามหลักการแพทย์แผนจีน

(5) ภาษาจีนเพื่อการแพทย์แผนจีน

(ข) กลุ่มวิชาการแพทย์แผนจีน 2 ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต ประกอบด้วยวิชาต่างๆ ดังนี้

(1) Neijing 内经

(2) Shang Han Lun 伤寒论

(3) Jin Gui Yao Lue 金匱要略

(4) Wen Bing 温病

(5) Ge Jia Xue Shuo 各家学说 โดยหลอมรวมเป็นวิชา Classical Theory of

Traditional Chinese Medicine

(ค) กลุ่มวิชาการแพทย์แผนจีน 3 ไม่น้อยกว่า ๓3 หน่วยกิต ประกอบด้วยวิชาต่างๆ ดังนี้

(1) อายุรศาสตร์การแพทย์แผนจีน (ภายใน)

(2) อายุรศาสตร์การแพทย์แผนจีน (ภายนอก)

(3) สูติรีเวชศาสตร์การแพทย์แผนจีน

(4) กุมารเวชศาสตร์การแพทย์แผนจีน

(5) ฝังเข็มและรมยา

(6) กระดูกและการบาดเจ็บ

(๗) โรคหูดตา คอ จมูก การแพทย์แผนจีน

(๘) ทฤษฎี

(๙) การบำรุงส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและโภชนาบำบัด

(ง) กลุ่มวิชาเลือก

(1) ประวัติการแพทย์แผนจีน

(2) การวิจัยในการแพทย์แผนจีน

(3) การศึกษาภาษาแพทย์แผนจีนโบราณ

(4) คัมภีร์โบราณการแพทย์แผนจีน

(5) จิตวิทยาทางการแพทย์และการพัฒนาทางวิชาชีพ

(4) การฝึกเวชปฏิบัติไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต โดยให้ฝึกปฏิบัติในสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(ก) อายุรกรรมการแพทย์แผนจีน (ภายใน)

(ข) อายุรกรรมการแพทย์แผนจีน (ภายนอก)

(ค) สูตินรีเวชกรรมการแพทย์แผนจีน

(ง) กุมารเวชกรรมการแพทย์แผนจีน

(จ) ฝังเข็มและรมยา

(ฉ) กระดูกและการบาดเจ็บ

(ช) การบริหารห้องยาและการเตรียมยาสมุนไพรจีน

(5) หมวดวิชาเลือกเสรีไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

เป็นวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีโดยให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต รายละเอียดของรายวิชาตามที่ปรากฏในภาคผนวกแนบท้ายประกาศนี้

5.4 การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล

สถาบันการศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การศึกษาของหลักสูตร และสอดคล้องกับหลักการที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุดต้องใช้รูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมและหลากหลาย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะเจตคติและคุณสมบัติที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพแพทย์แผนจีน เช่น ความสนใจใฝ่รู้ที่จะศึกษาต่อเนื่อง ความสามารถในการศึกษด้วยตนเอง ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ เจตคติในการเป็นแพทย์แผนจีนที่ดีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในระหว่างวิชาชีพและต่างวิชาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้สถาบันการศึกษาต้องกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาระดับต่างๆ ในหลักสูตรให้ชัดเจนและเหมาะสมกับลักษณะวิชาและการประกอบวิชาชีพแนวทางการจัดการศึกษาดังกล่าว จะต้องเผยแพร่ให้อาจารย์และนักศึกษารับรู้ทั่วกัน

สถาบันการศึกษาต้องจัดการเรียนการสอน ให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานทางด้านการแพทย์แผนจีน อย่างเพียงพอ ต่อการปฏิบัติงานหลังสำเร็จการศึกษา

5.5 การจัดทำ Course syllabus การเรียนการสอนแต่ละรายวิชา

สถาบันการศึกษาต้องจัดทำ Course syllabus ที่ชัดเจนทุกรายวิชาของหลักสูตรซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์การศึกษา เนื้อหาวิชาโดยสังเขป การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการประเมินผล

5.6 การจัดทำระเบียบและข้อบังคับว่าด้วยการจัดการศึกษา การประเมินผลและการตัดสินผล

สถาบันการศึกษาต้องจัดทำระเบียบและข้อบังคับ ว่าด้วยการจัดการศึกษาการประเมินผลและการตัดสินผล ไว้ให้ชัดเจน และประกาศให้อาจารย์และนักศึกษาทราบทั่วกัน ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

5.7 อาจารย์ฝึกภาคปฏิบัติ

- (1) เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน
- (2) มีประสบการณ์การทำเวชปฏิบัติไม่น้อยกว่า 5 ปี
- (3) สามารถรับฝึกปฏิบัติได้อาจารย์ 1 คนต่อนักศึกษาไม่มากกว่า 8 คน (1 : 8)

5.8 ระยะเวลาฝึกปฏิบัติไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง

5.9 หนังสือ ตำราและเอกสารวิชาการ

สถาบันต้องมีห้องสมุดที่มีหนังสือ ตำรา วารสารและเอกสารวิชาการเฉพาะทางการแพทย์แผนจีน และที่เกี่ยวข้องกับวิชาต่างๆ ภายใต้หลักสูตรอย่างเพียงพอสำหรับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในการศึกษาค้นคว้านอกเวลา โดยอิงตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ 6 ความพร้อมของการจัดการศึกษา

สถาบันการศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตต้องมีความพร้อม ดังต่อไปนี้

6.1 ด้านอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนสาขาการแพทย์แผนจีนไม่น้อยกว่า 5 คน โดยมีคุณวุฒิ ระดับปริญญาโททางการแพทย์แผนจีน และเป็นผู้มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีน ไม่น้อยกว่า 2 คน

6.2 ด้านสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์และห้องปฏิบัติการทางการแพทย์แผนจีน

6.3 สถาบันการศึกษาต้องมีโรงพยาบาลหรือคลินิกการแพทย์แผนจีนที่มีห้องให้บริการตรวจรักษา การบำบัดรักษา เพียงพอต่อการฝึกปฏิบัติงานทางคลินิกของนักศึกษา และมีผู้มารับบริการจำนวนเพียงพอต่อ

การศึกษาการแพทย์แผนจีนในระดับคลินิก โดยมีงานบริการครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ อายุรกรรมแผนจีน ฝังเข็ม และ รรมยา นวดทุยหนา

6.4 มีการจัดการศึกษาระดับปริญญาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน และกลุ่มวิชาการแพทย์แผนจีน เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์สถาบันฝึกปฏิบัติควรมีคุณสมบัติเป็น สถานพยาบาลที่เปิดให้บริการการตรวจวินิจฉัยบำบัดรักษาด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีน โดยเปิดให้บริการเป็นประจำ สัปดาห์ละไม่น้อยกว่า ๕ วัน และต้องมีข้อตกลงการรับฝึกปฏิบัติกับนักศึกษาระหว่างสถาบันและสถานพยาบาลได้อย่าง ต่อเนื่อง

ข้อ 7 ระบบการดูแลนักศึกษา ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา

สถาบันการศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการ หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต จะต้องจัดให้มีหน่วยงาน รับผิดชอบทำหน้าที่ดูแล สนับสนุนและพัฒนา นักศึกษาทั้งในหลักสูตรและเสริมหลักสูตร โดยจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา ให้แก่นักศึกษาทุกคน เพื่อติดตามความก้าวหน้าของการศึกษาให้ความช่วยเหลือและป้องกันแก้ไขปัญหาการศึกษา และปัญหาอื่นๆ และช่วยส่งเสริมเจตคติอันดีงามให้แก่นักศึกษา

ข้อ 8 ด้านอาคารสถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนการสอน

สถาบันการศึกษาที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตจะต้อง จัดเตรียมอาคารสถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ให้พร้อมและเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอนรูปแบบต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการแพทย์จีน คลินิกแพทย์จีน นอกจากนี้ควรมีห้องประชุมขนาดใหญ่ที่สามารถจัดกิจกรรม ร่วมกันทั้งกิจกรรมวิชาการและกิจกรรมนักศึกษา

ข้อ 9 สวัสดิการ สถานที่สำหรับกีฬา และนันทนาการ

สถาบันการศึกษา ที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต จะต้องจัดเตรียมสถานที่สำหรับ สวัสดิการ สโมสรนักศึกษาสถานที่สำหรับกีฬาและนันทนาการให้เพียงพอ

ข้อ 10 ด้านห้องสมุด สื่อสารสนเทศ

สถาบันการศึกษา ที่จะขอเปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต จะต้องจัดเตรียมหนังสือ ตำรา วารสาร และเอกสารวิชาการเฉพาะทางการแพทย์แผนจีน และที่เกี่ยวข้องกับวิชาต่างๆ ภายใต้หลักสูตรอย่างเพียงพอ สำหรับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในการศึกษาค้นคว้านอกเวลาโดยอิงตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544 มีห้องสมุด สื่อสารสนเทศ ดังนี้

10.1 หนังสือ

ต้องมีตำรา วารสาร และทรัพยากรสารสนเทศเหมาะสมและเพียงพอสำหรับนักศึกษาและอาจารย์โดยอ้างอิง ตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544

10.2 สื่อสารสนเทศ

ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์จัดไว้ในที่ต่างๆ ตามความเหมาะสมเพื่อให้ นักศึกษาสามารถค้นข้อมูลความรู้จากฐานข้อมูลต่างๆ อย่างน้อยอัตราส่วน นักศึกษา : จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ = 5 : 1 นอกจากนี้ควรจัดสรรพื้นที่เพิ่มเติมเพื่อให้ นักศึกษาได้ใช้เป็นห้องอ่านหนังสือ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

ข้อ 11 การบริหารจัดการ

สถาบันการศึกษา ที่จะขอเปิดดำเนินการการแพทย์แผนจีนบัณฑิต จะต้องมีการบริหารจัดการตั้งแต่ก่อนเปิดดำเนินการ ดังนี้

11.1 สรรหาหัวหน้าหน่วยงานและทีมผู้บริหารที่มีคุณวุฒิประสบการณ์และศักยภาพเหมาะสมที่จะดำเนินการก่อตั้ง และบริหารจัดการให้การดำเนินการตามหลักสูตรเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง ทีมผู้บริหารต้องมีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมและกว้างขวางพอที่จะกำกับดูแลและประสานงานกับผู้รับผิดชอบการสอนรายวิชาต่างๆ ทุกกลุ่มวิชา รวมทั้งการสอนในโรงพยาบาลหรือคลินิกเครือข่าย

11.2 จัดทำแผนดำเนินการระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีให้ชัดเจน และมีความเป็นไปได้สูง ได้แก่ แผนเตรียมอาจารย์แผนจัดหาบุคลากรสนับสนุน แผนพัฒนาหลักสูตรและสื่อการศึกษา แผนพัฒนาอาคารสถานที่และแผนจัดหาวัสดุอุปกรณ์แผนพัฒนางานวิจัย แผนความร่วมมือกับโรงพยาบาลสมทบ เป็นต้น

11.3 มีแผนการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจนและเป็นไปได้เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน

11.4 มีโครงสร้างองค์กรและบุคลากรที่มีคุณวุฒิและจำนวนเหมาะสมเช่น นักวิชาการศึกษา นักวัดประเมินผลการศึกษาฯ โครงสร้างนี้จะต้องมีหน่วยงานที่สำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินการจัดการศึกษา เช่น หน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาอาจารย์ทางด้านการเรียนการสอนงานทะเบียนและประมวลผล งานกิจกรรมนักศึกษา งานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

ในช่วงก่อนขอเปิดหลักสูตรและระยะเริ่มต้น (ประมาณ ๕ ปีแรก) ทีมผู้บริหารควรศึกษาดูงานการจัดการศึกษาจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่ได้เปิดดำเนินการหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตมาแล้ว เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนและพัฒนาอาจารย์ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลรวมทั้งปัญหาอุปสรรคตลอดจนแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เพื่อให้การเปิดสอนตามหลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ 12 แหล่งเงินงบประมาณ

สถาบันการศึกษา ที่จะขอเปิดดำเนินการ หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตจะต้องแสดงให้เห็นว่ามีแหล่งงบประมาณชัดเจนและเพียงพอสำหรับการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

ข้อ 13 การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการประเมินสถาบัน

สถาบันการศึกษาจะต้องวางระบบการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการประเมินสถาบันไว้ชัดเจน และจัดให้มีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพเป็นระยะๆ ทั้งนี้เพื่อประกันคุณภาพของผลผลิตให้มีคณะกรรมการวิชาชีพทำหน้าที่ประเมินความพร้อมในการขอเปิดการดำเนินการหากพิจารณาให้เปิดการดำเนินการได้แล้ว ให้คณะกรรมการวิชาชีพทำหน้าที่ประเมินการบริหารจัดการและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อ 14 สถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการวิชาชีพได้ให้การรับรองสถาบันการศึกษาก่อนวันที่เกณฑ์มาตรฐานนี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือว่าสถาบันการศึกษานั้นได้รับรองตามเกณฑ์นี้ต่อไป จนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาที่คณะกรรมการวิชาชีพได้ให้การรับรองหากสถาบันการศึกษาใดจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์ฉบับนี้ให้สถาบันการศึกษานั้นปรับปรุงให้เป็นไปตามประกาศฉบับนี้ให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปีนับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ โดยยื่นขอปรับปรุงสถาบันการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์การรับรองสถาบันการศึกษา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

สุภาพร แนวบุตร (2540) ศึกษาการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบจำลองของชิป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถาม ในการประเมินผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังประชากร จำนวน 84 ชุด ได้รับข้อมูล กลับคืนมา 78 ชุด เป็นอาจารย์ 5 คน ผู้เชี่ยวชาญ 13 คน นิสิต 10 คน มหาบัณฑิต 25 คน และ ผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต 25 คน คิดเป็นร้อยละ 92.86 ผลการศึกษาพบว่า การประเมินบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตร ด้านจำนวนหน่วย กิตมีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น การประเมินของนิสิตเกี่ยวกับรายวิชาเลือก 5 หน่วยกิต เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อย ส่วนเนื้อหาของหลักสูตร ส่วนใหญ่เห็นว่าควรปรับปรุง แต่มีความ สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในระดับมาก มีความจำเป็นสำหรับวิชาชีพและเป็นประโยชน์ ต่อการประกอบอาชีพในระดับมาก มีความเหมาะสมด้านการจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผลในระดับมาก สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในระดับมากและมีความซ้ำซ้อน ของเนื้อหา รายวิชาในระดับน้อย ปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ด้านอาจารย์และนิสิตมีความเหมาะสมใน ระดับมาก ส่วนปัจจัยเบื้องต้นอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่มีความเพียงพอ มี คุณภาพ และมีความสะดวกในการใช้บริการในระดับมาก ยกเว้น แผ่นภาพแผนภูมิภาพลึกลับ ฟันจำลอง ห้องเรียน ที่นั่งพักหรือที่ทำงานการให้บริการถ่ายภาพ เอกสารของห้องสมุดคณะและ สถาบันวิทยบริการ มีความเพียงพอ คุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการในระดับน้อย กระบวนการผลิต พบว่า การบริหารหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น การสำรวจ ปัญหาและความต้องการการใช้วัสดุอุปกรณ์งบประมาณเพื่อการเรียนการสอนที่ได้รับการ จัดสรร การนำผลการประเมินการเรียน-การสอน และการจัดการเรียนการสอน เป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

การบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับน้อย การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนการวัดและการประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น การนำผลการวัด และการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับน้อย ผลผลิต พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามี คุณสมบัติและ ความสามารถเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมาก อย่างไรก็ตามคุณสมบัติ และความสามารถของมหาบัณฑิตที่เป็นจริง และคุณสมบัติและความสามารถของ มหาบัณฑิตที่ผู้บังคับบัญชา คาดหวัง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มันตา ศุภนคร (2545) ศึกษาการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาศาสตร์ ประยุกต์ (การสอนภาษาอังกฤษเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะ) มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้โมเดล CIPP ประยุกต์ประเมินองค์ประกอบ ทั้ง 4 ด้านของหลักสูตร คือ บริบทแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ประชากรที่ทำการศึกษา ประกอบด้วยอาจารย์ นักศึกษาปัจจุบัน ผู้สำเร็จการศึกษา และ ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ชุด ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์มีความเห็นว่า วัตถุประสงค์โครงสร้าง และเนื้อหาของหลักสูตร คุณภาพของนักศึกษาและผลการดำเนินการของหลักสูตรมีความ เหมาะสมในระดับปานกลาง นักศึกษาปัจจุบันมีความเห็นว่าสถานที่เรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน แหล่ง ศึกษา ค้นคว้า คุณภาพของอาจารย์กระบวนการสอนและการประเมินผล และการควบคุมวิทยานิพนธ์มีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับปานกลาง ผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นว่าสถานที่เรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน แหล่งศึกษาค้นคว้า และ คุณภาพของอาจารย์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน แต่เห็นว่ากระบวนการสอนและการประเมินผล การควบคุมวิทยานิพนธ์การทดสอบประมวลความรู้และผลการดำเนินการของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับสูง ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นต่อผลการดำเนินการของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมในระดับสูง นอกจากนี้พบว่าข้อดี ของหลักสูตรคือ รายวิชาในหลักสูตร สามารถนำไปใช้สอนภาษาอังกฤษในสถานการณ์ปัจจุบันได้ ส่วนข้อด้อยของหลักสูตรได้แก่ตำราและวารสารทางวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย กลุ่มประชากร จึงเสนอแนะให้ทางหลักสูตรเร่งจัดหาตำราและวารสารทางวิชาการเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จ การศึกษายังเสนอแนะให้เพิ่มรายวิชา ทางจิตวิทยาในหลักสูตรแก่นักศึกษาที่ประกอบอาชีพการสอน ตลอดจน รายวิชาการเขียนและการแปล สำหรับนักศึกษาที่ประกอบอาชีพอื่นด้วย

อนุชัย ตั้งศุภพรชัย (2546) ศึกษาการประเมินหลักสูตรบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ จัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร พ.ศ. 2539 โดยประเมินองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านของหลักสูตร คือ สภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต ผลการศึกษาพบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความ เหมาะสม ในระดับมาก ด้านโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระ รายวิชาพบว่าควรมีการเพิ่มหรือปรับเปลี่ยนรายวิชา ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เช่น วิชาภาษาอังกฤษ วิชาโดยส่วนรวมมีความเหมาะสมกับจำนวนหน่วยกิต

การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา สถานที่มี ปริมาณและคุณภาพที่ทันสมัย และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา การประเมินกระบวนการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และมีข้อเสนอให้ควรมีการพัฒนาด้านกิจกรรมนักศึกษาที่มากกว่านี้และการประเมินผลผลิต ส่วนใหญ่คุณลักษณะทั่วไป ของบัณฑิตและคุณลักษณะวิชาชีพอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามควรมีการจัดเตรียม ความพร้อมให้แก่นักศึกษาที่กำลัง จะจบ เช่น ภาวะการณเป็นผู้นำ

ภวนิศา นวลสกุล (2550) ศึกษาการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2535 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซีบีพี(CIPP Model) ประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้าน บริบท ได้แก่วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร คุณสมบัติของอาจารย์ วัสดุการศึกษา เอกสาร ตำราเรียน และอาคารสถานที่ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหาร หลักสูตร ด้านผลผลิตของหลักสูตร ได้แก่ ประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านทักษะในการทำงาน และด้านเจตคติในการทำงาน ผลการศึกษา พบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านผลผลิต ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และ ด้านทักษะในการทำงานไม่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้นด้านเจตคติในการทำงานที่สูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 และผู้วิจัยได้เสนอแนะ การนำผลการศึกษาไปใช้ดังนี้ด้านบริบท ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรให้ครอบคลุมและชัดเจนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย เพื่อนำไปจัดโครงสร้าง เนื้อหาวิชาและ กิจกรรมการเรียน การสอนในหลักสูตรให้สอดคล้องกันทั้งระบบ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ควรปรับปรุงคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาให้เปิดกว้างและยืดหยุ่นสำหรับการรับนักเรียนทั้งจาก ต่างประเทศ และรับ นักศึกษาจากภูมิภาคอื่นๆ ให้มากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และ เชื่อมโยงความแตกต่างทางวัฒนธรรม ที่หลากหลาย โครงสร้างหลักสูตร ควรปรับลดจำนวนหน่วยกิตลง และเพิ่มเนื้อหาวิชาที่พัฒนาทักษะการใช้ ภาษาอังกฤษ ส่วนรายวิชาชีพเฉพาะซึ่งเป็นวิชาเอกของสาขาวิชาควรกำหนดเฉพาะเนื้อหาวิชาที่สำคัญและจำเป็นที่จะ เป็นพื้นฐานการศึกษาค้นคว้า การทำงาน หรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป และควรเปิดรายวิชาชีพเลือกให้ หลากหลายและทันต่อความเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ วิชาชีพ และเทคโนโลยีเพื่อให้นักศึกษาได้เลือก เรียน ตามความสนใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนหลักสูตรสาขาอื่น ๆ ในลักษณะ หลักสูตร 2 ปริญญา หรือส่งเสริมการเทียบโอนผลการเรียนรู้เพื่อลดจำนวนหน่วยกิตรายวิชาใน เนื้อหาที่นักศึกษามีความรู้หรือ ได้รับการอบรมมาดีแล้ว ซึ่งจะให้นักศึกษาสามารถเลือกศึกษา รายวิชาอื่นๆ ที่นักศึกษาสนใจได้มากขึ้น ส่วนเนื้อหา ของหลักสูตร ควรจัดกลุ่มเนื้อหาวิชาใน หลักสูตรให้เหมาะสมเพียงพอ ในการใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาประกอบ อาชีพ และการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ควรบูรณาการรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงหรือซ้ำซ้อนกันแล้วบูรณาการเป็นรายวิชาใหม่ หรือการเรียนรู้อินเตอร์สาขาวิชาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้มาใช้ในการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ได้ควร

สอดคล้องกับเนื้อหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และปรับเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย ทันท่วงที ความเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและเทคโนโลยีเพิ่มการสัมมนา การฝึกปฏิบัติการให้มีความชำนาญ ด้านคุณสมบัติของอาจารย์เพื่อให้คุณสมบัติของอาจารย์มีความเหมาะสมมากขึ้น มหาวิทยาลัยควรมี หน่วยงานพัฒนาอาจารย์เพื่อให้คำปรึกษา และการอบรม พัฒนาการเรียนการสอน การจัดการความรู้ที่สำคัญและจำเป็นเพื่อถ่ายทอดให้นักศึกษา โดยเน้นให้นักศึกษาใช้การ คิดวิเคราะห์สังเคราะห์ใฝ่รู้ ควรส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์บุคลากรในคณะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยเฉพาะ เทคนิคการสอน การสอนที่สอดคล้องคุณธรรมจริยธรรม การวัดและประเมินผล และให้รางวัลเพื่อกระตุ้นให้ เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนและเป็นตัวอย่างที่ดีการส่งเสริมให้อาจารย์ได้ศึกษาดูงานและการสัมมนา ต่างประเทศเพื่อหา ประสบการณ์และนำความรู้วิทยาการใหม่ๆ มาเผยแพร่ถ่ายทอดต่อไป ด้านวัสดุ การศึกษา ตำรา และอาคารสถานที่ ควรมีการสำรวจวัสดุการศึกษา ตำรา และ อาคารสถานที่เพื่อ ซ่อมแซม บำรุงรักษาให้สามารถใช้งานได้อย่างมี ประสิทธิภาพและเพียงพอกับผู้ใช้ รวมทั้งจัดหาวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติการที่ทันสมัย และให้นักศึกษาได้ ฝึกปฏิบัติอย่างทั่วถึง จัดหาวารสาร ตำราที่ทันสมัย จัดห้องเรียน อาคารสถานที่ให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีบรรยากาศทางวิชาการ ด้านกระบวนการ ได้แก่การจัดการเรียนการสอน ควรมีระบบการจัดตารางเรียน ตารางสอน การบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ประหยัดทรัพยากร ส่งเสริมการเรียนการสอนให้ นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์การคิดแบบวิเคราะห์ สังเคราะห์ และ เทคโนโลยีช่วยเสริมการ เรียนรู้ให้มีการศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัตินอกพื้นที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนให้มากขึ้น และส่งเสริมให้นักศึกษา ปฏิบัติงานจริงครบทุกคน การบริหารหลักสูตรควรกำหนดและสร้างจุดแข็ง ของหลักสูตร เพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตร การศึกษาที่น่าสนใจ ส่งเสริมเผยแพร่ผลงานผลิตของ นักศึกษาในด้านต่างๆ ต่อสาธารณะ และต้องมีการประเมิน หลักสูตรอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก 5 ปี ด้านผลผลิต ควรปรับปรุงหลักสูตรโดยนำข้อเสนอแนะ คุณสมบัติบัณฑิตที่ พึงประสงค์บัณฑิตใน อุดมคติของมหาวิทยาลัย จุดเด่นของบัณฑิตได้แก่ความขยัน ซื่อสัตย์อดทน รับผิดชอบ อ่อนน้อม ถ่อมตน สุขภาพ เรียบร้อย และความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มาเป็นแนวทางการใน การกำหนดวัตถุประสงค์โครงสร้างของหลักสูตร การจัดประมวลรายวิชา กิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ บัณฑิตมีความสามารถด้านความรู้และทักษะพื้นฐาน มีสมรรถนะใน ความคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และความคิด สร้างสรรค์มีทักษะในการทำงานทั้งการบริหารจัดการ การทำงานร่วมกัน มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง พัฒนา งาน พัฒนาสังคม และมีคุณธรรมจริยธรรม ในการใช้ชีวิตและการในการทำงาน

สนใจ ท่องเนื้อหาเกม และจินดา สวัสดิ์ทวี (2550) ศึกษาการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขา วิทยาการคอมพิวเตอร์คณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่โดยใช้แบบสอบถาม ทำการ ประเมินองค์ประกอบ 4 ด้าน ประชากรที่ทำการศึกษประกอบด้วยผู้บริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตร นักศึกษาปัจจุบัน ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินพบว่า ผลการ วิเคราะห์หลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

ที่สุด ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธาน/วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ ความก้าวหน้าทันสมัยของหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยจำนวนนักศึกษาที่ขึ้นทะเบียนต่อจำนวนประกาศรับ จำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์จำนวนคอมพิวเตอร์ต่ออาจารย์ อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินกระบวนการของหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยระบบการคัดเลือกนักศึกษา การสรรหาอาจารย์ การประเมินอาจารย์ การพัฒนาอาจารย์ประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร และมาตรฐานการประเมินผลการเรียนอยู่ในระดับมาก ที่สุด ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยความพึงพอใจของ ผู้บังคับบัญชาผู้สำเร็จการศึกษา ความพึงพอใจในงานของผู้สำเร็จการศึกษา อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาสาระและโครงสร้างของหลักสูตรคือ ควรเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์และการจัดการเกี่ยวกับองค์กรหรือการบริหารจัดการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากห้องเรียนจากการปฏิบัติและ สามารถนำไปใช้ได้จริงในการทำงานได้และควรเพิ่มรายวิชาที่เน้นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมทางด้านวิชาชีพให้มากขึ้น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรคือ ปัจจัยด้านอาจารย์ เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนทางคอมพิวเตอร์มีจำนวนน้อย จึงควรเพิ่มอาจารย์ผู้สอนให้มากขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับภาระงานและมีเวลาในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ปัจจัยทางด้านนักศึกษา หลักสูตรควรเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักการค้นคว้า ใฝ่รู้และรับผิดชอบให้มากขึ้น เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของสังคม ปัจจัยทางด้านระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ควรมีการจัดการดูแลและตรวจสอบคุณภาพของอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ควรมีรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติ ให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถใช้งานคอมพิวเตอร์ได้จริงและเป็นการส่งเสริมการแก้ไข ปัญหาให้มากขึ้น จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือการเรียนในระดับที่สูงขึ้นได้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลลัพธ์ของหลักสูตร ควรมีการประเมินคุณภาพของหลักสูตรทั้งภายในและ ภายนอก เพื่อให้หลักสูตรที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคม

นวลศรี ชำนาญกิจ และนิดาณูช แก้วเทพ (2553) ศึกษาการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต พ.ศ. 2549 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ใน 8 สาขาวิชา ได้แก่สาขาวิชาคณิตศาสตร์สาขาวิชาเคมีสาขาวิชาชีววิทยา สาขาฟิสิกส์อุตสาหกรรม สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม และสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์รวมทั้งสิ้น 121 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการศึกษาพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ด้านกระบวนการของหลักสูตร ด้านผลผลิตของหลักสูตร และ ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นสาขาวิชา พบว่า หลักสูตรสาขาวิชาเคมีมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตรสาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาชีววิทยา สาขาฟิสิกส์

อุตสาหกรรม สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์สาขาวิชาเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์มี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักสูตรทั้ง 8 สาขาวิชาได้รับการพัฒนา หลักสูตรโดยมีการกำหนดปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และอาจารย์ที่สอนใน สาขาวิชาเหล่านี้เป็นอาจารย์ที่มาจากสาขาวิชาต่าง ๆ ในคณะวิทยาศาสตร์ซึ่งมีคุณวุฒิและ ประสบการณ์ตรงตามสาขา นอกจากนี้สถานที่เรียนยังใช้ห้องเรียนในอาคารเรียนเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน และใช้ห้องเรียน และห้องศึกษาค้นคว้าเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน จึงทำให้นักศึกษาทั้ง 7 หลักสูตรมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมาก สำหรับหลักสูตรสาขาวิชาเคมีที่มีผลการประเมินทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งแตกต่างไปจาก 7 สาขาวิชา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาขาวิชาเคมีได้เปิดสอนมานานแล้ว หลักสูตร พ.ศ. 2549 เป็นฉบับปรับปรุง จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์การสอนสูง ยิ่งไปกว่านั้น ในสาขาวิชาเคมีอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกและมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ถึงรองศาสตราจารย์ทำให้อาจารย์มีความรู้ความชำนาญในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดีจึงทำให้องค์ประกอบของหลักสูตรด้าน กระบวนการของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

วรพรตณี เผ่าทองสุข และคณะ (2553) ศึกษาการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขา จุลชีววิทยา อุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติพ.ศ. 2549 โดยประเมินองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม จำนวน 5 ชุด สำหรับผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบท พบว่า ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการของประเทศและความต้องการของท้องถิ่น ความก้าวหน้าและทันสมัยของเนื้อหาสาระของหลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์โครงสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตร และรายวิชา มีความสอดคล้องหรือเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และการจัดแผนการศึกษาของหลักสูตร มีความสอดคล้องหรือเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ด้านการประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่า การประเมินด้านนักศึกษา อาจารย์และปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมิน กระบวนการของหลักสูตร พบว่า การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล และการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ด้านการประเมินผลผลิตของหลักสูตรพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อความรู้ความสามารถที่ได้รับจากหลักสูตร และความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาต่อความรู้ความสามารถที่ได้รับจากหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก โดยผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในลักษณะนิสัย หรือ พฤติกรรมของบัณฑิต และความสามารถเชิงวิชาการของบัณฑิตอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของหลักสูตรคือ ในหมวดวิชาเฉพาะกลุ่มพื้นฐานวิชาชีพ ควรเพิ่มเติมความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวกับรายวิชาชีววิทยา (Biology) อณูชีววิทยา (Molecular) เนื่องจากเป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาต่อในระดับปริญญา

โท-เอก และควรเพิ่มรายวิชาที่เน้นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมทางด้านวิชาชีพให้มากขึ้น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นของหลักสูตรคือ ปัจจัยด้านอาจารย์เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนทางจุลชีววิทยาอุตสาหกรรมมีจำนวนน้อย จึงควรเพิ่มอาจารย์ผู้สอนให้มากขึ้น เพื่อให้มีเวลาในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษามากขึ้น รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนมีโอกาสนำผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ อันเป็นการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อใช้ในการเรียนการสอน หรือเผยแพร่ผลงานวิจัยให้เป็นที่ยอมรับในทุกภาคส่วน ปัจจัยทางด้านนักศึกษา หลักสูตรควรเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักการค้นคว้า ใฝ่รู้และรับผิดชอบให้มากขึ้น เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง และควรเพิ่มทักษะภาษาจีน เพื่อให้เป็นจุดเด่นของหลักสูตร ปัจจัยทางด้านระบบสนับสนุน การเรียนการสอน ควรมีการจัดการดูแลและตรวจสอบคุณภาพของอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ควรมีรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติให้มากขึ้น เพื่อเสริมทักษะการแก้ไขปัญหา และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือการเรียนในระดับที่สูงขึ้นได้ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิผลของหลักสูตร ควรมีการ ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้หลักสูตรที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคม

วชิระ จันทราช (2554) ศึกษาการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยใช้รูปแบบการประเมินซีปปี้ไอ (CIPPI model) กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ทรงคุณวุฒิคณาจารย์บัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูพี่เลี้ยง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ด้านสภาพแวดล้อม สาขาและภาควิชาควรวางแผนร่วมกันพัฒนาอาจารย์รุ่นใหม่สาขามีจุดแข็งคือความรู้ความสามารถของคณาจารย์และหลักสูตรมีชื่อเสียง จุดอ่อน คือความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาแรกเข้าไม่สูง ด้านปัจจัยนำเข้า องค์ประกอบย่อยได้รับคะแนนการประเมินระดับมาก แต่ควรเพิ่มการเชื่อมโยงกับชุมชนในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรยกเลิกหรือปรับปรุงบางรายวิชา และเพิ่มวัสดุอุปกรณ์สำหรับการค้นคว้า ด้านกระบวนการ ทุกองค์ประกอบย่อยได้รับระดับความพึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุด แต่ควรเพิ่มให้นักศึกษาได้ค้นคว้าด้วยตนเอง ควรมีเกณฑ์ประเมินที่ชัดเจนและต่อเนื่อง และบุคลากรของคณะควรประชุม ร่วมกับสถานศึกษาเรื่องการฝึกสอน ด้านผลผลิต ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของบัณฑิตแสดงว่าหลักสูตรได้รับการยอมรับจากประชาคมเป็นอย่างดีและผู้ใช้บัณฑิตแสดงระดับความพึงพอใจใน ระดับมาก ด้านผลกระทบ ผู้ใช้บัณฑิตพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ควรมีการสำรวจความต้องการและความคาดหวังจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการให้มากที่สุด และบัณฑิตควรประเมินผลงานของตนเองและปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง คำนึงถึงผลประโยชน์และคุณภาพของผลงาน รู้จักเสียสละและอุทิศตนให้หน่วยงาน

อริสรา ธาณีนรณานนท์, เปรมารัช วิลาลัย, และอัครวัฒน์ พิมพ์แสง (2558) ได้ทำการประเมินหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content Analysis) และสำรวจความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าการกำหนดผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านในหลักสูตรบัญชีบัณฑิตและการเพิ่มด้านทักษะการวิจัย มีความสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รวมถึงการบริหารหลักสูตรและการประกันคุณภาพหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหารายวิชาอยู่ในระดับเหมาะสมมาก นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรในรอบต่อไป โดยเพิ่มประสบการณ์ทางวิชาชีพบัญชี และการใช้ระบบสารสนเทศทางบัญชีในระดับธุรกิจให้มากขึ้น รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้แก่นักศึกษา

จิรัญญา บุรีมาศ และชนาธิป สันติวงศ์การ. (2559) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2553 ของคณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา การศึกษานี้เก็บข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-สิงหาคม 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซีปปี้(CIPP Model) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 274 คน ประกอบด้วย ผู้สำเร็จการศึกษา อาจารย์ผู้สอนและผู้ใช้บัณฑิตวิเคราะห์ข้อมูลโดยการห่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ปฐมพร โพธิ์ถาวร และคณะ (2565) ศึกษาการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2559) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตในระยะครึ่งรอบวง โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและสุ่มอย่างง่ายแบบแบ่งชั้น กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้บริหารหลักสูตร พยาบาล ผู้รับบริการ และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1- 3 ปีการศึกษา 2562 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและสุ่มอย่างง่ายแบบแบ่งชั้น เก็บข้อมูล เดือนมกราคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2563 โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต (ปรับปรุง พ.ศ. 2559) และคำถามในการสนทนากลุ่ม ตรวจสอบคุณภาพจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ผลการวิเคราะห์ เนื้อหาการสนทนากลุ่มด้านบริบท : หลักสูตรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของ สังคม ควรบูรณาการเนื้อหาแต่ละรายวิชา ด้านปัจจัยนำเข้า : นักศึกษา อาจารย์มีคุณสมบัติเหมาะสม มีทรัพยากรการเรียนรู้เหมาะสม ควรปรับปรุงห้องปฏิบัติการพยาบาลให้มีบรรยากาศการเรียนรู้เสมือนจริง ด้านกระบวนการ: ระบบการจัดการเรียนการสอนดี ควรทบทวนระบบการจัดการเรียนการสอนที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน ด้านผลผลิต: นักศึกษา พยาบาลมีคุณลักษณะทางด้านคุณธรรม จริยธรรมที่ดี สถาบันการศึกษาพยาบาลควรพัฒนาอาจารย์ผู้สอนให้มีศักยภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถทำหน้าที่สอนนักศึกษาที่สถาบันไม่สามารถเลือกรับเฉพาะนักศึกษาที่มีผลการเรียนมัธยมปลายระดับดีมาก ให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตได้

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นว่าในการประเมินหลักสูตร มักใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนและเครื่องมือที่ช่วยในการประเมินคุณภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร โดยการประเมินนี้มุ่งเน้นด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ และเข้ากับความต้องการของสังคมได้อย่างเหมาะสม

1. สภาพแวดล้อม: การประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เช่น การวางแผนร่วมกันในการพัฒนาอาจารย์รุ่นใหม่ การเชื่อมโยงกับชุมชน และการบูรณาการกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. สาขาและภาควิชา: การประเมินความเหมาะสมและคุณภาพของสาขาและภาควิชา โดยให้ความสำคัญกับความรู้และความสามารถของคณาจารย์และการเชื่อมโยงกับหลักสูตรที่มีชื่อเสียง

3. ปัจจัยนำเข้า: การประเมินปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้และคุณภาพของหลักสูตร โดยให้ความสำคัญกับคุณสมบัติและทรัพยากรการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษา

4. กระบวนการ: การประเมินกระบวนการเรียนการสอน โดยให้ความสำคัญกับระบบการจัดการเรียนรู้และการสอนที่ทันสมัยและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง การเก็บข้อมูลต้องเป็นไปในทางที่นักศึกษาสามารถค้นคว้าด้วยตนเอง และควรมีเกณฑ์ประเมินที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

5. ผลผลิต: การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของบัณฑิต ซึ่งช่วยในการยืนยันว่าหลักสูตรได้รับการยอมรับจากประชาคมและผู้ใช้บัณฑิต ในส่วนนี้ควรมีการสำรวจความต้องการและความคาดหวังจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการในท้องถิ่น

การประเมินหลักสูตรมีหลายวิธีที่สามารถนำมาใช้ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสำรวจความคิดเห็นกลุ่ม โดยใช้เครื่องมือเหล่านี้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญเพื่อวิเคราะห์และประเมินหลักสูตรในแต่ละด้าน

สรุปทั้งหมดแล้ว การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลและประเมินคุณภาพของหลักสูตร การประเมินนี้มีความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับความต้องการ และสอดคล้องกับคุณภาพที่ความต้องการให้มากที่สุด

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. นักศึกษาคณะกรรมการแพทย์แผนจีน ชั้นปี 4 รหัสนักศึกษา 62xxxx และ ชั้นปีที่ 5 รหัสนักศึกษา 61xxxx
 - 1.1. ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2565 (รหัส 61xxxx) จำนวน 61 คน
 - 1.2. ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2565 (รหัส 62xxxx) จำนวน 31 คน
2. อาจารย์ผู้สอนรายวิชา ในหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต จำนวน 15 คน
3. บัณฑิตการแพทย์แผนจีนบัณฑิต คณะการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (รหัสนักศึกษา 60xxxx) จำนวน 57 คน สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2561
4. ผู้ใช้บัณฑิตการแพทย์แผนจีนบัณฑิต คณะการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียว เฉลิมพระเกียรติ (รหัสนักศึกษา 60xxxx) จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

3.2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีระดับขั้นตอนการร่างดังนี้

- 3.2.1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือวิจัยในการประเมินหลักสูตร
 - 3.2.2. สร้างแบบสอบถาม
 - 3.2.2.1. แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนตัว ในเรื่องของคุณวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนและการทำงาน ตำแหน่งทางวิชาการ
ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตรและรายวิชา
ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป
 - 3.2.2.2. แบบสอบถามนักศึกษาและบัณฑิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนตัว
ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน
ตอนที่ 3 สอบถามคุณลักษณะของนักศึกษาและบัณฑิต โดยให้นักศึกษาและบัณฑิตประเมินตนเอง
ตอนที่ 4 สอบถามข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป
 - 3.2.2.3. แบบสอบถามผู้ใช้บัณฑิต/ผู้บังคับบัญชา แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพของบัณฑิต ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะและความคิดเห็นทั่วไป

3.2.2.4. แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร เป็นการสอบถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การบริหาร หลักสูตร

3.2.3. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

3.2.4. ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.2.5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้

3.2.6. นำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

3.2.7. จัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการวิจัย

3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1. จัดทำหนังสือขออนุญาตต่อคณบดีและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3.3.2. ติดต่อเลขานุการคณะในการเก็บข้อมูลกับอาจารย์และนักศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ช่วยวิจัยช่วยในการเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูล

3.4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามสูตรของครอนบาค (Cronbach, L.E., 1971)

3.4.2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. หาค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยใช้ t-test

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านบริบทของหลักสูตร ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาสาระของหลักสูตร
2. ด้านปัจจัยป้อนเข้า ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา และปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน
3. ด้านกระบวนการผลิต ได้แก่ การบริหารและการบริการหลักสูตร การจัดการ เรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการสอน
4. ด้านคุณภาพของผลผลิต

โดยการประเมินทั้ง 4 ด้าน มาจาก วิธี ได้แก่

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยยึดกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualification Framework: TQF) เป็นหลักสำคัญ
2. การวิจัยภาคสนาม โดยแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลจาก นักศึกษาและอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ (คณะกรรมการพัฒนา หลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต)

4.1 ด้านบริบทของหลักสูตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของนักศึกษาการแพทย์แผนจีน ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2561 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2562 และอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาและอาจารย์ และส่วนที่ 2 การประเมินหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดย ผลจากการประเมิน ในส่วนที่ 1 สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4-1 และ ตารางที่ 4-2

4.1.1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาและอาจารย์

จากการสำรวจข้อมูลนักศึกษาชั้นปีที่ 5 รหัส 61xxxx และชั้นปีที่ 4 รหัส 62xxxx จำนวน 64 คน สามารถจำแนกข้อมูลนักศึกษาได้ตามเพศ อายุ และชั้นปี ดังนี้

- จำแนกตามเพศ แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 17.20 เพศหญิง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 82.80

- จำแนกตามอายุ พบว่ามีอายุ 21 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 มีอายุ 22 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 42.20 อายุ 23 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 40.60 อายุ 24 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 และอายุ 52 ปี จำนวน 1 คน คิด เป็นร้อยละ 1.6
- จำแนกตามชั้นปีการศึกษา โดยศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 48.40 และชั้นปีที่ 5 จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 51.60 (ตารางที่ 4-1)

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ และชั้นปี

ข้อมูลนักศึกษา		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	11	17.20
	หญิง	53	82.80
	รวม	64	100.00
อายุ	21	1	1.60
	22	27	42.20
	23	26	40.60
	24	9	14.10
	52	1	1.60
	รวม	64	100.00
ชั้นปี	ปี 4	31	48.40
	ปี 5	33	51.60
	รวม	64	100.00

จากการสำรวจข้อมูลของอาจารย์ที่ร่วมสอนในคณะการแพทย์แผนจีน ทั้งหมด 12 ท่าน ซึ่งแสดงข้อมูลไว้ในตารางที่ 4-1 พบว่า มีอาจารย์เพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.3 และร้อยละ 41.7 ตามลำดับ โดยมีช่วงอายุเฉลี่ย เท่ากับ 37.33 ปี ทั้งหมดเป็นอาจารย์ที่ยังไม่มีตำแหน่งวิชาการ และส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 83.33) มีประสบการณ์ด้านสอนเฉลี่ย เท่ากับ 9 ปี 3 เดือน และมีประสบการณ์ด้านการบริหารเฉลี่ย เท่ากับ 2 ปี

ตารางที่ 4-2 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งทางวิชาการ วุฒิการศึกษา
ประสบการณ์ด้านการสอนและด้านการบริหาร

ข้อมูลอาจารย์		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	7	58.3
	หญิง	5	41.7
	รวม	12	100.00
2. ช่วงอายุ (ปี):	25-30	0	0
	31-35	6	50
	36-40	5	41.67
	41-45	0	0
	45-50	0	0
	50 ขึ้นไป	1	8.33
	รวม	12	100.00
3. ตำแหน่งทางวิชาการ	รองศาสตราจารย์	0	0
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	0	0
	อาจารย์	12	100.00
	รวม	12	100.00
4. วุฒิการศึกษา	ป.ตรี	1	8.3
	ป.โท	10	83.33
	ป.เอก	1	8.3
	รวม	15	100.00
5. ประสบการณ์ด้านการสอน (x)		9 ปี 3 เดือน	
6. ประสบการณ์ด้านการบริหาร (x)		2	

4.1.2. การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรด้านบริบท แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาสาระของหลักสูตร โดยประเมินจากการสำรวจความคิดเห็น ของนักศึกษาและอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร และใช้ข้อมูลในส่วนของคุณค่าเฉลี่ยแต่ละรายการที่ได้จากแบบสอบถาม ในการวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยแบ่งระดับของผลการประเมินเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.21-5.00)
- ระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.41-4.20)
- ระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.61-3.40)

- ระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.81-2.60)
- ระดับน้อยที่สุด (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.00-1.80)

4.1.2.1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เมื่อสำเร็จการศึกษาหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต บัณฑิตจะมีคุณสมบัติและความสามารถ ดังนี้

- 1) มีความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการแพทย์แผนจีน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ และศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถดูแลยาสมุนไพรจีน และปรุงยาตามสูตรตำรับมาตรฐานได้ เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพของประชาชน สร้างศักยภาพการดูแลตนเองของบุคคล ครอบครัว และชุมชน
- 2) มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพให้บริการแก่สังคม โดยยึดมั่นและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม
- 3) สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ
- 4) สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต
- 5) มีความรู้ภาษาจีนทางศาสตร์การแพทย์แผนจีนในระดับที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

ในการพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นรายชื่อ แบ่งการพิจารณาเป็น 4 ด้าน คือ ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การพัฒนาผู้เรียนด้าน สติปัญญา ทักษะ และเจตคติ และความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง ได้ผลการสำรวจ ดังนี้

1) ความชัดเจนของภาษาที่ใช้

ผลจากการประเมินความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์โดยรวมของหลักสูตรในเรื่องความชัดเจนของภาษา พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36) และวัตถุประสงค์รายชื่อมีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยวัตถุประสงค์ของหลักสูตรชื่อที่มีความชัดเจนของภาษาที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการแพทย์แผนจีน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ และศาสตร์สาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถดูแลยาสมุนไพรจีน และปรุงยาตามสูตรตำรับมาตรฐานได้ เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพของประชาชน สร้างศักยภาพการดูแลตนเองของบุคคล ครอบครัวและชุมชน(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25) รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินรายข้อของอาจารย์ที่มีต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในเรื่องของความชัดเจนของภาษา

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1. เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีน ให้มีความรู้ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการแพทย์แผนจีน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ และศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถดูแลสมุนไพรจีน และประยุกต์ตามสูตรตำรับมาตรฐานได้ เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพของประชาชน สร้างศักยภาพการดูแลตนเองของบุคคล ครอบครัว และชุมชน	4.25	0.72	มากที่สุด
2. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ให้บริการแก่สังคม โดยยึดมั่นและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม	4.33	0.85	มากที่สุด
3. เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ	4.50	0.65	มากที่สุด
4. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต	4.33	0.94	มากที่สุด
5. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ภาษาจีนทางศาสตร์การแพทย์แผนจีนในระดับที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้	4.42	0.95	มากที่สุด
รวม	4.36	0.82	มากที่สุด

2) ความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

จากผลการประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์รายข้อกับความต้องการของสังคม ของอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร (ตารางที่ 4-4) พบว่า อาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร มีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในเรื่องความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30)

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์รายข้อ พบว่าวัตถุประสงค์ข้อที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมมากที่สุด คือ วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50) ส่วนข้อ

ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วย จริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพให้บริการแก่สังคม โดยยึดมั่นและสนับสนุนหลักการ ประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม และข้อที่ 5 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ภาษาจีนทางศาสตร์ การแพทย์แผนจีนในระดับที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17)

ตารางที่ 4-4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินรายข้อของอาจารย์ที่มีต่อ วัตถุประสงค์ ของหลักสูตร ในเรื่องของการสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1. เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการแพทย์ แผนจีน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ และศาสตร์สาขา อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถดูแลยาสมุนไพรจีน และปรุงยาตามสูตรตำรับมาตรฐานได้ เพื่อให้บริการดูแล สุขภาพของประชาชน สร้างศักยภาพการดูแลตนเองของ บุคคล ครอบครัว และชุมชน	4.42	0.49	มากที่สุด
2. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วย จริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ให้บริการแก่สังคม โดยยึดมั่นและสนับสนุนหลักการ ประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม	4.17	0.79	มาก
3. เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้สามารถ ปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคลากรหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ	4.50	0.50	มากที่สุด
4. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต	4.25	0.72	มากที่สุด
5. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ภาษาจีนทางศาสตร์ การแพทย์แผนจีนในระดับที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่ สูงขึ้นได้	4.17	0.98	มาก
รวม	4.30	0.69	มากที่สุด

3) การพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา ทักษะและเจตคติ

จากผลการประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในเรื่องของการแสดงถึงการพัฒนาผู้เรียน ด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ (ตารางที่ 4-5) พบว่า อาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร มีความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในเรื่องดังกล่าว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26)

เมื่อพิจารณาผลการประเมินวัตถุประสงค์รายข้อ พบว่า วัตถุประสงค์ข้อที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ ได้มากที่สุด คือ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการแพทย์แผนจีน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ และศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถดูแลยาสมุนไพรจีนและปรุงยาตามสูตรตำรับมาตรฐานได้ เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพของประชาชน สร้างศักยภาพการดูแลตนเองของบุคคล ครอบครัว และชุมชน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50) ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อที่ 2 เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพให้บริการแก่สังคม โดยยึดมั่นและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08)

ตารางที่ 4-5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินรายข้อของอาจารย์ที่มีต่อวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร ในเรื่องของการพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1. เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการแพทย์แผนจีน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ และศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถดูแลยาสมุนไพรจีนและปรุงยาตามสูตรตำรับมาตรฐานได้ เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพของประชาชน สร้างศักยภาพการดูแลตนเองของบุคคล ครอบครัว และชุมชน	4.50	0.50	มากที่สุด
2. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ให้บริการแก่สังคม โดยยึดมั่นและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม	4.08	1.04	มาก
3. เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ	4.33	0.62	มากที่สุด
4. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต	4.25	0.72	มากที่สุด

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
5.เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ภาษาจีนทางศาสตร์การแพทย์แผนจีนในระดับที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้	4.17	0.98	มาก
รวม	4.26	0.77	มากที่สุด

4) ความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง

จากผลการประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการใช้อธิบายถึงความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง (ตารางที่ 4-6) พบว่า อาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร มีความคิดเห็นต่อ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในเรื่องดังกล่าว โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30)

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์รายข้อ พบว่าวัตถุประสงค์ข้อที่สามารถใช้อธิบายถึงความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริงมากที่สุดคือ ข้อที่ 3 เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ (โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58) ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆคือ ข้อที่ 2 , ข้อที่ 4 และข้อที่ 5 (โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17)

ตารางที่ 4-6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการประเมินรายข้อของอาจารย์ที่มีต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในเรื่องความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1. เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้มีความรู้ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการแพทย์แผนจีน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ และศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถดูแลยาสมุนไพรจีน และปรุงยาตามสูตรตำรับมาตรฐานได้ เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพของประชาชน สร้างศักยภาพการดูแลตนเองของบุคคล ครอบครัว และชุมชน	4.42	0.64	มากที่สุด
2. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ให้บริการแก่สังคม โดยยึดมั่นและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม	4.17	1.06	มาก

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
3. เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ	4.58	0.49	มากที่สุด
4. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต	4.17	0.79	มาก
5. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ภาษาจีนทางศาสตร์การแพทย์แผนจีนในระดับที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้	4.17	0.98	มาก
รวม	4.30	0.79	มากที่สุด

4.1.2.2. โครงสร้างของหลักสูตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของนักศึกษาและอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4-7 และตารางที่ 4-8 ตามลำดับ

จากตารางที่ 4-7 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร (4 หมวดวิชา) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65) อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาราย ข้อ พบว่ากลุ่มวิชาที่นักศึกษาคิดว่ามีความเหมาะสมมากที่สุดคือ กลุ่มวิชาชีพแพทยแผนจีน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59) และกลุ่มวิชาที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิชา เลือกเสรี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34)

จากตารางที่ 4-8 อาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตร (4 หมวดวิชา) โดยรวมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า หมวดวิชาเฉพาะ เป็นหมวดวิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52)

ตารางที่ 4-7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินของนักศึกษาที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตร

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1. วิชาพื้นฐานภาษาจีน	4.39	0.72	มากที่สุด
2. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป			
2.1 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	3.89	0.73	มาก
2.2 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	3.67	0.71	มาก
2.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3.67	0.72	มาก
2.4 กลุ่มวิชาภาษา	4.04	0.73	มาก
3. หมวดวิชาเฉพาะ			

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
3.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	4.48	0.65	มากที่สุด
3.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์	4.45	0.68	มากที่สุด
3.3 กลุ่มวิชาชีพแพทย์แผนจีน	4.59	0.66	มากที่สุด
4. หมวดวิชาเลือกเสรี	3.34	0.89	มาก
รวม	3.65	0.72	มาก

ตารางที่ 4-8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินของอาจารย์ที่มีต่อโครงสร้างของหลักสูตร

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1. วิชาพื้นฐานภาษาจีน	4.17	0.79	มาก
2. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป			
2.1 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	3.75	1.23	มาก
2.2 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	3.67	1.25	มาก
2.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	4.17	0.68	มาก
2.4 กลุ่มวิชาภาษา	4.17	0.68	มาก
3. หมวดวิชาเฉพาะ			
3.1 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	4.58	0.49	มากที่สุด
3.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์	4.25	0.59	มากที่สุด
3.3 กลุ่มวิชาชีพแพทย์แผนจีน	4.75	0.43	มากที่สุด
4. หมวดวิชาเลือกเสรี	4.08	0.86	มาก
รวม	4.17	0.77	มากที่สุด

4.1.2.3. เนื้อหาสาระของหลักสูตร

ผลการประเมินเนื้อหาสาระของหลักสูตร แบ่งการพิจารณาเป็น 2 ส่วนดังนี้ 1) ผลการประเมินจากนักศึกษา และ 2) ผลการประเมินจากอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร โดยใช้การประเมินในลักษณะของกลุ่มรายวิชา ซึ่งจากผลการประเมินของทั้งนักศึกษาและอาจารย์ที่ร่วมสอน ในหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และ 4.39)

ผลการประเมินจากแบบสอบถามของนักศึกษา พบว่ากลุ่มวิชาชีพที่นักศึกษาคิดว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81) คือกลุ่มวิชาการฝังเข็มและนวดทุยหนา รายละเอียดดัง ตารางที่ 4-9

ผลการประเมินเนื้อหาสาระของหลักสูตร จากอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร เป็นผลการประเมินในลักษณะของกลุ่มรายวิชาซึ่งจากผลการประเมินอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39) ในส่วนของแบบสอบถามของอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร พบว่าผลการประเมินในลักษณะของกลุ่มรายวิชา พบว่ากลุ่มวิชาพื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีนและกลุ่มวิชาอายุรกรรมและคลินิกแพทย์แผนจีนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.58 รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4-10

ตารางที่ 4-9 ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อเนื้อหาของหลักสูตร

เนื้อหาของหลักสูตร	ความคิดเห็นของนักศึกษา		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1. กลุ่มวิชาภาษาจีน ได้แก่ ภาษาจีนพื้นฐาน ภาษาจีนโบราณ ภาษาจีนทางการแพทย์ ภาษาจีนสำหรับการแพทย์แผนจีน	4.17	0.57	มาก
2. กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ได้แก่ ชีววิทยา ปฏิบัติการชีววิทยา หลักเคมี ปฏิบัติการเคมี ชีวเคมี ปฏิบัติการชีวเคมี อินทรีย์เคมีพื้นฐาน ปฏิบัติการอินทรีย์เคมีพื้นฐาน แพทย์แผนจีน กับระบบสุขภาพไทย จริยธรรมและกฎหมายทางการแพทย์ จิตวิทยาทางการแพทย์ การฟัง-การพูดภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ การอ่าน-การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ	4.42	0.56	มากที่สุด
3. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้แก่ กายวิภาคศาสตร์พื้นฐาน การตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์แผนปัจจุบันจุลชีววิทยาและปรสิตวิทยา วิทยาภูมิคุ้มกันทางการแพทย์ พยาธิวิทยา เภสัชวิทยา สรีรวิทยา อายุรกรรมทางการแพทย์แผนปัจจุบัน	4.53	0.61	มากที่สุด
4. กลุ่มวิชาพื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีน ได้แก่ พื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีน 1 พื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีน 2 การตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์แผนจีน	4.46	0.68	มากที่สุด

เนื้อหาของหลักสูตร	ความคิดเห็นของนักศึกษา		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
คัมภีร์โบราณทางการแพทย์แผนจีน สัมมนาทางการแพทย์แผนจีน			
5. กลุ่มวิชาภาษาจีน ได้แก่ ภาสัชวิทยาจีน 1 ภาสัชวิทยาจีน 2 ตำรับยาจีน 1 ตำรับยาจีน 2	4.64	0.66	มากที่สุด
6. กลุ่มวิชาการฝังเข็มและนวดทุยหนา ได้แก่ ทุยหนา 1 ทุยหนา 2 ฝังเข็มและรมยา 1 ฝังเข็มและรมยา 2 ฝังเข็มและรมยา 3	4.81	0.62	มากที่สุด
7. กลุ่มวิชาอายุรกรรมและคลินิกแพทย์แผนจีน ได้แก่ โรค หู คอ จมูก จักษุทางการแพทย์แผนจีน กุมารเวชศาสตร์ สูตินรีเวช โรคกระดูก อายุรกรรมภายนอกทางการแพทย์แผนจีน อายุรกรรมแพทย์จีน 1 อายุรกรรมแพทย์จีน 2	4.54	0.63	มากที่สุด
8. วิชาการฝึกงานทางคลินิก ได้แก่ การฝึกงานทางคลินิก 1 การฝึกงานทางคลินิก 2	4.59	0.69	มากที่สุด
รวม	4.52	0.62	มากที่สุด

ตารางที่ 4-10 ความคิดเห็นของอาจารย์ต่อเนื้อหาของหลักสูตร

เนื้อหาของหลักสูตร	ความคิดเห็นของนักศึกษา		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1. กลุ่มวิชาภาษาจีน ได้แก่ ภาษาจีนพื้นฐาน ภาษาจีนโบราณ ภาษาจีนทางการแพทย์ ภาษาจีนสำหรับการแพทย์แผนจีน	4.17	0.69	มาก
2. กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ได้แก่ ชีววิทยา ปฏิบัติการชีววิทยา หลักเคมี ปฏิบัติการเคมี ชีวเคมี ปฏิบัติการชีวเคมี อินทรีย์เคมีพื้นฐาน ปฏิบัติการอินทรีย์เคมีพื้นฐาน แพทย์แผนจีนกับระบบสุขภาพไทย จริยธรรมและกฎหมายทางการแพทย์ จิตวิทยาทางการแพทย์ การฝัง-	4.25	0.83	มากที่สุด

เนื้อหาของหลักสูตร	ความคิดเห็นของนักศึกษา		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
การพูดภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ การอ่าน- การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ			
3. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้แก่ กายวิภาคศาสตร์พื้นฐาน การตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์แผนปัจจุบัน จุลชีววิทยาและปรสิตวิทยา วิทยาภูมิคุ้มกันทางการแพทย์ พยาธิวิทยา เภสัชวิทยา สรีรวิทยา อายุรกรรมทางการแพทย์แผนปัจจุบัน	4.17	0.69	มาก
4. กลุ่มวิชาพื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีน ได้แก่ พื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีน 1 พื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีน 2 การตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์แผนจีน คัมภีร์โบราณทางการแพทย์แผนจีน สัมมนาทางการแพทย์แผนจีน	4.58	0.49	มากที่สุด
5. กลุ่มวิชาชาวจีน ได้แก่ เภสัชวิทยาจีน 1 เภสัชวิทยาจีน 2 ตำรับยาจีน 1 ตำรับยาจีน 2	4.50	0.65	มากที่สุด
6. กลุ่มวิชาการฝังเข็มและนวดทุยหนา ได้แก่ ทุยหนา 1 ทุยหนา 2 ฝังเข็มและรมยา 1 ฝังเข็มและรมยา 2 ฝังเข็มและรมยา 3	4.50	0.65	มากที่สุด
7. กลุ่มวิชาอายุรกรรมและคลินิกแพทย์แผนจีน ได้แก่ โรค หู คอ จมูก จักจุกทางการแพทย์แผนจีน กุมารเวชศาสตร์ สูตินรีเวช โรคกระดูก อายุรกรรมภายนอกทางการแพทย์แผนจีน อายุรกรรมแพทย์จีน 1 อายุรกรรมแพทย์จีน 2	4.58	0.49	มากที่สุด
8. วิชาการฝึกงานทางคลินิก ได้แก่ การฝึกงานทางคลินิก 1 การฝึกงานทางคลินิก 2	4.42	0.64	มากที่สุด
รวม	4.39	0.64	มากที่สุด

4.2. ด้านปัจจัยป้อนเข้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามของนักศึกษาในด้านปัจจัยป้อนเข้า ได้แก่ คุณลักษณะของอาจารย์และนักศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอน รวมทั้งด้านความเพียงพอ คุณภาพ ความทันสมัย และความสะดวกของปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4-11 ถึง ตารางที่ 4-16 โดยแบ่งระดับการประเมินผลเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 1) ระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.21-5.00)
- 2) ระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.41-4.20)
- 3) ระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.61-3.40)
- 4) ระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.81-2.60)
- 5) ระดับน้อยที่สุด (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.00-1.80)

4.2.1 คุณลักษณะของอาจารย์

จากการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในด้านความเพียงพอของอาจารย์ ความรู้ เทคนิคการสอนและการถ่ายทอดความรู้ และการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา เป็นต้น (ตารางที่ 4-11) พบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36) โดย คุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงสุด คือ มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.65) และคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงเป็นลำดับถัดมา คือ มีมีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ และทันต่อเหตุการณ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54) ส่วนคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ จำนวนอาจารย์เพียงพอกับการสอนภาคปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4-11

ตารางที่ 4-11 คุณลักษณะของอาจารย์ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1.จำนวนอาจารย์เพียงพอกับการสอนรายวิชาภาคทฤษฎี	4.09	0.66	มาก
2.จำนวนอาจารย์เพียงพอกับการสอนภาคปฏิบัติ	3.93	0.89	มาก
3.มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน	4.51	0.62	มากที่สุด
4.ใช้เทคนิควิธีการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	4.29	0.73	มากที่สุด
5.มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้	4.35	0.61	มากที่สุด
6.มีทักษะในการใช้สื่อการเรียนการสอน	4.34	0.60	มากที่สุด
7.เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา	4.43	0.63	มากที่สุด

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
8.มีความตรงต่อเวลา	4.50	0.59	มากที่สุด
9.มีบุคลิกภาพที่แสดงออกเหมาะสม	4.42	0.56	มากที่สุด
10.มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	4.65	0.57	มากที่สุด
11.มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ และทันต่อเหตุการณ์	4.54	0.61	มากที่สุด
12.มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น	4.45	0.61	มากที่สุด
13.มีความยุติธรรมและเสมอภาค	4.26	0.71	มากที่สุด
14.มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.39	0.73	มากที่สุด
15.มีทัศนคติที่ดีต่อนักศึกษา	4.29	0.58	มากที่สุด
16.ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนของนักศึกษา	4.45	0.59	มากที่สุด
รวม	4.36	0.68	มากที่สุด

4.2.2 คุณลักษณะของนักศึกษา

จากตารางที่ 4-12 พบว่า นักศึกษามีความเห็นว่าคุณลักษณะของตนเองที่ทำให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น เท่ากับ 4.18 โดยคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ในส่วนของนักศึกษาประเมินตนเอง คือ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57) คุณลักษณะของนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดทั้งในส่วนของนักศึกษาประเมินตนเองคือความรู้พื้นฐานจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมีความถนัดในการเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73)

และจากการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร ที่มีต่อคุณลักษณะของนักศึกษาที่เข้ามาเรียน เช่น ความรู้พื้นฐานจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ความศึกษาระหว่างนักศึกษาด้วยกันเอง และปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น ห้องปฏิบัติการสาขาวิชา ศูนย์บรรณสารสารสนเทศ เป็นต้น (ตารางที่ 4-12) พบว่าในภาพรวมอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร คิดเห็นว่า คุณลักษณะของนักศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) โดย คุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงที่สุด คือ มีความรักและภูมิใจในวิชาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4-12

ตารางที่ 4-12 คุณลักษณะของนักศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน (นักศึกษาประเมินตนเอง

และความคิดเห็นของอาจารย์)

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็นของนักศึกษา			ความคิดเห็นของอาจารย์		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1.ความรู้พื้นฐานจากชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	3.73	0.62	มาก	3.83	0.69	มาก
2.มีความสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษา	4.12	0.61	มาก	4.08	0.64	มาก
3.มีสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างนักศึกษาด้วยกัน	4.34	0.63	มากที่สุด	4.08	0.64	มาก
4.มีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.84	0.72	มาก	3.83	0.80	มาก
5.มีความถนัดในการเรียน	3.73	0.68	มาก	3.83	1.07	มาก
6.มีความรักและภูมิใจในวิชาชีพ	4.32	0.81	มากที่สุด	4.25	0.43	มากที่สุด
7.มีความตั้งใจศึกษาเล่าเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.01	0.64	มาก	3.92	0.86	มาก
8.มีความรอบรู้	3.75	0.61	มาก	3.83	0.69	มาก
9.ใฝ่รู้อยู่เสมอ	3.89	0.63	มาก	3.92	0.95	มาก
10.มีเหตุผล รู้จักใช้วิจารณญาณ	4.29	0.62	มากที่สุด	3.83	0.80	มาก
11.กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	3.92	0.71	มาก	3.75	0.72	มาก
12.มีความซื่อสัตย์	4.48	0.58	มากที่สุด	4.17	0.55	มาก
13.มีระเบียบวินัย เสียสละ อดทน	4.35	0.68	มากที่สุด	4.00	0.71	มาก
14.มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.25	0.67	มากที่สุด	4.00	0.58	มาก
15.ตรงต่อเวลา	4.26	0.77	มากที่สุด	3.50	1.04	มาก
16.สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.57	0.62	มากที่สุด	4.08	0.49	มาก
17.มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง	4.40	0.65	มากที่สุด	4.17	0.55	มาก
18.มีสุขภาพจิตที่ดี	4.06	0.68	มาก	4.08	0.64	มาก
19.มีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่เรียน	4.06	0.69	มาก	3.92	0.76	มาก
20.สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตรประจำวัน	4.28	0.61	มากที่สุด	3.92	0.64	มาก
รวม	4.18	0.69	มาก	3.95	0.71	มาก

4.2.3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

จากตารางที่ 4-13 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อความเพียงพอของปัจจัย ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46) เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ความเพียงพอของปัจจัยที่

เอื้อต่อการเรียนการสอน ที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงสุดคือ วัสดุ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ สาขา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12) และปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ ยานพาหนะในการรับ-ส่งน.ศ.ในการศึกษาภาคปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76)

จากการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร มีความคิดเห็นต่อความเพียงพอของปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอนโดยภาพรวมจัดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51) ซึ่งเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงสุดคือ ตำราภาษาจีน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) และปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ PC และ คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4-13

ตารางที่ 4-13 ความเพียงพอของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน (ส่วนความคิดเห็นของ นักศึกษา และอาจารย์)

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็นของนักศึกษา			ความคิดเห็นของอาจารย์		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1.ห้องเรียนภาคทฤษฎี	N/A	N/A		3.82	1.07	มาก
2.ห้องปฏิบัติการสาขาวิชา	4.18	0.71	มาก	3.50	1.12	มาก
3.ศูนย์บรรณสารสนเทศ						
3.1 ตำราภาษาไทย	3.68	0.65	มาก	3.67	1.03	มาก
3.2 ตำราภาษาอังกฤษ	3.77	0.71	มาก	3.67	1.03	มาก
3.3 ตำราภาษาจีน	3.90	0.59	มาก	4.00	1.08	มาก
3.4 วารสารภาษาไทย	3.52	0.63	มาก	3.75	1.01	มาก
3.5 วารสารต่างประเทศ	3.54	0.75	มาก	3.83	0.99	มาก
3.6 วารสารภาษาจีน	3.89	0.75	มาก	3.75	1.01	มาก
3.7 นิตยสาร (เช่น.....)	N/A	N/A		3.58	0.95	มาก
3.8 หนังสือพิมพ์	3.40	0.67	ปานกลาง	3.67	0.94	มาก
3.9 คอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้น	3.45	0.87	มาก	3.08	1.38	ปานกลาง
4.สื่อวัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย						
4.1 วัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	3.83	0.79	มาก	3.67	1.11	มาก

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็นของนักศึกษา			ความคิดเห็นของอาจารย์		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
4.2 วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการสาขาวิชา	4.12	0.78	มาก	3.42	1.04	มาก
4.3 เครื่องคอมพิวเตอร์ PC	3.31	0.81	ปานกลาง	3.00	1.08	ปานกลาง
4.4 เครื่องฉาย LCD	3.20	0.72	ปานกลาง	3.50	1.04	มาก
4.5 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	3.02	0.95	ปานกลาง	3.33	1.11	ปานกลาง
4.6 VDO/VCD	3.19	0.75	ปานกลาง	3.00	1.08	ปานกลาง
5.คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้	2.92	1.02	ปานกลาง	3.25	1.16	ปานกลาง
6.โรงอาหาร	3.45	0.91	มาก	3.58	0.95	มาก
7.หอพัก						
7.1 หอพักอาจารย์	N/A	N/A		3.67	1.03	มาก
7.2 หอพักนักศึกษา	3.36	0.90	ปานกลาง	3.58	1.04	มาก
8.สถานที่พักผ่อน	2.99	0.93	ปานกลาง	3.17	1.07	ปานกลาง
9.สนามกีฬา	3.32	0.97	ปานกลาง	3.58	1.04	มาก
10.สถานที่ฝึกงาน	3.35	0.76	ปานกลาง	3.50	0.96	มาก
11.ยานพาหนะในการรับ-ส่งน.ศ. ในการศึกษาภาคปฏิบัติ	2.76	0.92	ปานกลาง	3.08	1.11	ปานกลาง
12.การลงทะเบียนเรียน	3.91	0.93	มาก	3.75	1.09	มาก
13.ระบบการผลิตเอกสารและสื่อการสอนของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา	2.77	0.89	ปานกลาง	3.42	0.95	มาก
รวม	3.46	0.78	มาก	3.51	1.05	มาก

จากตารางที่ 4-14 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณภาพของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57) ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาเห็นว่า มีคุณภาพมากที่สุด คือ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการสาขาวิชา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19) และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ ที่มีคุณภาพน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.22)

เมื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร ต่อคุณภาพของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่อาจารย์เห็นว่า มีคุณภาพมากที่สุด คือ ตำราภาษาจีน วารสารภาษาจีน และวัสดุอุปกรณ์ประกอบ การปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ส่วนปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่อาจารย์เห็นว่า มีคุณภาพน้อยที่สุด คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ PC VDO/ VCD และยานพาหนะในการรับ-ส่งน.ศ.ในการศึกษาภาคปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4-14

ตารางที่ 4-14 คุณภาพของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็นของนักศึกษา			ความคิดเห็นของอาจารย์		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1.ห้องเรียนภาคทฤษฎี	N/A	N/A		3.50	1.19	มาก
2.ห้องปฏิบัติการสาขาวิชา	4.18	0.74	มาก	3.42	0.76	มาก
3.ศูนย์บรรณสารสนเทศ						
3.1 ตำราภาษาไทย	3.89	0.72	มาก	3.58	0.95	มาก
3.2 ตำราภาษาอังกฤษ	3.91	0.74	มาก	3.58	0.95	มาก
3.3 ตำราภาษาจีน	4.15	0.64	มาก	3.92	1.04	มาก
3.4 วารสารภาษาไทย	4.14	0.63	มาก	3.67	0.94	มาก
3.5 วารสารต่างประเทศ	3.90	0.76	มาก	3.75	0.92	มาก
3.6 วารสารภาษาจีน	4.02	0.71	มาก	3.92	1.04	มาก
3.7 นิตยสาร (เช่น.....)	N/A	N/A		3.75	1.09	มาก
3.8 หนังสือพิมพ์	3.78	0.70	มาก	3.67	1.11	มาก
3.9 คอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้น	3.13	0.87	ปานกลาง	3.67	1.11	มาก

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็นของนักศึกษา			ความคิดเห็นของอาจารย์		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
4.สื่อวัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย						
4.1 วัสดุอุปกรณ์ประกอบ การปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	3.84	0.81	มาก	3.92	0.86	มาก
4.2 วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการสาขาวิชา	4.19	0.83	มาก	3.83	0.99	มาก
4.3 เครื่องคอมพิวเตอร์ PC	3.21	0.91	ปานกลาง	3.17	1.14	ปานกลาง
4.4 เครื่องฉาย LCD	3.19	1.03	ปานกลาง	3.50	0.96	มาก
4.5 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	2.22	1.12	ปานกลาง	3.50	1.04	มาก
4.6 VDO/VCD	3.17	0.91	ปานกลาง	3.17	1.21	ปานกลาง
5.คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้	3.13	1.01	ปานกลาง	3.25	1.16	ปานกลาง
6.โรงอาหาร	3.32	0.83	ปานกลาง	3.58	0.95	มาก
7.หอพัก						
7.1 หอพักอาจารย์	N/A	N/A		3.67	1.03	มาก
7.2 หอพักนักศึกษา	3.18	1.01	ปานกลาง	3.67	1.03	มาก
8.สถานที่พักผ่อน	3.17	0.92	ปานกลาง	3.42	1.11	มาก
9.สนามกีฬา	4.15	0.76	ปานกลาง	3.75	0.83	มาก
10.สถานที่ฝึกงาน	4.13	0.83	มาก	3.75	0.72	มาก
11.ยานพาหนะในการรับ-ส่งน.ศ. ในการศึกษาภาคปฏิบัติ	3.14	0.93	ปานกลาง	3.17	1.14	ปานกลาง

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็นของนักศึกษา			ความคิดเห็นของอาจารย์		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
12.การลงทะเบียนเรียน	3.84	0.92	ปานกลาง	3.83	1.07	มาก
13.ระบบการผลิตเอกสารและสื่อการสอนของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา	2.84	0.99	ปานกลาง	3.50	0.76	มาก
รวม	3.57	0.84	มาก	3.59	1.00	มาก

จากตารางที่ 4-15 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อความทันสมัยของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัจจัยๆ ที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อความทันสมัยสูงที่สุด คือ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการสาขาวิชา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09) ส่วนปัจจัยๆ ที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อความทันสมัยต่ำที่สุด คือ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55)

เมื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร เกี่ยวกับความทันสมัยของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัจจัยๆ ที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อความทันสมัยสูงที่สุด คือ ตำราภาษาจีน(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92) ส่วนปัจจัยๆ ที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อความทันสมัยต่ำที่สุด คือ VDO/ VCD (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00) ดังรายละเอียดในตาราง 4-15

ตารางที่ 4-15 ความทันสมัยของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็นของนักศึกษา			ความคิดเห็นของอาจารย์		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1.ห้องเรียนภาคทฤษฎี	N/A	N/A		3.25	1.30	ปานกลาง
2.ห้องปฏิบัติการสาขาวิชา	3.61	0.71	มาก	3.42	1.04	มาก
3.ศูนย์บรรณสารสนเทศ						
3.1 ตำราภาษาไทย	4.07	0.83	ปานกลาง	3.58	0.95	มาก
3.2 ตำราภาษาอังกฤษ	3.81	0.79	มาก	3.58	0.95	มาก
3.3 ตำราภาษาจีน	3.97	0.77	มาก	3.92	1.04	มาก

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็นของนักศึกษา			ความคิดเห็นของอาจารย์		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
3.4 วารสารภาษาไทย	3.39	0.67	ปานกลาง	3.67	0.94	มาก
3.5 วารสารต่างประเทศ	3.38	0.69	ปานกลาง	3.75	0.92	มาก
3.6 วารสารภาษาจีน	3.45	0.79	มาก	3.67	0.94	มาก
3.7 นิตยสาร (เช่น.....)	N/A	N/A		3.50	0.96	มาก
3.8 หนังสือพิมพ์	3.43	0.68	มาก	3.67	0.94	มาก
3.9 คอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้น	3.01	0.97	ปานกลาง	3.67	1.11	มาก
4.สื่อวัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย						
4.1 วัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	3.76	0.77	มาก	3.75	1.09	มาก
4.2 วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการสาขาวิชา	4.09	0.89	มาก	3.58	1.11	มาก
4.3 เครื่องคอมพิวเตอร์ PC	2.90	0.99	ปานกลาง	3.08	1.11	ปานกลาง
4.4 เครื่องฉาย LCD	3.07	0.67	ปานกลาง	3.50	1.04	มาก
4.5 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	2.55	1.08	ปานกลาง	3.42	1.04	มาก
4.6 VDO/VCD	3.08	0.90	ปานกลาง	3.00	1.22	ปานกลาง
5.คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้	3.06	0.98	ปานกลาง	3.17	1.14	ปานกลาง
6.โรงอาหาร	3.22	0.91	ปานกลาง	3.50	0.96	มาก
7.หอพัก						
7.1 หอพักอาจารย์	N/A	N/A		3.58	1.04	มาก

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็นของนักศึกษา			ความคิดเห็นของอาจารย์		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
7.2 หอพักนักศึกษา	3.11	0.77	ปานกลาง	3.58	1.04	มาก
8.สถานที่พักผ่อน	2.99	0.91	ปานกลาง	3.33	1.18	ปานกลาง
9.สนามกีฬา	3.32	0.79	ปานกลาง	3.58	1.04	มาก
10.สถานที่ฝึกงาน	3.20	0.78	ปานกลาง	3.50	0.96	มาก
11.ยานพาหนะในการรับ-ส่งน.ศ. ในการศึกษาภาคปฏิบัติ	3.09	0.89	ปานกลาง	3.08	1.11	ปานกลาง
12.การลงทะเบียนเรียน	3.12	0.91	ปานกลาง	3.83	1.07	มาก
13.ระบบการผลิตเอกสารและสื่อการสอนของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา	2.91	0.78	ปานกลาง	3.50	0.76	มาก
รวม	3.21	0.83	ปานกลาง	3.50	1.03	มาก

จากตารางที่ 4-16 พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อความสะดวกในการใช้งานของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43) และเมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของปัจจัยฯ ที่มีค่าสูงที่สุด คือ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการสาขาวิชา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15) ส่วนระบบการผลิตเอกสารและสื่อการสอนของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา เป็นปัจจัยฯ ที่มี ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87)

สำหรับอาจารย์มีความคิดเห็นต่อความสะดวกในการใช้งานของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60) โดยเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัจจัยฯ ที่อาจารย์เห็นว่ามีความสะดวกในการใช้งานสูงที่สุด คือ ตำราภาษาจีน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00) และปัจจัยฯ ที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ PC และ VDO/ VCD (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4-16

ตารางที่ 4-16 ความสะดวกในการใช้งานของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็นของนักศึกษา			ความคิดเห็นของอาจารย์		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1.ห้องเรียนภาคทฤษฎี	N/A	N/A		3.67	1.18	มาก
2.ห้องปฏิบัติการสาขาวิชา	3.95	0.87	มาก	3.50	0.96	มาก
3.ศูนย์บรรณสารสนเทศ	3.53	0.73	มาก	3.67	1.03	มาก
3.1 ตำราภาษาไทย						
3.2 ตำราภาษาอังกฤษ	3.56	0.76	มาก	3.67	1.03	มาก
3.3 ตำราภาษาจีน	3.87	0.95	มาก	4.00	1.08	มาก
3.4 วารสารภาษาไทย	3.41	0.76	มาก	3.67	1.03	มาก
3.5 วารสารต่างประเทศ	3.57	0.76	มาก	3.83	0.99	มาก
3.6 วารสารภาษาจีน	3.58	0.72	มาก	3.92	1.04	มาก
3.7 นิตยสาร (เช่น.....)	N/A	N/A		3.75	1.01	มาก
3.8 หนังสือพิมพ์	3.39	0.68	ปานกลาง	3.67	1.03	มาก
3.9 คอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้น	3.27	0.84	ปานกลาง	3.67	1.11	มาก
4.สื่อวัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย	3.76	0.77	มาก	3.92	0.95	มาก
4.1 วัสดุอุปกรณ์ประกอบการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์						
4.2 วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการสาขาวิชา	4.15	0.90	มาก	3.75	0.92	มาก
4.3 เครื่องคอมพิวเตอร์ PC	3.41	0.82	มาก	3.00	1.08	ปานกลาง
4.4 เครื่องฉาย LCD	3.34	0.84	ปานกลาง	3.50	0.96	มาก
4.5 เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	3.21	0.78	ปานกลาง	3.50	1.04	มาก
4.6 VDO/VCD	3.19	0.77	ปานกลาง	3.00	1.22	ปานกลาง

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็นของนักศึกษา			ความคิดเห็นของอาจารย์		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
5.คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้	3.36	0.88	ปานกลาง	3.25	1.16	ปานกลาง
6.โรงอาหาร	3.38	0.81	ปานกลาง	3.50	0.96	มาก
7.หอพัก						
7.1 หอพักอาจารย์	N/A	N/A		3.67	1.03	มาก
7.2 หอพักนักศึกษา	3.35	0.81	ปานกลาง	3.67	1.03	มาก
8.สถานที่พักผ่อน	3.25	0.83	ปานกลาง	3.50	1.12	มาก
9.สนามกีฬา	3.39	0.82	ปานกลาง	3.83	1.07	มาก
10.สถานที่ฝึกงาน	3.39	0.79	ปานกลาง	3.67	0.75	มาก
11.ยานพาหนะในการรับ-ส่งน.ศ. ในการศึกษาภาคปฏิบัติ	3.11	0.71	ปานกลาง	3.17	1.14	ปานกลาง
12.การลงทะเบียนเรียน	3.12	0.98	ปานกลาง	3.83	1.07	มาก
13.ระบบการผลิตเอกสารและสื่อการสอนของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา	2.87	0.75	ปานกลาง	3.50	0.76	มาก
รวม	3.43	0.80	มาก	3.60	1.02	มาก

4.3. ด้านกระบวนการผลิต

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการผลิตที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามของนักศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 64 ชุด โดยแบ่งการพิจารณากระบวนการผลิต ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนและ 3) ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน โดยแบ่งผลการประเมินเป็น 5 ระดับ คือ

- ระดับมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.21-5.00)

- ระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.41-4.20)
- ระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.61-3.40)
- ระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.81-2.60)
- ระดับน้อยที่สุด (คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.00-1.80)

สรุปรายละเอียดได้ดังนี้ในภาพรวมนักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14) และเมื่อพิจารณากระบวนการผลิตในแต่ละด้านพบว่า

ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร นักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าการบริหารและการบริการหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีจัดหาแหล่งฝึกที่มีประสบการณ์เพียงพอต่อหลักสูตรแต่ละรายวิชา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ารายการอื่นๆ คือ มีการจัดสอนเสริมให้แก่นักศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73)

ด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนของ หลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ บรรยากาศในการเรียนภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ารายการอื่นๆ คือ ส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและนำเสนอความรู้ทั้งวิเคราะห์และวิจารณ์ (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.95)

ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนนักศึกษาที่มีความคิดเห็นว่าการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีบอกให้รู้ถึงเกณฑ์การให้คะแนน ลักษณะการสอน และวิธีสอนชัดเจน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ารายการอื่นๆ คือ มีการวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่สอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09) (ตารางที่ 4-17)

ตารางที่ 4-17 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินรายข้อของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร			
1.มีการจัดสอนเสริมให้แก่นักศึกษา	3.73	0.66	มาก
2.จัดกิจกรรมวิชาการเพื่อเสริมความรู้นอกชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม	3.82	0.75	มาก
3.สนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม	3.88	0.76	มาก
4.จัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยฯ สะอาดเป็นระเบียบ	3.93	0.72	มาก

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
5.จัดสภาพห้องเรียนเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน	3.85	0.78	มาก
6.จัดหาแหล่งฝึกที่มีประสบการณ์เพียงพอต่อหลักสูตรแต่ละรายวิชา	3.95	0.76	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน			
การเตรียมการสอนของอาจารย์			
7.วางแผนการสอนโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลได้ชัดเจน	4.12	0.71	มาก
8.เตรียมเนื้อหาสาระของบทเรียนสำหรับสอนชัดเจนเหมาะสมดี	4.20	0.73	มาก
9.เตรียมสื่อการเรียนการสอนทันสมัย ชัดเจน สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอนได้อย่างเหมาะสม	4.28	0.69	มากที่สุด
เทคนิคและวิธีการสอนของอาจารย์			
10.บอกจุดประสงค์และแนวทางการเรียนการสอนอย่างชัดเจน	4.31	0.70	มากที่สุด
11.ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนได้เหมาะสม	4.06	0.67	มาก
12.ส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและนำเสนอความรู้ทั้งวิเคราะห์และวิจารณ์	3.95	0.73	มาก
13.สอนทฤษฎีนำสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม	4.36	0.63	มากที่สุด
14.เนื้อหาที่สอนทันสมัยสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์	4.17	0.73	มาก
15. มีทักษะในการสอน	4.26	0.88	มากที่สุด
16.เปิดโอกาสให้ซักถามปัญหาหรือข้อความรู้ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	4.27	0.68	มากที่สุด
17.ตอบคำถามและอธิบายข้อความรู้ได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง	4.23	0.64	มากที่สุด
18.ส่งเสริมให้รู้จักการทำงานเป็นกลุ่มและเข้าใจบทบาทของผู้นำและผู้ตาม	4.08	0.67	มาก

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
19.การมอบหมายงานมีปริมาณเหมาะสมกับเนื้อหาและเวลาที่สอน	4.13	0.71	มาก
20.เปิดโอกาสให้ประเมินการสอนของอาจารย์	4.22	0.74	มากที่สุด
21.บรรยากาศในการเรียนภาคทฤษฎีมีความเหมาะสม	4.32	0.61	มากที่สุด
22.บรรยากาศในการเรียนภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม	4.53	0.61	มากที่สุด
23.ปลูกฝังให้เป็นผู้มีความรักและภาคภูมิใจในสาขาวิชาที่เรียน	4.19	0.71	มาก
การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน			
24.การวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่สอน	4.09	0.72	มาก
25. บอกให้รู้ถึงเกณฑ์การให้คะแนน ลักษณะการสอน และวิธีสอนชัดเจน	4.39	0.75	มากที่สุด
26. ข้อสอบมีคุณภาพดี ชัดเจน	4.16	0.68	มาก
27. วิธีการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	4.25	0.69	มากที่สุด
28. มาตรฐานการให้คะแนนภาคทฤษฎีชัดเจน	4.35	0.79	มากที่สุด
29. มาตรฐานการให้คะแนนภาคปฏิบัติชัดเจน	4.38	0.71	มากที่สุด
30. มีการบอกผลการสอบและเฉลยข้อสอบ ให้ท่านรู้อย่างรวดเร็ว	4.18	0.72	มาก
31. มีความยุติธรรมในการประเมินผลและตัดสินผล	4.15	0.62	มาก
รวม	4.14	0.70	มาก

ในส่วนของความคิดเห็นของอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิตที่ร่วมสอนในหลักสูตรจำนวนทั้งสิ้น 12 ชุด ที่มีต่อกระบวนการบริหารและการบริการหลักสูตร (ตารางที่ 4-18) โดยอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร พบว่าการบริหารและการบริการหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ จัดแผนการเรียนถูกต้องตามหนังสือคู่มือหลักสูตรและการจัดหาแหล่งฝึกปฏิบัติที่มีคุณภาพ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 เท่ากัน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่ารายการอื่นๆ คือ จัดประชุมสัมมนาให้ท่านได้ร่วมปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ เตรียมอาคารสถานที่สำหรับการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ และนิเทศและติดตามในการฝึกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับคือ 3.83

ตารางที่ 4-18 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและผลการประเมินรายชื่อของอาจารย์ประจำสาขาวิชา
ที่มีต่อการบริหารและการบริการหลักสูตร

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร			
การเตรียมการหลักสูตร			
1.จัดประชุมสัมมนาให้ท่านได้ร่วมปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ	3.83	0.62	มาก
2.สนับสนุนให้ท่านได้พัฒนาความรู้ทางวิชาการและทักษะที่จำเป็นอย่างเหมาะสม	4.08	0.64	มาก
3.จัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	4.08	0.64	มาก
4.เตรียมอาคารสถานที่สำหรับการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม	3.83	0.80	มาก
5.จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์ที่ทันสมัยอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ	3.83	1.07	มาก
6.จัดเตรียมตำราภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาต่างประเทศ วารสาร คอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลอย่างเหมาะสม	4.25	0.43	มากที่สุด
7.จัดอาจารย์สอนแต่ละวิชาเหมาะสมกับคุณวุฒิและประสบการณ์	4.17	0.80	มาก
8.จัดแผนการเรียนถูกต้องตามหนังสือคู่มือหลักสูตร	4.42	0.86	มากที่สุด
9.มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำและแก้ปัญหาในการเรียนให้แก่นักศึกษา	4.08	0.76	มาก
10.จัดหาแหล่งฝึกปฏิบัติที่มีคุณภาพ	4.42	0.64	มากที่สุด
11.นิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ	3.92	0.86	มาก
12.นิเทศและติดตามในการฝึกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม	3.83	0.80	มาก
การประเมินหลักสูตร			
13.นำผลการประเมินการสอนรายวิชามาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองเสมอ	4.00	0.71	มาก
14.นำผลการประเมินการฝึกปฏิบัติมาปรับปรุงการจัดการฝึกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม	3.92	0.76	มาก
รวม	4.04	0.74	มาก

4.4. ด้านคุณภาพของผลผลิต

จากผลการสำรวจภาวะการทำงานทำของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งหมด 86 คน มีบัณฑิตที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 43 คน (คิดเป็นร้อยละ 50) เป็นบัณฑิตที่ได้งานทำหลังสำเร็จการศึกษาไม่นับรวมผู้ประกอบการอาชีพอิสระ) จำนวน 39 คน (คิดเป็นร้อยละ 45.35) ประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 4 คน (คิดเป็นร้อยละ 4.65) ศึกษาต่อ 2 คน (คิดเป็นร้อยละ 2.33)

จากตารางที่ 4-19 พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าคุณเองมีความสามารถในการทำงาน โดยทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18) โดยเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อ 1.5 มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและองค์กรเป็นหัวข้อประเมินที่บัณฑิตให้คะแนนตนเองสูงที่สุด (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.76) สำหรับหัวข้อประเมินที่บัณฑิตให้คะแนนตนเองน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 5.2 ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47) จัดอยู่ในช่วงคะแนนระดับมาก

จากตารางที่ 4-20 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าคุณมีความสามารถในการทำงาน โดยทั่วไปในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45) เมื่อพิจารณาความสามารถในการทำงานของบัณฑิตทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52) ด้านทักษะ การปฏิบัติทางวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33) ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37) และด้านทักษะทาง ปัญญา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31) และเมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าลักษณะเด่นของบัณฑิต ได้แก่ การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงาน โดยผู้ใช้บัณฑิตประเมินให้บัณฑิตในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.81) หัวข้อประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีภาวะผู้นำ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90) รายละเอียดของผลการประเมินในแต่ละหัวข้อประเมินแสดงในตารางที่ 4-20

ตารางที่ 4-19 ผลการประเมินรายชื่อของบัณฑิตที่มีต่อตนเองด้านความสามารถในการทำงานโดยทั่วไป

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม			
1.1 ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.71	0.47	มากที่สุด
1.2 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงาน	4.59	0.62	มากที่สุด
1.3 มีความขยัน กระตือรือร้นในการทำงาน	4.59	0.51	มากที่สุด
1.4 มีความอดทนในการทำงานให้สำเร็จ	4.65	0.49	มากที่สุด
1.5 มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและองค์กร	4.76	0.44	มากที่สุด
1.6 ตรงต่อเวลา	4.12	0.86	มากที่สุด
1.7 รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและประหยัด	4.35	0.70	มากที่สุด

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1.8 มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือ เป็นมิตร ต่อผู้ร่วมงาน	4.71	0.47	มากที่สุด
1.9 รัก มุ่งมั่นและทุ่มเทที่จะพัฒนาองค์กร	4.65	0.61	มากที่สุด
1.10 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี และสร้างประโยชน์ต่อ สังคมอยู่เสมอ	4.41	0.71	มากที่สุด
1.11 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.76	1.15	มาก
2. ด้านความรู้			
2.1 มีความรู้เพียงพอในการปฏิบัติงาน	4.12	0.33	มากที่สุด
2.2 มีทักษะในการปฏิบัติงาน	4.24	0.56	มากที่สุด
2.3 ผลงานถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ	4.29	0.59	มากที่สุด
2.4 มีการติดตามข่าวสาร ความก้าวหน้าทางวิชาการ ต่างๆ เพื่อพัฒนางานในหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ	4.24	0.66	มากที่สุด
3. ด้านทักษะทางปัญญา			
3.1 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดปัญหาและ เลือกใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหาและเลือกใช้ข้อมูลในการ แก้ปัญหาได้	4.35	0.49	มากที่สุด
3.2 มีการวางแผนในการทำงาน	4.29	0.59	มากที่สุด
3.3 มีความสามารถในการบริหารจัดการภาระงานต่างๆ	4.29	0.59	มากที่สุด
3.4 มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และ พัฒนาตนเองได้	4.35	0.49	มากที่สุด
3.5 มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน	4.06	0.75	มากที่สุด
4. ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ			
4.1 มีภาวะผู้นำ	3.94	0.66	มาก
4.2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้/ทำงานเป็นทีมได้	4.47	0.51	มากที่สุด
4.3 มีความรับผิดชอบในงานที่ทำ โดยให้บรรลุเป้าหมาย ของงาน	4.65	0.49	มากที่สุด
4.4 รู้จักประนีประนอม/มีความยืดหยุ่นใน การทำงาน / รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.59	0.51	มากที่สุด

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
4.5 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ต่อผู้ร่วมงาน	4.24	0.66	มากที่สุด
4.6 มีทัศนคติเชิงบวกกับองค์กรและผู้ร่วมงาน	4.41	0.62	มากที่สุด
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
5.1 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร	4.29	0.77	มากที่สุด
5.2 ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	3.47	0.94	มาก
5.3 สามารถสรุปประเด็น/หัวข้อจากการประชุม/ สันทนาการได้ถูกต้อง ชัดเจน	3.82	0.64	มาก
5.4 สามารถใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการแสวงหาข้อมูล และการติดต่อสื่อสาร	4.29	0.59	มากที่สุด
6. โดยรวมท่านมีความพึงพอใจในการทำงานของ บัณฑิตอยู่ในระดับใด	4.18	0.64	มากที่สุด
7. โดยรวมท่านคิดว่าคุณภาพของบัณฑิต อยู่ในระดับใด	3.53	0.51	ดี

ตารางที่ 4-20 ผลการประเมินรายชื่อของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อความสามารถในการทำงานโดยทั่วไปของ บัณฑิต

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม			
1.1 ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.81	0.40	มากที่สุด
1.2 ปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงาน	4.81	0.40	มากที่สุด
1.3 มีความขยัน กระตือรือร้นในการทำงาน	4.63	0.67	มากที่สุด
1.4 มีความอดทนในการทำงานให้สำเร็จ	4.54	0.55	มากที่สุด
1.5 มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและองค์กร	4.45	0.82	มากที่สุด
1.6 ตรงต่อเวลา	4.41	0.68	มากที่สุด
1.7 รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและประหยัด	4.36	0.67	มากที่สุด
1.8 มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือ เป็นมิตรต่อผู้ร่วมงาน	4.45	0.82	มากที่สุด
1.9 รัก มุ่งมั่นและทุ่มเทที่จะพัฒนาองค์กร	4.41	0.68	มากที่สุด

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
1.10 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี และสร้างประโยชน์ต่อสังคมอยู่เสมอ	4.63	0.67	มากที่สุด
1.11 ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.54	0.52	มากที่สุด
2. ด้านความรู้			
2.1 มีความรู้เพียงพอในการปฏิบัติงาน	4.43	0.59	มากที่สุด
2.2 มีทักษะในการปฏิบัติงาน	4.45	0.82	มากที่สุด
2.3 ผลงานถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ	4.36	0.67	มากที่สุด
2.4 มีการติดตามข่าวสาร ความก้าวหน้าทางวิชาการต่างๆ เพื่อพัฒนางานในหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ	4.27	0.78	มากที่สุด
3. ด้านทักษะทางปัญญา			
3.1 สามารถวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดปัญหาและเลือกใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหาและเลือกใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหาได้	4.36	0.67	มากที่สุด
3.2 มีการวางแผนในการทำงาน	4.27	0.64	มาก
3.3 มีความสามารถในการบริหารจัดการภาระงานต่าง ๆ	4.27	0.78	มากที่สุด
3.4 มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และพัฒนาตนเองได้	4.32	0.66	มากที่สุด
3.5 มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน	4.36	0.67	มากที่สุด
4. ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ			
4.1 มีภาวะผู้นำ	3.90	0.70	มาก
4.2 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้/ทำงานเป็นทีมได้	4.54	0.68	มากที่สุด
4.3 มีความรับผิดชอบในงานที่ทำ โดยให้บรรลุเป้าหมายของงาน	4.72	0.46	มากที่สุด
4.4 รู้จักประนีประนอม/มีความยืดหยุ่นใน การทำงาน / รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.45	0.52	มากที่สุด
4.5 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ต่อผู้ร่วมงาน	4.27	0.46	มากที่สุด
4.6 มีทัศนคติเชิงบวกกับองค์กรและผู้ร่วมงาน	4.57	0.59	มากที่สุด

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
5.1 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการติดต่อสื่อสาร	4.72	0.46	มากที่สุด
5.2 ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	4.54	0.68	มาก
5.3 สามารถสรุปประเด็นหัวข้อจากการประชุม/ สันทนาการได้ถูกต้อง ชัดเจน	4.19	0.73	มาก
5.4 สามารถใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการแสวงหาข้อมูล และการติดต่อสื่อสาร	4.63	0.50	มากที่สุด
6. โดยรวมท่านมีความพึงพอใจในการทำงานของ บัณฑิตอยู่ในระดับใด	4.45	0.68	มากที่สุด
7. โดยรวมท่านคิดว่าคุณภาพของบัณฑิต อยู่ในระดับใด	4.18	0.75	มากที่สุด

จากผลการประเมินของบัณฑิตที่มีต่อตนเองด้านความสามารถ/ทักษะการปฏิบัติงานใน วิชาชีพ (ตารางที่ 4-21) พบว่าบัณฑิตมีความพึงพอใจด้านการทำงานของตนเองตามหลักวิชาชีพในภาพรวม ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18) โดยบัณฑิตประเมินว่าตนเองมีคุณภาพการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.18) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บัณฑิตเห็นว่าตนเองมี ความสามารถ/ทักษะในกลุ่มวิชาการฝังเข็มและนวดทุยหนา ได้แก่ ทุยหนา1 ทุยหนา2 ฝังเข็มและรมยา1 ฝังเข็มและรมยา2 ฝังเข็มและรมยา3 มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 ส่วนกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ได้แก่ ชีววิทยา ปฏิบัติการชีววิทยา หลักเคมี ปฏิบัติการเคมี ชีวเคมี ปฏิบัติการชีวเคมี อินทรีย์เคมีพื้นฐาน ปฏิบัติการอินทรีย์เคมีพื้นฐาน แพทย์แผนจีนกับระบบสุขภาพไทย จริยธรรมและกฎหมายทางการแพทย์ จิตวิทยาทางการแพทย์ การฟัง-การพูด ภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ การอ่าน-การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ บัณฑิตประเมินตัวเองต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 เมื่อพิจารณาทักษะการปฏิบัติงานของบัณฑิต ผลการประเมินพบว่า บัณฑิตคิดเห็นว่าคุณภาพบัณฑิตมีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพให้บริการแก่สังคม ทั้งยังมีการยึดมั่นและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ส่วนทักษะการ ปฏิบัติงานที่บัณฑิตประเมินตนเองต่ำที่สุด คือ ข้อ 9 มีความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการแพทย์แผนจีน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ และศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยให้บริการการดูแลสุขภาพของประชาชน เป็นการสร้างศักยภาพการดูแลสุขภาพตนเองของบุคคล ครอบครัวและชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18

จากผลการประเมินของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อความสามารถ/ทักษะการปฏิบัติงานด้านการรักษาผู้ป่วยในวิชาชีพของ บัณฑิต (ตารางที่ 4-22) พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าบัณฑิตมีความสามารถ/ทักษะการปฏิบัติงานในวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ความสามารถ/ทักษะการปฏิบัติงานในวิชาชีพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทักษะการสอบถามอาการผู้ป่วย ทักษะการฟังเข็ม ทักษะการครอบแก้ว และทักษะในการแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 จัดอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความสามารถ/ ทักษะการปฏิบัติงานในวิชาชีพที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ทักษะการใช้จ่ายเงิน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 จัดอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4-21 ผลการประเมินรายข้อของบัณฑิตที่มีต่อตนเองด้านความสามารถ/ทักษะการปฏิบัติงานในวิชาชีพ

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
ส่วนที่ 1 การนำความรู้ทางทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน			
1. กลุ่มวิชาภาษาจีน ได้แก่ ภาษาจีนพื้นฐาน ภาษาจีนโบราณ ภาษาจีนทางการแพทย์ ภาษาจีนสำหรับการแพทย์แผนจีน	4.06	0.83	มากที่สุด
2. กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ได้แก่ ชีววิทยา ปฏิบัติการชีววิทยา หลักเคมี ปฏิบัติการเคมี ชีวเคมี ปฏิบัติการชีวเคมี อินทรีย์เคมีพื้นฐาน ปฏิบัติการอินทรีย์เคมีพื้นฐาน แพทย์แผนจีนกับระบบสุขภาพไทย จริยธรรมและกฎหมายทางการแพทย์ จิตวิทยาทางการแพทย์ การฟัง-การพูด ภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ การอ่าน-การเขียน ภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ	3.82	0.81	มาก
3. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ได้แก่ กายวิภาคศาสตร์พื้นฐาน การตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์แผนปัจจุบัน จุลชีววิทยาและปรสิตวิทยา วิทยาภูมิคุ้มกันทางการแพทย์ พยาธิวิทยา เภสัชวิทยา สรีรวิทยา อายุรกรรมทางการแพทย์แผนปัจจุบัน	4.35	0.86	มากที่สุด
4. กลุ่มวิชาพื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีน ได้แก่ พื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีน 1 พื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีน 2 การตรวจวินิจฉัยทาง	4.47	0.94	มากที่สุด

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
การแพทย์แผนจีน คัมภีร์โบราณทางการแพทย์แผนจีน สัมมนาทางการแพทย์แผนจีน			
5. กลุ่มวิชายาจีน ได้แก่ เกสัชวิทยาจีน 1 เกสัชวิทยาจีน 2 ตำรับยาจีน 1 ตำรับยาจีน 2	4.12	1.05	มากที่สุด
4. กลุ่มวิชาการฝังเข็มและนวดทุยหนา ได้แก่ ทุยหนา 1 ทุยหนา 2 ฝังเข็มและรมยา 1 ฝังเข็มและรมยา 2 ฝังเข็มและรมยา 3	4.71	0.59	มากที่สุด
7. กลุ่มวิชาอายุรกรรมและคลินิกแพทย์แผนจีน ได้แก่ โรค หู คอ จมูก จักษุทางการแพทย์แผนจีน กุมารเวชศาสตร์ สูติรีเวช โรคกระดูก อายุรกรรมภายนอกทางการแพทย์แผนจีน อายุรกรรมแพทย์จีน 1 อายุรกรรมแพทย์จีน 2	4.06	0.97	มากที่สุด
8. วิชาการฝึกงานทางคลินิก ได้แก่ การฝึกงานทางคลินิก 1 การฝึกงานทางคลินิก 2	4.47	0.94	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 ทักษะการปฏิบัติงานของบัณฑิต			
9. มีความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการแพทย์แผนจีน กระบวนการ สร้างเสริม สุขภาพ และ ศาสตร์สาขาอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยให้บริการการ ดูแลสุขภาพของประชาชน เป็นการ สร้างศักยภาพการดูแลตนเองของบุคคล ครอบครัว และชุมชน	4.18	0.64	มากที่สุด
10. มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ให้บริการแก่ สังคม	4.35	0.61	มากที่สุด
11. ยึดมั่นและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม	4.35	0.61	มากที่สุด
12. สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและ บุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการ สาธารณสุขทุกระดับ	4.29	0.59	มากที่สุด
ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นโดยรวม			
13. โดยรวมท่านมีความพึงพอใจในการทำงาน ของท่านในระดับใด	4.18	0.64	มากที่สุด

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
14. โดยรวมท่านคิดว่าตนเองมีคุณภาพการทำงาน อยู่ในระดับใด	4.18	0.64	มากที่สุด
15. ท่านมีความผูกพันต่อสาขาวิชาในระดับใด	3.94	1.14	มาก
16. ท่านมีความผูกพันต่อคณะวิชาในระดับใด	3.82	1.13	มาก

ตารางที่ 4-22 ผลการประเมินรายชื่อของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อด้านความสามารถ/ทักษะการปฏิบัติงาน ในวิชาชีพของบัณฑิต

หัวข้อประเมิน	ความคิดเห็น		
	\bar{x}	SD	ผลการประเมิน
ด้านการรักษาผู้ป่วย			
1.1 ทักษะการสอบถามอาการผู้ป่วย	4.36	0.50	มากที่สุด
1.2 ทักษะการตรวจวินิจฉัยด้วยศาสตร์การ แพทย์แผนจีน	4.00	0.63	มากที่สุด
1.3 ทักษะการจ่ายยาจีน	3.90	0.53	มาก
1.4 ทักษะการฝังเข็ม	4.36	0.67	มากที่สุด
1.5 ทักษะการครอบแก้ว	4.36	0.67	มากที่สุด
1.6 ทักษะการนวดทุยหนา	3.81	0.75	มาก
1.7 ทักษะในการแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย	4.36	0.50	มากที่สุด

4.5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม

4.5.1. แบบสอบถามส่วนของนักศึกษา

- ด้านการไม่นับหน่วยกิตในวิชาภาษาจีนทั่วไป และสัดส่วนของหน่วยกิตใน หมวดวิชาศึกษา

ทั่วไป : หมวดวิชาเฉพาะ : หมวดวิชาเลือก

1. เหมาะสมเพราะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ภาษาจีนก่อนเรียนวิชาคณะ จึงไม่ควรมีหน่วยกิต
2. เหมาะสมเพราะภาษาจีนเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการศึกษาวิชาคณะการแพทย์แผนจีน
3. เหมาะสมเพราะมีความพอดีอยู่แล้ว
4. เหมาะสมเพราะจะได้ไม่เป็นการกดดันด้านภาษาจีนจนเกินไป
5. อยากให้วิชาภาษาจีนและวิชาศึกษาทั่วไปไม่มีการนับหน่วยกิต
6. เหมาะสมสำหรับวิชาพื้นฐานภาษาจีน ควรให้ความสำคัญกับหมวดวิชาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ

การแพทย์แผนจีน เพื่อใช้ในอนาคต

7. หน่วยกิจของวิชาทั่วไปมากเกินไปจนความจำเป็น บางวิชาเรียนไปไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์
8. อยากให้ลดวิชา GE ลงอีก

9. ไม่เหมาะเพราะจะทำให้ความสนใจในวิชานั้นลดลงโดยเฉพาะพื้นฐานภาษาจีน
 - **ด้านสัดส่วนหน่วยกิตของกลุ่มวิชาในแต่ละหมวดวิชา**
 1. ควรปรับลดสำหรับวิชาทั่วไปจำนวนหน่วยกิตไม่จำเป็นต้องเยอะก็ได้
 2. เหมาะสม เพราะหน่วยกิตของวิชาคณะมีความเหมาะสมดี แต่ในหมวดวิชาทั่วไปควรปรับลด จะทำให้มีเวลาในการเรียนรู้วิชาหมวดเฉพาะได้มากยิ่งขึ้น
 3. อยากให้กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพมีมากกว่านี้ ส่วนวิชาทั่วไปควรปรับลดลง เพราะจะได้มีเวลาและให้ความสำคัญกับวิชาทางด้านวิชาชีพ
 4. ไม่เหมาะสม ควรลดวิชาGE เพราะทำให้เนื้อหาในการเรียนมีเยอะเกินไปทำให้แบ่งเวลายาก
 5. ควรลดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาเลือกเสรี เพราะไม่จำเป็นต่อวิชาชีพ
 - **ด้านเนื้อหาของหลักสูตร**
 1. เนื้อหาอัดและเยอะเกินไป
 2. อยากให้มีการสอนเป็นภาษาไทยมากกว่านี้ เพื่อความเข้าใจที่มากขึ้น
 3. เนื้อหาของกลุ่มวิทยาศาสตร์บางกลุ่มไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง เช่น แลปดูสีน้ำมันหมู ดูสีผงซักฟอก
 4. อยากให้กระจายวิชาที่เรียนหนักในเทอม2 มาไว้เทอม 1 บ้างเพื่อไม่ให้เป็นการอัดนักศึกษาจนเกินไป
 5. ในส่วนวิชาคณะอยากให้ปรับเกณฑ์การวัดผล CLO เนื่องจากไม่สามารถวัดผลได้จริงตามที่กล่าว เพราะ เกณฑ์คะแนนหนักถึง 40% ซึ่งเป็นน้ำหนักคะแนนที่ค่อนข้างจะเยอะเกินเหตุและค่อนข้างส่งผลต่อเกรดนักศึกษาเนื่องจาก ซึ่งการสอบ CLO กับอาจารย์ตัวต่อตัว นั้นไม่ได้วัดแค่ความรู้พื้นฐาน ดังที่กล่าวแต่ขึ้นอยู่กับดวงและเจตย์ของนักศึกษาแต่ละคนที่ได้รับ ซึ่งความยากง่ายของแต่ละคนไม่เท่ากัน และขึ้นอยู่กับอาจารย์ที่เราสอบด้วย ดังนั้นการวัดผลด้วย CLO จึงไม่ได้เป็นตัวบ่งบอกอย่างแท้จริงว่านักศึกษามีความรู้พื้นฐานที่ควรรู้อีกมากเพียงพอหรือไม่ อีกทั้งการสอบ ยังเป็นตัวตัดสินว่า F หรือ A ได้เลยเพียงแค่วัดผลจาก CLO ซึ่ง ไม่มีความสมเหตุสมผล เช่นการที่คะแนนมิตเทอมไฟนอนลตีมากๆ แต่สอบ CLO ได้เจตย์อยากกว่าคนอื่น ทำให้ได้เกรดต่ำ ซึ่งเทียบกับนักศึกษาคนอื่น คะแนนมิตเทอมไฟนอนลต่ำแต่เจตย์ CLO ง่าย ทำให้ได้เกรด a b+ เห็นว่าควรตัดการวัดผล CLO ออกแล้วใช้การวัดคะแนนสอบแบบเก่าดีกว่า
 6. วิชาจีนโบราณควรรวมเป็น 1-2 ตัวเหมือนเก่า
 7. อยากให้เพิ่มชั่วโมงการสอนเน้นความเข้าใจ ในบางรายวิชา
 8. อยากให้มีวิชาเวชปฏิบัติต่อไป ได้ลงมือจริง
 9. วิชาการแปรรูปยาสมุนไพรจีน อยากให้อาจารย์ทางเชียงใหม่สอนให้เห็นภาพมากกว่านี้
 - **ด้านอาจารย์**
 1. อาจารย์ในคณะน้อยลงกว่าเมื่อก่อน อยากให้ทางมหาวิทยาลัยพิจารณาปรับอาจารย์เพิ่ม
 2. อยากให้ใส่ใจนักศึกษาทุกกลุ่ม เช่นเวลาออกหน่วยจะรู้แค่กลุ่มเดิม ๆ ที่สนิทกับอาจารย์
 3. อยากให้อาจารย์บางท่านเปิดรับฟังมุมมองของนักศึกษาบางมุม และไม่ยึดติดกับมุมมองของตัวเองมากจนเกินไป ทั้งเชิงเนื้อหาและความคิด

4. ในบางครั้งอาจารย์ใช้คำพูดที่ค่อนข้างรุนแรงและมีการลำเอียง

• **ด้านนักศึกษา**

1. ทุกคนควรตรงต่อเวลา มีวินัย มีจิตสำนึก ไม่ทุจริต ไม่มองว่าคนทำตามกฎเรื่องมาก
2. ใส่ใจการเรียน พยายามสื่อสารด้วยความเป็นผู้ใหญ่ไม่ใช่อารมณ์
3. เพิ่มความมั่นใจ กล้าพูด กล้าถามในสิ่งที่สงสัย

• **ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน**

1. ห้องเรียน และอุปกรณ์เสริมในการเรียนการสอน เช่น จอโปรเจคเตอร์ ห้องเรียนควรมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น

2. อยากให้เพิ่มเตียงห้องพยาบาลให้มากยิ่งขึ้น
3. อยากให้มีที่อ่านหนังสือเปิด 24 ชั่วโมง เช่นห้องสมุดควรมีโซนสำหรับอ่านหนังสือที่เปิด 24 ชั่วโมง
4. สัญญาณอินเทอร์เน็ตบางห้องไม่ถึง ใช้งานไม่ได้
5. ควรเปลี่ยนโต๊ะเรียนให้มีความทันสมัย ไม่ปวดหลัง เพราะตอนนี้โต๊ะเรียนทรุดโทรมมาก
6. อยากให้เปลี่ยนจอโปรเจคเตอร์เป็นจอ LCD ทุกห้อง

• **ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร**

1. อยากให้ปรับค่าใช้จ่ายในหลักสูตรให้เหมาะสมกว่านี้
2. อยากให้ปรับวิชาที่ไม่จำเป็นออก
3. อยากให้ปรับมาตรฐาน CLOs ของอาจารย์แต่ละคนแต่ละวิชาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
4. ควรปรับการสอบให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

• **ด้านการจัดการเรียนการสอน**

1. อยากให้ลดภาระงานในชั้นเรียนที่มากเกินไปในบางรายวิชา
2. อยากให้ปรับลดการสอบที่มากจนเกินไปในบางรายวิชา
3. อาจารย์บางท่านยังไม่มีเทคนิคหรืออธิบายเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้
4. อาจารย์น่ารัก เป็นกันเอง สอนเข้าใจ มีความเข้าใจนักศึกษา

4.5.2. แบบสอบถามส่วนของอาจารย์

• **ด้านการไม่นับหน่วยกิตในวิชาภาษาจีนทั่วไป และสัดส่วนของหน่วยกิตใน หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, หมวดวิชาเฉพาะ, หมวดวิชาเลือก**

1. ควรนับหน่วยกิตในวิชาพื้นฐานภาษาจีน เพราะภาษาจีนมีความสำคัญมากต่อการเรียนวิชาการแพทย์ แผนจีนเป็นอย่างมาก แต่การให้วิชากลุ่มภาษาจีนไม่มีหน่วยกิตเป็นการไม่ให้ความสำคัญ ไม่มีการวางน้ำหนักอย่างเหมาะสม เป็นเหตุให้นักศึกษาไม่ทุ่มเทความตั้งใจเต็มที่ เปลี่ยนไปตั้งใจเรียนในวิชาที่มีหน่วยกิตสูง ๆ บางวิชาแทน อีกทั้งการจัดการเรียนการสอน มีความลำบากในการให้นำหนักและการสอนในเนื้อหาต่าง ๆ

2. ควรลดวิชาหมวดศึกษาทั่วไป เพราะการใช้เวลาเรียนในหมวดศึกษาทั่วไปมากเกินไปไม่ค่อยเกิดประโยชน์กับการนำไปประกอบอาชีพในอนาคต

3. ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงหน่วยกิตของวิชาเลือกให้ตรงตามความต้องการและเป็นประโยชน์กับนักศึกษามากที่สุด และวิชาปรับพื้นฐานภาษาจีนที่ไม่จำเป็นควรเอาออก

4. ควรพิจารณาจากสภาพการณ์ปัจจุบัน เปรียบเทียบจากมหาวิทยาลัยในไทยและจีน ถ้ามีวิชาที่ไม่สำคัญมากเกินไป จะเป็นปัญหาต่อการศึกษาล่าเรียน มหาวิทยาลัยควรเน้นสายวิชาชีพและเฉพาะทางมากกว่าวิชากลุ่มอื่น และ ในส่วนของหน่วยกิตเองก็เช่นกัน

- **ด้านสัดส่วนหน่วยกิตของกลุ่มวิชาในแต่ละหมวดวิชา**

1. ในภาพรวมถือว่ามีความเหมาะสมระดับหนึ่ง แต่ในบางรายวิชาควรปรับเพิ่ม ลด หน่วยกิต ให้มีความสอดคล้องกับยุคสมัยและการนำไปใช้ในวิชาชีพต่อไป

2. ลองเทียบเคียงกันระหว่าง วิชาสายพื้นฐาน และ สายวิชาเฉพาะมีสัดส่วนเป็นร้อยละเท่าใด ถ้าเป็น 80 : 20 น่าจะเหมาะสมมากกว่า

3. ณ ปัจจุบันหน่วยกิตมากเกินไป ควรปรับลดหน่วยกิตให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิชาชีพ

- **ด้านเนื้อหาของหลักสูตร**

1. พิจารณาปริมาณและความเหมาะสมอีกครั้ง ระดับปริญญาตรีควรเน้นการสร้างพื้นฐานที่ต่อยอดไปยังเฉพาะทางได้ เน้นความเข้าใจในสายวิชาชีพ มีช่วงเวลาของการปฏิบัติจริงให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ควรใช้การจำกัดความว่าต้องรู้ทุกอย่างหรือให้เรียนแต่ละสาขาวิชาเฉพาะทางทั้งหมด การต่อยอดหรือเฉพาะทางควรเป็นการเลือกของตัวนักศึกษาเองในระดับปริญญาโทและเอก

2. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ควรจัดให้แพทย์แผนจีนมีความรู้ที่จะสามารถนำไปใช้ได้จริง มีการเรียนการสอนตามระบบ ตั้งแต่ระดับง่ายไปสู่ระดับยากควรเพิ่มวิชาที่มีการบูรณาการของแพทย์แผนจีน ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถถ่ายทอดแก่ประชาชนทั่วไปได้

3. ปรับลดเนื้อหาด้านการแพทย์แผนปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันเรียนเนื้อหาหลักบางเนื้อหา นักศึกษาอาจไม่จำเป็นต้องรู้ถึงระดับลึก ควรปรับลดเนื้อหาให้มีความเหมาะสม

4. อยากให้ทางมหาวิทยาลัยการแพทย์แผนจีนเชียงใหม่สอนวิชาทางคลินิกเป็นหลัก เนื่องจากประสบการณ์ทางด้านคลินิกที่มีความหลากหลายทั้งด้านโรคที่พบเจอและจำนวนคนไข้ที่มากกว่า ซึ่งจะเป็นดีต่อนักศึกษาเมื่ออาจารย์ถ่ายทอดประสบการณ์ตรง

- **ด้านนักศึกษา**

1. แม้คุณภาพของนักศึกษาจะเป็นสิ่งสำคัญ ควรพิจารณาเป็นอันดับ 1 แต่ความเพียรพยายาม ความตั้งใจด้วยเจตนาอันแน่วแน่และมั่นคง รวมถึงความเอาใจใส่และอดทนก็เป็นปัจจัยที่สำคัญมากกว่า อย่างขาดไม่ได้ ถ้าสามารถคัดคนที่มีความสนใจตั้งใจจริงจะเป็นผลดีต่อนักศึกษาและเป็นผลดีต่อการจัดการเรียนการสอน

2. ในสภาพแวดล้อมการศึกษาปัจจุบันจำนวนมหาวิทยาลัยมีมากขึ้นความต้องการและจำนวนนักศึกษาที่ลดน้อยลง ทำให้เกิดการแข่งขันมากขึ้น โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่เปิดคณะวิชาแบบเดียวกัน อาจปรับหลักสูตรให้มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาและการแข่งขันในปัจจุบัน มีความจำเป็นในการปรับหลักสูตรให้มี

ความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิมๆ และควรปรับให้การผลิตนักศึกษามีคุณภาพมากขึ้น ควรปรับและพิจารณาหลักสูตรให้มีคุณธรรม มีความทันสมัย

3. ควรปรับเกณฑ์รับเข้าเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมเรียนมากกว่านี้ หากเกณฑ์รับเข้าสูงขึ้นจะสามารถคัดเลือกผู้เรียนที่มีความพร้อมต่อการศึกษามากขึ้น

4. การคัดเลือกนักศึกษาด้วยการสัมภาษณ์ ควรเอาใจใส่ขั้นตอนนี้ให้มาก และ ควรสอบถามหรือสังเกตเจตนาและความตั้งใจจริง รวมถึงสุขภาพกายและจิต นอกจากนี้ ควรมีการวางแผนพัฒนานักศึกษาแบบรายกลุ่มและรายบุคคล เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมั่นคงต่อไป

• ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

1. ต้องการทีมสนับสนุนที่เข้มแข็ง เพราะงานเบ็ดเตล็ดที่มากเกินไป อาจทำให้ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน และความใส่ใจต่อนักศึกษาของอาจารย์ลดน้อยลง

2. ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ รวมถึงสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ควรได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัย เนื่องจากของเดิมที่มีอยู่เก่าแล้วและมีการชำรุดเสียหาย

3. มีคอมพิวเตอร์ในห้องเรียน สายต่อ HDMI, เครื่องปรับอากาศ, โต๊ะ เก้าอี้ชำรุด

4. สถานที่รองรับ สถานที่พักผ่อน สถานที่หาความรู้ สถานที่ออกกำลังกาย สถานที่กินอาหาร คุณภาพยังไม่ดีเท่าที่ควร ควรปรับปรุงอยู่เสมอ

5. ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการควรทันสมัย อุปกรณ์ในห้องแล็บต้องมีพอเพียงต่อการใช้งานของนักศึกษา

6. อุปกรณ์ของห้องเรียนเก่าไม่มีการซ่อมบำรุง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะสีเพี้ยนภาพไม่ชัด สายเชื่อมต่ออุปกรณ์เก่าหลวม หัวสายโบราณ

7. สนับสนุนให้มีห้องแล็บของคณะที่ใหญ่และพร้อมมากขึ้น

8. สถานที่ทำกิจกรรมต่างๆ ของ นศ. อยากให้มีมากขึ้นและพร้อมขึ้น

• ด้านอาจารย์

1. มีการสนับสนุนให้อาจารย์ได้อบรม ฝึกปฏิบัติด้านวิชาชีพมากขึ้น

2. พัฒนาคูณวุฒิของอาจารย์ให้สูงขึ้น

• ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร

1. ควรจัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. จัดให้มีการนิเทศนักศึกษาฝึกงานอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง นิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

4.5.3. แบบสอบถามส่วนของบัณฑิต

- **ด้านการไม่นับหน่วยกิตในวิชาภาษาจีนทั่วไป และสัดส่วนของหน่วยกิตใน หมวดวิชาศึกษาทั่วไป, หมวดวิชาเฉพาะ, หมวดวิชาเลือก**

1. คะแนนประเมินโครงสร้างหลักสูตร ส่วนวิชาภาษาจีนทั่วไป 0 หน่วยกิต อยู่ในเกณฑ์ดีมาก (4.47) มีความเห็นบางส่วนต้องการให้คิดหน่วยกิตวิชาภาษาจีนทั่วไป เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาตั้งใจและให้ความสำคัญกับวิชาภาษาจีนทั่วไปมากขึ้น

2. หมวดวิชาศึกษาทั่วไปบางวิชาไม่ได้เกิดประโยชน์เท่าที่ควร
3. วิชาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ควรมีเกรด และเนื้อหาวิชาซ้ำซ้อนกับช่วงก่อนอุดมศึกษา
4. วิชาทักษะการเรียนรู้ ไม่ควรมีเกรด ควรจัดอยู่ในกิจกรรมปฐมนิเทศหรือแนะนำนักศึกษามากกว่า

- **ด้านสัดส่วนหน่วยกิตของกลุ่มวิชาในแต่ละหมวดวิชา**

1. หมวดวิทยาศาสตร์การแพทย์สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้มากในการทำงานที่ร่วมกับสายงานอื่นๆ ควรจะมีการเพิ่มความสำคัญหรือการให้เวลากับวิชาเหล่านี้ด้วย

2. ควรลดจำนวนหน่วยกิตและจำนวนวิชา ในหมวดศึกษาทั่วไปและวิชาบังคับทั่วไป เพราะสามารถนำมาใช้ประโยชน์การทำงานและรักษาคนไข้ได้น้อยมาก

3. ควรจัดการเรื่องสัดส่วนหน่วยกิตซ้ำซ้อน ค่าหน่วยกิตไม่เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริง เช่น การแบ่งหน่วยกิตบางวิชาอย่างฝังเข็มที่มีถึง 3 ตัว ควรจัดเนื้อหาวิชาตัว 1 และตัว 2 รวมกันได้เลย

4. วิชาที่ไม่มีหน่วยกิต เช่น จีนโบราณ หรือจีนแพทย์ ควรลดเวลาเพื่อมีเวลาเพิ่มให้วิชาอื่น
5. ควรเน้นวิชาภาษาอังกฤษ และภาษาจีนให้มากขึ้น โดยเฉพาะด้านการสื่อสาร

- **ด้านเนื้อหาของหลักสูตร**

1. หลักสูตรมีความครอบคลุมดี
2. ควรเน้นการปฏิบัติให้มากขึ้น
3. ควรเพิ่มเนื้อหาด้านการบริหารจัดการคลินิก

4. บางวิชาอาจจะไม่จำเป็นต้องเน้นหรือรู้ลึกมากเกินไป เช่น เคมี จุลชีววิทยาแค่ให้เข้าใจสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาคณะ เพื่อที่จะได้ไปเน้นในส่วนของวิชาคณะ

5. เพิ่มการสอนเรื่องการใช้ยาจีนให้เหมาะสม อพเทกานวิจยหรือช่องทางวิจยต่างๆให้หนศ. คั้นคว้ามากขึ้น

6. ควรแนะนำแนวทางการจำที่ง่ายต่อนักศึกษาไทยโดยลดการอ้างอิงที่ใช้กับนักศึกษาจีน เช่น นิทานช่วยจำในภาษาไทย แล้วสอนเทคนิคการจำ

7. การดูแลวิชาปฏิบัติ ควรจัดสรรอาจารย์ดูแลนักศึกษาให้ทั่วถึงไม่มีอาจารย์ดูแลแค่ 2 คนต่อคาบ อีกทั้งการเรียนการสอน ควรชี้แนะแนวทางการแก้ไขเกิดภาวะแทรกซ้อนรวมถึงการฝังจุดอันตราย ควรให้ฝึกฝังในห้อง ภายใต้การดูแลของอาจารย์ ไม่ใช่ให้นักศึกษามาฝึกกันเอง

8. ควรปรับปรุงหลักสูตรวิชาเฉพาะทาง เช่น สูตินรีเวช จักษุ และกระดูก ให้ได้ประโยชน์สูงสุดสำหรับนศ. คือเห็นจริง จับจริง และควรชี้ทางให้เห็นความแตกต่างของวิชาเฉพาะ

9. นักศึกษาควรได้รับประโยชน์จากการฝึกงานมากกว่านี้ เช่น การได้ลงมือกับคนไข้จริง

• ด้านอาจารย์

1. อาจารย์ควรมีความรู้ความสามารถในการสอนและถ่ายทอดความรู้มากกว่านี้ ใช้เทคนิคหรือวิธีการที่เข้าใจง่าย
2. อาจารย์ควรระวังเรื่องการให้ความสนิทสนมกับนักศึกษาและการเลือกปฏิบัติ
3. อาจารย์ควรจัดการเวลาไม่ให้กระทบการเรียนของนักศึกษา ควรจัดเวลาว่างระบบให้นักศึกษาได้ใช้ทรัพยากรของคณะเพื่อฝึกปฏิบัตินอกเวลาเรียน
4. ควรมีการแจกแจงงานให้เหมาะสม แบ่งความรับผิดชอบให้เป็นระบบมากกว่าให้อาจารย์เป็นผู้เสียสละเพื่อรักษาบุคลากรสำคัญในการขับเคลื่อนคณะไว้ เพราะอาจารย์หลายท่านลาออกไปหมดแล้ว
5. อาจารย์ควรช่วยสนับสนุนกิจกรรมของนักศึกษาอย่างเหมาะสม กรณีเกิดปัญหาจากกิจกรรมควรช่วยสนับสนุนมากกว่าลวยแพนักศึกษา
6. อาจารย์ไม่ควรยึดติดตำรา ควรสอนนอกตำราบ้าง เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาในการทำงานและประสบการณ์จริง
7. อาจารย์มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี มีความใส่ใจและพยายามอธิบายให้นักศึกษาฟัง
8. การเรียนการสอนควรใช้เวลาในการเข้าใจมากกว่าการท่องจำ

• ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

1. การเรียนการสอนในบางส่วนควรจัดเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งเหมาะสมเนื่องจากทำให้สามารถเข้าถึงปัญหาและการเข้าใจของนักศึกษาได้ดีกว่า
2. ห้องปฏิบัติการในรายวิชาต่างๆ ควรมีความทันสมัย และพร้อมต่อการสอนตลอด
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนควรเตรียมพร้อม ไม่ใช่ฟังมานานแล้วไม่ได้รับการซ่อมแซม เป็นสถาบันแรกที่เปิดการเรียนการสอนคณะแพทยจีน แต่กลับมีเครื่องมือและอุปกรณ์น้อยกว่าบางมหาาลัยที่เปิดทีหลัง
4. อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนอาจจะยังไม่เพียงพอต่อนักศึกษา

• ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร

1. เนื่องจากเนื้อหาหลายอย่างเป็นการปฏิบัติ ควรจะมีการฝึกให้มีความแม่นยำมากขึ้น มาตรฐานของการแพทย์อย่างการปฐมพยาบาลเบื้องต้นควรจะถูกบรรจุให้อยู่ในหลักสูตรด้วย เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุใดๆ ขึ้นมาควรจะสามารถเข้าให้ความช่วยเหลือได้ในฐานะบุคลากรทางการแพทย์
2. ปัญหาบางอย่างเรื้อรังและร้องเรียนมาหลายรุ่น ไม่ได้มีการแก้ไขอย่างจริงจัง จนบางครั้งนักศึกษาต้องลงไปแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

• จุดด้อย/ข้อควรปรับปรุง ของบัณฑิตการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

1. ทักษะภาษาอังกฤษต่อการสื่อสารทางวิชาชีพ
2. วิชาการทั่วไปยังไม่เด่นนัก ต้องมีความขวนขวายมากขึ้น และหาจุดแข็งของตนให้เจอให้ได้ก่อนจบ
3. ลงมือปฏิบัติจริงน้อยเกินไป ขาดทักษะการทำงานจริง

4. การสื่อสารกับผู้ป่วย เรียบเรียงภาษาจีนเป็นไทยอธิบายคนไข้ให้เข้าใจ ขาดประสบการณ์

- จุดเด่นของบัณฑิตการแพทย์แผนจีนมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

1. ทักษะภาษาจีน
2. มีความขยัน อดทน
3. มีความรู้ทางวิชาชีพอยู่เกณฑ์ใช้ได้
4. มีหลักการ ความรู้แน่น
5. เนื้อหาหลักสูตรแน่น ทฤษฎีแน่น
6. หลักสูตรเข้มข้นในแง่ของทฤษฎี
7. เป็นเด็กเก่งทัศนคติดี

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ควรเพิ่มบุคลากรที่มีความรู้
2. เปลี่ยนการท่องจำเป็นวิธีการอื่นที่น่าสนใจและทำให้เข้าใจได้ง่ายกว่าท่อง

- เนื้อหาวิชาใดส่วนใดบ้างที่ควรเพิ่มเติม/ลด/ตัดออกและควรปรับปรุงอย่างไร

1. อยากให้เพิ่มวิชาที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานหรือในชีวิตประจำวัน เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ซึ่งคิดว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากๆ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษี หรือการแนะนำการทำPortfolio การสัมภาษณ์งานก่อนที่จะจบการศึกษา ซึ่งอาจจะไม่จำเป็นต้องนับเป็นหน่วยกิต

2. เพิ่มการจัดการคลินิก
3. เพิ่มการแปรรูปผลิตภัณฑ์

- กิจกรรมที่คณะกรรมการแพทย์แผนจีนควรจัดเพิ่มให้กับนักศึกษารุ่นต่อไปคือ

1. อยากให้มีกิจกรรมออกค่ายบ่อยๆ
2. เพิ่มการศึกษาดูงาน ช่วยงานในคลินิก
3. อยากให้ตัดกิจกรรมชิงธง ควรเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์อื่นๆ ที่ไม่ส่งเสริมระบบโซเชียล
4. เพิ่มเรื่องจิตวิทยาการรับมือกับความเครียด

- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ฝ่ายบริหารส่วนกลางควรทำงานเป็นระบบ รวดเร็ว และมีคุณภาพมากขึ้น
2. ค่าเทอมแพงเกินไป
3. ความรู้ปัจจุบันพัฒนาไปเยอะมาก ควรจะมีการอัปเดตเนื้อหาที่เรียนต่างๆ อยู่เสมอ

4.5.4. แบบสอบถามส่วนของผู้ใช้บัณฑิต

เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน/สถานประกอบการของท่าน ท่านมีข้อเสนอแนะให้ คณะการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติม หรือ ปรับลดเนื้อหาในเรื่องใด

- เน้นการปฏิบัติมากขึ้น
- ทักษะการตรวจวินิจฉัยตามหลักแพทย์แผนจีน(การแฉะ เป็ยนเจ็งลุ่นจื่อ) สมุนไพรจีน
- เน้นความแม่นยำจุดฝังเข็ม และการลงมือปฏิบัติ
- เพิ่มพื้นฐานความรู้เรื่องการแปลผลแลป
- ควรมีการแนะนำโรคในแง่มุมของแผนปัจจุบันคร่าวๆ เช่น SLE คือโรคอะไร Rheumatoid ฯลฯ
- ความรู้แพทย์จีนถ้าพื้นฐานแน่นพอ ทางฝั่งจะสอนได้ลึกขึ้น แต่ถ้าไม่แน่นพอ แทนที่จะได้สอนความรู้ในเชิงปฏิบัติก็ต้องมาไล่ความรู้พื้นฐานกันใหม่
- น้องน้องควรมีทักษะพื้นฐานของการฝังเข็มเช่นการ **定位** มาดีพอสมควร เพราะตอนที่มาถึงที่ฝึกงานแล้วพี่อยากให้ลองลงเข็มกับคนไข้ได้เลย แต่ปรากฏว่าน้องหลายคนยังไม่แม่นยำจุดฝังเข็มและทักษะการฝัง ทำให้คนไข้เสียความมั่นใจ
- ในปัจจุบันแพทย์แผนจีนปฏิบัติงานฝังเข็มเป็นส่วนใหญ่ ยังขาดองค์ความรู้ในการดูแล แปรรูป และพัฒนาต่อยอดยาสมุนไพรจีน และสามารถสร้างเป็นจุดเด่นให้นักศึกษาแพทย์แผนจีนหัวเดียวให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในการทำงานทำในอนาคต
- เพิ่มเนื้อหาการทำงานในรพ. ระบบของรพ. และเนื้อหาเกี่ยวกับภาษา
- อยากให้มีการปฏิบัติจริงมาก่อนฝึกงาน, พื้นฐานการแนะนำวิธีการปฏิบัติตัวของคนไข้แต่ละโรคที่พบบ่อยในประเทศ
- เพิ่มเติมเรื่องการซักประวัติคนไข้ , การวินิจฉัยอาการของโรคในทางแพทย์แผนจีนและแผนปัจจุบัน
- เพิ่มการฝึกปฏิบัติอาจจะในชั้นปีที่4 แต่เป็นระยะที่สั้นๆ เพื่อให้คนเห็นภาพชัดในการปฏิบัติงานก่อนที่จะฝึกปฏิบัติจริง / แนะนำให้ทางมหาวิทยาลัยพาออกชุมชนบ่อยๆเพิ่มประสบการณ์
- **จุดเด่นของบัณฑิตการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ**
 - เก่ง
 - ประสบการณ์การฝึกปฏิบัติจริง พื้นฐานความรู้แพทย์แผนจีนค่อนข้างดี
 - วิชาการ ความรู้แน่น
 - มีความแม่นยำในเนื้อหาแต่ละวิชา
 - น้องส่วนใหญ่พื้นฐานความรู้พอใช้ได้เมื่อเทียบกับน้องๆในรุ่นเดียวกัน
 - ความรู้ความสามารถในด้านแพทย์แผนจีน
 - มีความอ่อนน้อมถ่อมตน พอมีทักษะที่จะดูแลคนไข้เบื้องต้นได้
 - ความรู้ทางศาสตร์แพทย์แผนจีนแน่น
 - อธิบายในการให้บริการคนไข้ การให้ข้อมูลความรู้ทางแพทย์แผนจีนแก่คนไข้ การดูแลสุขภาพเบื้องต้น
 - ทำงานทางด้านวิชาการได้ดี มีทักษะดี
 -

- จุดด้อย/ควรปรับปรุง ของบัณฑิตการแพทย์แผนจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
 - ความมั่นใจ
 - ยังมีทักษะการตรวจวินิจฉัยไม่เพียงพอ ยังดึงเอาศาสตร์ที่ลึกซึ้งของแพทย์แผนจีนมาใช้อธิบายปัญหาสุขภาพของคนไข้ไม่ได้เท่าที่ควร ไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับสมุนไพรจีน
 - การลงมือปฏิบัติจริงยังไม่มากพอสำหรับการฝึกงาน
 - เพิ่มเรื่องมารยาททางสังคมกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - ทักษะความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาชีพ
 - อยากให้กล้าพูดกล้าคิดแล้กเปลี่ยนความคิดเห็นกว่านี้
 - เพิ่มการฝึกปฏิบัติออกให้บริการภายนอก(ชุมชน/หน่วย)ในขณะที่ยังเรียนเพิ่มขึ้น
- ข้อเสนอแนะอื่น ๆ
 - เน้นย้ำเรื่องความอบอุ่น ความเคารพต่อบุคคลที่อาวุโสกว่า เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มารยาทการพูด ระหว่างนักศึกษาด้วยกันเองในขณะที่ปฏิบัติงาน เช่น ความดังของเสียง ระวังคำหยาบคายที่พูดกับเพื่อน
 - ควรแนะนำให้น้องๆทบทวนความรู้พื้นฐานมาก่อนที่จะเริ่มฝึกงาน โดยเฉพาะ 基础 และ 诊断 ซึ่งอาจจะเรียนมานานแล้ว
 - หากเป็นไปได้ ในรายวิชากายวิภาคฯสามารถลงมือผ่าได้ด้วยตนเอง ดูเส้นเลือด กล้ามเนื้อ ความหนาสิ๊กต่างๆได้ด้วยจะเพิ่มทักษะการฝึ้งเข็มและข้อควรระวังต่างๆได้เพิ่มขึ้นอีกมาก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1. สรุปผลการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของหลักสูตรการแพทย์แผนจีนบัณฑิต โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร บัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งหัวข้อในการประเมินแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริบทของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยป้อนเข้า 3) ด้านกระบวนการผลิต และ 4) ด้านคุณภาพของผลผลิต โดยรายละเอียดผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

5.1.1. ด้านบริบทของหลักสูตร

ในด้านบริบทของหลักสูตร ใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนของนักศึกษาและอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร ดังนี้

1) **วัตถุประสงค์ของหลักสูตร** แบ่งการพิจารณาเป็น 4 ด้าน คือ ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องกับความ ต้องการของสังคม การพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา ทักษะ เจตคติ และความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง สรุปผลการประเมินได้ดังนี้

1.1) **ความชัดเจนของภาษาที่ใช้** ผลการประเมินพบว่า ภาษาที่ใช้ในการแสดงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 4 ข้อ มีความชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.36) โดยได้แก่ วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ มีค่าเฉลี่ยจากผลการประเมินสูงที่สุด ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิดหลักการ ทฤษฎีการแพทย์แผนจีน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพและศาสตร์สาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถดูแลยาสมุนไพรจีน และปรุ่ยตามสูตรตำรับมาตรฐานได้ เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพของประชาชน สร้างศักยภาพการดูแลตนเองของบุคคล ครอบครัวและชุมชนมีผลการประเมินต่ำกว่าวัตถุประสงค์ข้ออื่น

1.2) **ความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม** ผลการประเมินพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 4 ข้อ มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.30) โดยวัตถุประสงค์ที่อาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตรเห็นว่ามี ความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมสูงที่สุด คือ วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพให้บริการแก่สังคม โดยยึดมั่นและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย

และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม และข้อที่ 5 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ภาษาจีนทางศาสตร์การแพทย์แผนจีนในระดับที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้

1.3) การพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา ทักษะและเจตคติ ผลการประเมิน พบว่า ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการใช้อธิบายหรือแสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญาทักษะและเจตคติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.26) วัตถุประสงค์ข้อที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ ได้มากที่สุด คือ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้มีความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎีการแพทย์แผนจีน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ และศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีความสามารถดูแลยาสมุนไพรจีนและปรุญยาตามสูตรตำรับมาตรฐานได้ เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพของประชาชน สร้างศักยภาพการดูแลตนเองของบุคคลครอบครัว และชุมชน โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.50 ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อที่ 2 เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ให้บริการแก่สังคม โดยยึดมั่นและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08)

1.4) ความสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ผลการประเมิน พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการใช้อธิบายความสามารถในการ นำไปปฏิบัติได้จริง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30) วัตถุประสงค์ข้อที่สามารถใช้อธิบายถึง ความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง มากที่สุด คือ ข้อที่ 3 เพื่อผลิตบัณฑิตทางการแพทย์แผนจีนให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทีมสุขภาพและบุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสาธารณสุขทุกระดับ (โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58) ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ กว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อที่ 2.เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ให้บริการแก่สังคม โดยยึดมั่นและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคม , ข้อที่ 4.เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต และ ข้อที่ 5.เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ภาษาจีนทางศาสตร์การแพทย์แผนจีนในระดับที่สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ (โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17)

โดยสรุปค่าเฉลี่ยรวมวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

- ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงระดับมากที่สุด คือ 4.36
- ความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด คือ 4.30
- การพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุดคือ 4.26
- ความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้จริง มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด คือ 4.30

2) โครงสร้างของหลักสูตร นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ากลุ่มวิชาที่นักศึกษาคิดว่ามีเหมาะสมมากที่สุดคือ กลุ่มวิชาชีพแพทย์แผนจีน โดยกลุ่มวิชาที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ กลุ่มวิชาเลือกเสรี ในส่วนของอาจารย์ที่

ร่วมสอนในหลักสูตร มีความเห็นว่าภาพรวมของโครงสร้างของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดย
หมวดวิชาเฉพาะ เป็นหมวดวิชาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3) เนื้อหาสาระของหลักสูตร จากผลการประเมินของทั้งนักศึกษาและอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร พบว่า มีความสอดคล้องกัน คือ เนื้อหาสาระของหลักสูตรโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และ 4.39)

โดยในส่วนของนักศึกษา มีความคิดเห็นว่า กลุ่มวิชาชีพที่มีความเหมาะสมมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81) คือกลุ่มวิชาการฝังเข็มและนวดทุยหนา ในส่วนของแบบสอบถามของอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร ผลการประเมินพิจารณารายกลุ่มวิชา พบว่ากลุ่มวิชาพื้นฐานศาสตร์การแพทย์แผนจีนและกลุ่มวิชาอายุรกรรม และคลินิกแพทย์แผนจีนมีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58

สรุปได้ว่าข้อเนื้อหาสาระที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดในด้านบริบทของหลักสูตรคือ เนื้อหา สาระของหลักสูตร และ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยเฉพาะเรื่องความชัดเจนของภาษาที่ใช้และความ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม อีกทั้งยังต้องพัฒนาด้านการพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา ทักษะ และเจต คติ เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการและสามารถนำไปปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพแพทย์แผนจีน ได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

5.1.2. ด้านปัจจัยป้อนเข้า

พิจารณาจากทั้งผู้สอน ผู้เรียน และปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน โดยข้อมูลในส่วนของ ผู้สอน ประเมินจากคุณลักษณะของอาจารย์ ส่วนผู้เรียนประเมินจากคุณลักษณะของนักศึกษา และปัจจัยที่เอื้อต่อการ เรียนการสอนพิจารณาใน 4 ประเด็น ได้แก่ คุณภาพ ความเพียงพอ ความทันสมัย และความสะดวกในการใช้ งาน ซึ่งผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1) คุณลักษณะของอาจารย์ จากผลการประเมินของนักศึกษาพบว่า คุณลักษณะของอาจารย์โดย ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36) โดยคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของความ คิดเห็นสูงสุดคือ มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายและคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูง เป็นลำดับถัดมาคือ มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ และทันต่อเหตุการณ์ ส่วนคุณลักษณะที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่นๆ คือ จำนวนอาจารย์เพียงพอกับการสอนภาคปฏิบัติ

2) คุณลักษณะของนักศึกษา จากทั้งผลการประเมินตนเองของนักศึกษาและผลการประเมินจาก อาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตรพบว่า คุณลักษณะของนักศึกษาในภาพรวมที่ทำให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการ สอน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.18 และ 3.95) โดยในส่วนของนักศึกษาเห็นว่า ตนเองมีจุดเด่นใน เรื่องสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น สำหรับอาจารย์เห็นว่านักศึกษามีจุดเด่นในเรื่องมีความรักและภูมิใจในวิชาชีพ ส่วนคุณลักษณะของนักศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งในส่วนของนักศึกษาประเมินตนเองคือความรู้พื้นฐานจาก

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมีความถนัดในการเรียน และผลการประเมินจากอาจารย์ คือ ตรงต่อเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3) ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน จากผลการประเมินของนักศึกษาและอาจารย์ที่ร่วม สอนใน หลักสูตร ในด้านความเพียงพอ คุณภาพ ความทันสมัย และความสะดวกในการใช้งาน สรุปได้ดังนี้

3.1) ความเพียงพอ ในส่วนของนักศึกษาเห็นว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีความเพียงพอ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46) โดยความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ สาขา เป็นปัจจัยฯ ที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงสุด ส่วนยานพาหนะในการรับ-ส่งน.ศ.ในการศึกษา ภาคปฏิบัติเป็นปัจจัยฯ ที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่ำที่สุด ในส่วนของอาจารย์เห็นว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการ เรียนการสอน มีความเพียงพออยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51) โดยตำราภาษาจีนเป็นปัจจัยฯ ที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด และคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้เป็นปัจจัยฯ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3.2) คุณภาพในส่วนของนักศึกษาเห็นว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมมี คุณภาพอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57) โดยปัจจัยฯ ที่มีค่าเฉลี่ยในด้านคุณภาพมากที่สุดคือ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการสาขาวิชา ส่วนปัจจัยฯ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์โดยภาพรวมต่อคุณภาพของปัจจัยที่เอื้อต่อการ จัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59) เช่นเดียวกับความคิดเห็นของนักศึกษา โดยปัจจัยฯ ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ตำราภาษาจีน วารสารภาษาจีน และวัสดุอุปกรณ์ประกอบ การปฏิบัติในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ส่วนข้อเครื่องคอมพิวเตอร์ PC VDO/ VCD และ ยานพาหนะในการรับ-ส่งน.ศ.ในการศึกษาภาคปฏิบัติที่มีคุณภาพน้อยที่สุด

3.3) ความทันสมัย จากการประเมินโดยภาพรวมของนักศึกษามีความเห็นเห็นว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการ จัดการเรียนการสอนมีความทันสมัยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.21 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัจจัยฯที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติ ในห้องปฏิบัติการสาขาวิชา ส่วนปัจจัยฯ ที่มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่ำที่สุด คือ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ จากการประเมินโดยภาพรวมของ อาจารย์มีความเห็นเห็นว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนมีความทันสมัยอยู่ในระดับมาก ปัจจัยฯ ที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ตำราภาษาจีน ส่วนปัจจัยฯ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ VDO/ VCD

3.4) ความสะดวกในการใช้งาน จากการประเมินโดยภาพรวมของทั้งนักศึกษาและอาจารย์มี ความเห็นตรงกันว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มีความสะดวกในการใช้งานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 และ 3.60) โดยนักศึกษาเห็นว่า วัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ สาขาวิชาและระบบการผลิตเอกสารและสื่อการสอนของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา เป็นปัจจัยฯ ที่มีความ สะดวกในการใช้งานสูงสุด ส่วนระบบการผลิตเอกสารและสื่อการสอนของศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา เป็นปัจจัยฯที่มี ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่ำที่สุด ส่วนอาจารย์เห็นว่า ตำราภาษาจีนเป็นปัจจัยฯ ที่มีความ สะดวกในการใช้งานสูงสุด และเครื่องคอมพิวเตอร์ PC และ VDO/ VCD เป็นปัจจัยฯ ที่มีความสะดวกใน การใช้งานต่ำที่สุด

จากข้อมูลคุณลักษณะของอาจารย์โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดคุณลักษณะของนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและปานกลาง

ด้านปัจจัยป้อนเข้าที่ได้รับการประเมินข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าข้อที่ควรปรับปรุงมากที่สุดคือ "คุณภาพของปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน" ทั้งในส่วนของนักศึกษาและอาจารย์ โดยเน้นไปที่ค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่สำคัญในแต่ละกลุ่ม คือเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะในนักศึกษาและเครื่องคอมพิวเตอร์ PC VDO/VCD ในอาจารย์ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของปัจจัยที่เอื้อ โดยสามารถดำเนินการตามแนวทางต่อไปนี้:

- อัปเดตเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะในห้องเรียน: การอัปเดตเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะให้มีความสมบูรณ์และความชัดเจนสูงขึ้นจะช่วยให้การสื่อสารและการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- อัปเดตเครื่องคอมพิวเตอร์ PC VDO/VCD ให้เหมาะสมกับการใช้งานในการสอน: การอัปเดตระบบคอมพิวเตอร์ให้มีความมีประสิทธิภาพสูงและเหมาะสมสำหรับการใช้งานในการสอนจะช่วยให้อาจารย์สามารถสร้างและนำเสนอเนื้อหาการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิผล

- พัฒนาระบบการผลิตเอกสารและสื่อการสอนที่สะดวกในการเรียนรู้: การใช้เทคโนโลยีสื่อสารและการสื่อสารออนไลน์ในการสร้างเอกสารและสื่อการสอนที่สะดวกในการเรียนรู้ เช่น การสร้างวิดีโอการสอนออนไลน์ หรือแพลตฟอร์มการแบ่งปันเอกสารออนไลน์ จะช่วยให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ได้ในรูปแบบที่สะดวกและสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน การปรับปรุงเหล่านี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและการเรียนรู้ โดยเน้นให้การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและนำไปสู่ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูง ซึ่งจะสร้างพื้นที่ที่สนับสนุนการพัฒนาความรู้และทักษะของนักศึกษาในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเติบโตไปในทางที่ดีขึ้นได้

5.1.3. ด้านกระบวนการผลิต

การประเมินคุณภาพของกระบวนการผลิต ประเมินจากข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษา และอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร ซึ่งในภาพรวม พบว่า ทั้งนักศึกษาและอาจารย์ที่ร่วมสอนใน หลักสูตร มีความคิดเห็นต่อกระบวนการบริหารและการจัดการหลักสูตร อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และ 4.04)

โดยเมื่อพิจารณากระบวนการผลิตในแต่ละด้านพบว่า

- 1) **ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร** นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการบริหารและการบริการหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีจัดหาแหล่งฝึกที่มีประสบการณ์เพียงพอต่อหลักสูตรแต่ละรายวิชา ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ารายการอื่นๆ คือ มีการจัดสอนเสริมให้แก่นักศึกษา

- 2) **ด้านการจัดการเรียนการสอน** นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนของ หลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บรรยายภาคในการ เรียน ภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ารายการอื่นๆ คือ ส่งเสริมให้ศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองและนำเสนอความรู้ทั้งวิเคราะห์และวิจารณ์
- 3) **ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน** นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการวัดและการ ประเมินผลการเรียนการสอนของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยรายการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีบอกให้รู้ถึงเกณฑ์การให้คะแนน ลักษณะการสอน และวิธีสอนชัดเจน ส่วน รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ารายการอื่นๆ คือ มีการวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ รายวิชาที่สอน
- 4) **สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร** ที่มีต่อกระบวนการบริหารและการบริการ หลักสูตร ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04) โดยมีค่าเฉลี่ยของความ เหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก 3 รายการ ได้แก่จัดแผนการเรียนถูกต้องตามหนังสือคู่มือหลักสูตร จัดเตรียมตำราภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาต่างประเทศ วารสาร คอมพิวเตอร์ ฐานข้อมูลอย่างเหมาะสม จัดหาแหล่งฝึกปฏิบัติที่มีคุณภาพ ส่วนข้ออื่นๆจำนวน 11 รายการ มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก

จากข้อมูลความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ที่ร่วมสอนในหลักสูตร พบว่าระดับความคิดเห็นต่อ ด้านกระบวนการผลิตอยู่ในระดับมากทั้งหมด ทำให้เห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพและมีความเหมาะสมในหลาย ด้าน อย่างไรก็ตามยังสามารถปรับปรุงและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการเรียนการสอนได้อีกด้วย โดยสรุป แนวทางที่สามารถตรวจสอบและปรับปรุงได้ดังนี้

1) **ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร:**

- พัฒนาการจัดหาแหล่งฝึกที่มีประสบการณ์เพียงพอต่อหลักสูตรแต่ละรายวิชา เพื่อให้ นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติและเตรียมความพร้อมในสาขาวิชาของตน
- ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสอนเสริมให้แก่นักศึกษา โดยเน้นการส่งเสริมความคิด สร้างสรรค์และการเรียนรู้ที่นำไปสู่การวิเคราะห์และวิจารณ์
- 2) **ด้านการจัดการเรียนการสอน:** -
- สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิคและเครื่องมือทางการ ศึกษาที่ทันสมัย เช่น การใช้แอปพลิเคชันการเรียนรู้และแพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์
- ส่งเสริมให้นักศึกษามีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและสามารถวิเคราะห์และวิจารณ์ความรู้ได้ อย่างเหมาะสม
- **ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน:**

- พัฒนาการวัดและการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาที่สอน โดยให้มีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนและวิธีการสอนที่ชัดเจน
- ใช้การประเมินแบบหลากหลายเพื่อได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และเป็นรายละเอียดเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

นอกจากนี้ยังควรให้คณาจารย์เป็นที่ปรึกษาและผู้สอน ให้การสนับสนุนและแนวทางในการพัฒนาตนเองแก่นักศึกษา ควรมีการสร้างเชื่อมั่นและความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ เช่น การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์และแอปพลิเคชันการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ในสมัยปัจจุบัน

5.1.4. การประเมินคุณภาพของผลผลิต

จากผลการประเมินคุณภาพของผลผลิต (คุณภาพของบัณฑิต) จากตัวบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต โดยพิจารณาจากความสามารถในการทำงานโดยทั่วไป และความสามารถของบัณฑิตใน การทำงานตามหลักวิชาชีพ สรุปผลการประเมินได้ดังนี้

1) ความสามารถในการทำงานโดยทั่วไป พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ประเมินตนเองว่ามีความสามารถในการทำงานโดยทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18) ซึ่งหัวข้อประเมินที่บัณฑิตให้คะแนนตนเองสูงที่สุด คือ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและองค์กร ส่วนหัวข้อประเมินที่บัณฑิตให้คะแนนตนเองน้อยที่สุด ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

สำหรับผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นว่า บัณฑิตมีความสามารถในการทำงานโดยทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45) โดยความสามารถในการทำงานของบัณฑิตทั้ง 6 ด้าน มีดังนี้

- 1.1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54)
- 1.2) ด้านความรู้ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37)
- 1.3) ด้านทักษะทางปัญญา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31)
- 1.4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45)
- 1.5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45)
- 1.6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33)

โดยผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่า ลักษณะเด่นของบัณฑิต ได้แก่ การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงาน ส่วนหัวข้อประเมินที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือความมีภาวะผู้นำของบัณฑิต

2) ความสามารถในการทำงานตามหลักวิชาชีพ พบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าตนเองมีความสามารถในการทำงานตามหลักวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18)

โดยบัณฑิตเห็นว่าตนเองมีความสามารถ/ทักษะในกลุ่มวิชาการฝังเข็มและนวดทุยหนา ได้แก่ ทุยหนา 1 ทุยหนา 2 ฝังเข็มและรมยา 1 ฝังเข็มและรมยา 2 ฝังเข็มและรมยา 3 มากที่สุด ส่วนการนำความรู้ทางทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ที่บัณฑิตประเมินตนเองต่ำที่สุด ได้แก่ กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ได้แก่ ชีววิทยา ปฏิบัติการชีววิทยา หลักเคมี ปฏิบัติการเคมี ชีวเคมี ปฏิบัติการชีวเคมี อินทรีย์เคมีพื้นฐาน ปฏิบัติการอินทรีย์เคมีพื้นฐาน แพทย์แผนจีนกับระบบสุขภาพไทย จริยธรรมและกฎหมายทางการแพทย์ จิตวิทยาทางการแพทย์ การฟัง-การพูดภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ การอ่าน-การเขียนภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ นอกจากนี้ บัณฑิตคิดเห็นว่าตนเองมีความรู้ความสามารถพร้อมด้วยจริยธรรม คุณธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพให้บริการแก่สังคม ทั้งยังมีการยึดมั่นและสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย และดำรงตนเป็นพลเมืองดีของสังคมมากที่สุด ส่วนทักษะการปฏิบัติงานที่บัณฑิตประเมินตนเองต่ำที่สุด ได้แก่ มีความรู้ ความเข้าใจ โดยใช้แนวคิด หลักการ ทฤษฎี การแพทย์แผนจีน กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพและศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยให้บริการการดูแลสุขภาพของประชาชน เป็นการสร้างศักยภาพการดูแลตนเองของบุคคล ครอบครัว และชุมชน

สำหรับผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตมีความสามารถ/ทักษะการปฏิบัติงานในวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16) โดยความสามารถ/ทักษะการปฏิบัติงานในวิชาชีพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ทักษะการสอบถามอาการผู้ป่วย ทักษะการฝังเข็ม ทักษะการครอบแก้ว และทักษะในการแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วย ส่วนความสามารถ/ทักษะการปฏิบัติงานใน วิชาชีพที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ทักษะการใช้ยาจีน

จากผลการประเมินคุณภาพของผลผลิต (คุณภาพของบัณฑิต) พบว่าบัณฑิตมีความสามารถในการทำงานโดยทั่วไปและการทำงานตามหลักวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ในการประเมินคุณภาพของผลผลิตทั้งจากบัณฑิตเองและผู้ใช้บัณฑิต บัณฑิตมีความสามารถในการทำงานโดยทั่วไป มีความสามารถในด้านคุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบ มีทักษะทางปัญญาและการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพอยู่ในระดับสูงสุด แต่ความรู้ความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีการแพทย์แผนจีน ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพควรพัฒนาเพิ่มเติม อย่างไรก็ตามความรู้และทักษะทางวิชาชีพสามารถพัฒนาได้ผ่านการฝึกฝนและประสบการณ์ในสายงาน การใช้เวลาในการปรับปรุงและพัฒนาความสามารถเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ การส่งเสริมความรู้ความสามารถ และจริยธรรมในการปฏิบัติงานก็ยังคงเป็นสิ่งสำคัญ เช่นการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มความรู้ การเข้าร่วมอบรมหรือสัมมนา และการติดตามแนวทางและมาตรฐานวิชาชีพที่เปลี่ยนไปเพื่อคงความเป็นแพทย์แผนจีนที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

5.1.5. สรุปข้อเสนอแนะจากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อเสนอแนะจากนักศึกษา

นักศึกษาต้องการปรับปรุงระบบการนับหน่วยกิตในวิชาภาษาจีนและหมวดวิชาทั่วไป เพื่อเพิ่มความรู้และเวลาในการเรียนรู้วิชาเฉพาะทาง นักศึกษายังต้องการปรับเนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสม ลดความอัดและปริมาณเนื้อหาที่มากเกินไป เพิ่มความเข้าใจและสะดวกในการเรียนรู้ นักศึกษายังต้องการให้มีการสอนเป็นภาษาไทยมากขึ้น เพื่อความเข้าใจที่ดีขึ้น นักศึกษายังต้องการให้เนื้อหาของกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์มีความเกี่ยวข้องและนำไปใช้งานได้จริง นักศึกษายังต้องการให้กระจายวิชาที่มีน้ำหนักในการเรียนมากในเทอมที่ 1 เพื่อไม่ให้มีการกดดันและเป็นการอัดนักศึกษาในเรื่องของเวลา

นักศึกษายังต้องการปรับปรุงในการบริหารและการบริการหลักสูตร เช่นปรับค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับสภาพการเงินของนักศึกษา ปรับมาตรฐานของ CLOs และการสอบให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน นักศึกษายังต้องการลดภาระงานและการสอบที่มากเกินไปในบางรายวิชา และปรับลดการใช้เวลาในชั้นเรียนที่มากเกินไปในบางรายวิชา

นักศึกษาต้องการให้มีจำนวนอาจารย์ในคณะเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับนักศึกษาที่มากขึ้น ต้องการให้อาจารย์ใส่ใจทุกกลุ่มนักศึกษาและไม่ยึดติดกับมุมมองของตนเองมากเกินไป ยังต้องการให้อาจารย์มีการอธิบายและให้ความเข้าใจที่ถ่องแท้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากอาจารย์

- 1) ปรับปรุงระบบการนับหน่วยกิตให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความสำคัญของวิชาที่เรียนต่อไป
- 2) ลดหน่วยกิตในวิชาศึกษาทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพในอนาคต
- 3) ปรับปรุงหน่วยกิตของวิชาเลือกให้ตรงตามความต้องการและเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น
- 4) ปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้เหมาะสมและตอบสนองความต้องการในสายวิชาชีพ
- 5) คัดเลือกนักศึกษาที่มีความพร้อมและสามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่
- 6) สนับสนุนอาจารย์ให้ได้รับการอบรมและฝึกปฏิบัติในด้านวิชาชีพ
- 7) ปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมและมีความเหมาะสมกับการเรียนการสอน
- 8) จัดให้มีการนิเทศนักศึกษาฝึกงานและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ การปรับปรุงและพัฒนาด้านเหล่านี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและประสบความสำเร็จในการศึกษาของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะจากบัณฑิตการแพทย์แผนจีนมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ:

- ควรนับหน่วยกิตในวิชาภาษาจีนทั่วไปและสัดส่วนหน่วยกิตในหมวดวิชาทั่วไปให้เหมาะสม
- ควรลดหน่วยกิตในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับการนำไปประกอบอาชีพในอนาคต
- ปรับปรุงหน่วยกิตของวิชาเลือกให้ตรงตามความต้องการและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา
- ปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้เหมาะสมและตอบสนองความต้องการในการสร้างพื้นฐานและความเข้าใจในสายวิชาชีพ

- จัดให้มีการนิเทศนักศึกษาฝึกงานและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมรวมถึงการเพิ่มวิชาที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานหรือในชีวิตประจำวันเช่นการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การแนะนำการทำ Portfolio และการสัมภาษณ์งาน รวมถึงการเพิ่มเนื้อหาด้านการบริหารจัดการคลินิกและการฝึกงานที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา

ข้อเสนอแนะจากผู้ใช้บัณฑิต

- เน้นการปฏิบัติมากขึ้นและทักษะการตรวจวินิจฉัยตามหลักแพทย์แผนจีนและสมุนไพรจีน
- เพิ่มความแม่นยำในการฝังเข็มและการลงมือปฏิบัติ
- เพิ่มพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการแปลผลแลปและโรคในแง่มุมมองของแผนปัจจุบัน
- เพิ่มความรู้แพทย์จีนพื้นฐานและทักษะการฝังเข็ม
- พัฒนาคำรู้ในด้านกระดูกและพัฒนายาสมุนไพรจีน
- เพิ่มเนื้อหาการทำงานในรพ., ระบบรพ., และเนื้อหาเกี่ยวกับภาษา
- สอนการซักประวัติและการวินิจฉัยอาการของโรคในแพทย์แผนจีนและแผนปัจจุบัน
- เพิ่มการฝึกปฏิบัติในชั้นปีที่ 4 และเสริมประสบการณ์ในชุมชน
- เน้นความอบอุ่นและความเคารพต่อบุคคลที่อาวุโสกว่า
- สอนทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและกระตุ้นการคิดเชิงวิชาการ

นอกจากนี้ยังมีจุดเด่นเช่น ความเก่ง ประสบการณ์การฝึกปฏิบัติจริง ความรู้และวิชาการที่แน่น ความแม่นยำในเนื้อหา และความสามารถในด้านแพทย์แผนจีน รวมถึงจุดด้อยที่ควรปรับปรุงเช่น ความมั่นใจ ทักษะการตรวจวินิจฉัย การเข้าใจสมุนไพรจีน การลงมือปฏิบัติ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาชีพ และความกล้าพูดและคิดร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพิ่มเติม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในด้านของเนื้อหาของหลักสูตร กล่าวคือควรมีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เน้นทักษะภาคปฏิบัติ และเพิ่มกิจกรรมพัฒนาทางวิชาการเพื่อเสริมความรู้และ ทักษะการเรียนในรายวิชาพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ รวมทั้ง ปรับปรุงในส่วนของปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้สนับสนุนการจัดการ

เรียนการสอนมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้ใช้บัณฑิตยังได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงทักษะของบัณฑิตในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ความสามารถสรุปประเด็น/หัวข้อจากการประชุม/ สันทนาได้ถูกต้องชัดเจน และด้านอื่นๆเช่น การวางแผนการทำงานให้เป็นระบบ การมีภาวะผู้นำและทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ

5.2. ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้ และการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรทำการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวางแผนสร้างจุดเด่นของหลักสูตรให้มีความชัดเจน ยิ่งขึ้น โดยทำการบูรณาการจุดเด่นของมหาวิทยาลัยเข้ากับหลักสูตร เพื่อให้บัณฑิตมีเอกลักษณ์ที่ สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย
2. ควรนำเครื่องมือวิจัยเช่น แบบสอบถามหรือสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพื่อรวบรวมความคิดเห็น ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและวิจัย โดยนำข้อมูลผลการวิจัยครั้งนี้มาประกอบการวิเคราะห์ และปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ทันสมัย และสามารถผลิตบัณฑิตได้ตรงกับความต้องการของประเทศ
3. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะของนักศึกษา เช่น ความสามารถในการคิดเชิงระบบ การประเมินผล การสื่อสาร และการบริหารจัดการ สามารถเชื่อมโยงกับผู้เชี่ยวชาญในสายงานแพทย์แผนจีนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับสถานการณ์ในวงการอย่างทันสมัย
4. สามารถจัดให้มีโครงการฝึกปฏิบัติและนิเทศนักศึกษาที่เหมาะสมกับสายงานแพทย์แผนจีน

โดยสามารถพิจารณานำไปใช้ตัวอย่างเช่น

1. ตั้งกรรมการหรือคณะที่จะรับผิดชอบในการปรับปรุงหลักสูตรและวิจัย: สามารถสร้างกรรมการหรือคณะที่รวมผู้เชี่ยวชาญในสายงานแพทย์แผนจีนเพื่อรับผิดชอบในการวิจัยและปรับปรุงหลักสูตร ที่มีการพิจารณาข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญเพื่อดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงตามความเหมาะสม
2. สร้างแผนปฏิบัติการและเป้าหมาย: กำหนดแผนการปรับปรุงหลักสูตรและวิจัยที่ชัดเจน รวมถึงการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนที่ต้องการประสบการณ์การเรียนรู้และการฝึกปฏิบัติที่มีคุณภาพสูง
3. ดำเนินการตามแผนและประเมินผล: ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้และทำการประเมินผลเพื่อตรวจสอบความสำเร็จและพัฒนาการในการปรับปรุงหลักสูตรและวิจัยต่อไป
4. สร้างระบบติดตามและประเมินผลผู้เรียน: ใช้ระบบติดตามและประเมินผลเพื่อติดตามความสำเร็จและพัฒนาการของนักศึกษาในการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงและประเมินผลในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

5. สร้างเครือข่ายและพันธมิตร: เชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่ายและพันธมิตรที่สนับสนุนการพัฒนาและการปรับปรุงหลักสูตรและวิจัยในสายงานแพทย์แผนจีน ตัวอย่างเช่น สร้างคณะกรรมการสหวิชาชีพที่ปรึกษาในการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญในสายงานแพทย์แผนจีนและผู้มีความรู้ความสามารถในการวิจัย

- สร้างแผนการปฏิบัติงานที่รวมถึงการพัฒนาเนื้อหาวิชาชีพและการอบรมอาจารย์ในสายงานแพทย์แผนจีน
- จัดทำระบบการประเมินผลการเรียนการสอนที่มีการใช้เครื่องมือและวิธีการที่ทันสมัยและเหมาะสม
- สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงพยาบาลและคลินิกเพื่อเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติและการวิจัยที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาในสายงานแพทย์แผนจีน การปรับปรุงหลักสูตรและวิจัยในสายงานแพทย์แผนจีนเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความพยายาม ด้วยความร่วมมือและความตั้งใจในการปรับปรุง เราจะสามารถพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการในสายงานแพทย์แผนจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรปรับปรุงและพัฒนาแบบสอบถามสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะแบบสอบถามสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต

บรรณานุกรม

- Shamsa Aziz, Munazza Mahmood, & Zahra Rehman. (2018). Implementation of CIPP Model for Quality Evaluation at School Level: A Case Study. *Journal of Education and Educational Development*, 5(1)
- Taba,Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York Harcourt Brace and World Inc.Tyler,Ralph W. (1950) *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago:University of Chicago Press.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตร หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : อลิ้นเพชร.
- จิรัญญา บุรีมาศ และชนาธิป สันติวงศ์การ. (2559).*การประเมินหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2553 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*
- ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. (2530). *การบริหารและพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิตนา เขมมณี. (2545). *การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. : CIPPA.
- นวลศรี ชำนาญกิจ และนิตานุช แก้วเทพ. (2553). “การประเมินหลักสูตรวิทยาศาตรบัณฑิต พ.ศ. 2549 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์” *วารสารวิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*. 2 (2).
- นุชนาถ แชมช้อย, จิรัชดา สิ้นธุศิริ, สุชาดา ยางเอน, อาภาภรณ์ บุลสถาพร, อีสริ รอดทัศนาศนา (2560) *การประเมินหลักสูตรวิทยาศาตรบัณฑิต สาขาวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555) รายงานวิจัย คณะสาธารณสุขศาสตร์: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*.
- ปฐมพร โพธิ์ถาวรและคณะ (2565) *การประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) รายงานวิจัย วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*
- ภูษนิศา นวลสกุล. (2550) “การประเมินหลักสูตรวิทยาศาตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) หลักสูตร ปรับปรุง พ.ศ. 2535 มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี” *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 9 (3).

- มันตา ศุภนคร. (2545) การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์ (การสอนภาษาอังกฤษเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะ) มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต ศิลปศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์): มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มารุต พัฒนาผล. (2561). การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้ และพัฒนา (พิมพ์ ครั้งที่4). กรุงเทพฯ: จรัสสนิท วงศ์การพิมพ์.
- วชิระ จันทราช. (2554) “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 3 (1-2).
- วรพรรณี เผ่าทองสุข, ลาวัลย์ ชัยวิรัตน์กุล, สุภาภรณ์ วรรณภิญโญชีพ, ยุคลธร สถาปนศิริ, รุจิราลัย พูลทวี, ดิเรก พนิตสุภากมล, อลิศรา พรายแก้ว, ปิยาภรณ์ สุภักด์ดำรงกุล และสุพัตรา เมืองฮาม. (2553) ประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาจุลชีววิทยาอุตสาหกรรม พ.ศ. 2549. รายงานวิจัย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2564) การพัฒนาหลักสูตร : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิชัย ดิสสระ. (2535) การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554) นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง. กรุงเทพฯ : อาร์ แอนด์ ปรีนท์.
- อริสรา ธานีรณานนท์, เปรมารัช วิลาลัย และอัครวัฒน์ พิมพ์แสง. (2558). การประเมินหลักสูตรบัญชีบัณฑิต และบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยรังสิต. วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต 9(2) : 107-115.